

MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ

ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ - 1

DERS NOTLARI

ÖĞR. GÖR.ALİ TEMİZ

HATAY – 2017

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİ

Beden eğitimi öğretmeni 40-80 kişilik sınıflardaki günlük ders programından sonra genelde okul içi ve okullar arası sportif faaliyetler ile ilgilenmek zorundadır. Ayrıca okul ile ilgili toplantılara katılmak zorundadır. Öğretim görevinin yanı sıra ders planları ve aktivitelerle ilgili hazırlıklar yapmaktadır. Özel günler için (23 Nisan, 19 Mayıs) aylar öncesinden hazırlıklar yapmak, törenlere katılmak ve törenler için okul dışında yapılan toplantı ve çalışmalara katılmak beden eğitimi öğretmenin yapmış olduğu çalışmalardır. Bütün bunların yanında mesleki yönden gelişmek ve sporun gelişmesine katkı sağlamak amacı ile yapılan antrenörlük ve hakemliklerde ayrı bir yük ve sorumluluk getirmektedir.

Beden eğitimi öğretmenliği zorluklar içeren bir meslektir. Her şeye rağmen çoğu beden eğitimciler iyi eğitilmiş, etkili beden eğitimi programı uygulayan, mesleğine değer veren kişiler olarak anılmak isterler. Bu şekilde anılmayı hak etmek için öğretmenler, eğitim bütünlüğü içerisinde üstlenmiş oldukları rolü planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarında çok fazla çalışmaya istekli olmalıdırlar.

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİNİN ÖZELLİKLERİ

Beden eğitimi öğretmenin kişisel özellikleri dikkate alınması gereken çok önemli bir konudur. Öğretmen tarafından ortaya konulan kişilik ve öğrencilerle olan ilişki, konu ile öğrenci arasında önemli bir bağ oluşturur. Beden eğitimi öğretmenin fiziksel, sosyal, ruhsal ve zihinsel özellikleri, gelişen genç öğrencilerin eğitimi, yönlendirilmesi ve onlara örnek olunması bakımından önemlidir.

Fiziksel Özellikler

Okul içi ve okullar arası düzenlenen sportif faaliyetler sırasında öğrenciler ile yakın sosyal ilişki gelişir. Bu faaliyetler nedeniyle söz konusu ilişkinin çok çeşitli ve sayıda olması beden eğitimi öğretmenlerinin fiziksel görünüşleri, genç öğrencilerin onlara saygı duymaları ve değer vermeleri bakımından önem taşır. Öğretmenin bütün spor kıyafetleri lekesiz, düzgün, temiz, amaca uygun ve zevkli olmalıdır. Beden eğitimi ile yakın ilişkili olan sağlıklı, temiz olmak ve görünmek konularında öğrencilere örnek olmalıdır.

Beden eğitimi öğretmeni, üstün fiziksel beceri ve yeteneğe sahip olmalıdır. Beden eğitimi öğretmeni, hareketlerin gösterilmesi ve öğretilmesinde birçok branşta iyi performans gösterebilmelidir. Beden eğitimi öğretmenlerinin temel becerileri ve koordinasyonları ortalamanın çok üzerinde olmalıdır. En az bir branşta çok iyi performans gösterebilmelidir.

Ruhsal Özellikler

Bütün öğretmenlerin, mesleklerinde kararlı, dengeli, sakin, olgun ve yaşama iyi uyum sağlayan kişiler olması önemlidir. Bu, özellikle beden eğitimi öğretmenleri için geçerlidir. Çünkü yapılan görev, kolayca açıklanmayan ruhsal kontrolü gerektirmektedir.

Etkili öğretim ortamının yaratılabilmesi için öğretmen, sabırlı ve hoş görülü, kararlı ve soğuk kanlı olmalıdır. Öğrencilerin yaşadıkları günlük kişisel problemlerinin (uyumsuzluk, bahaneler, üzüntüler) hepsine çözüm bulabilmek için öğretmen, onların kişisel problemleri ile samimi olarak ilgilenmeli, onlara

sempati ve hoşgörü ile yaklaşmalıdır. Sınıftaki günlük olayların yönetiminde öğretmen, kararlı ve kendine güvenle davranmalıdır ki öğrenciler her şeyin kontrol altında olduğunu anlasınlar.

Beden eğitimi öğretmenleri, yarışmalar sonunda karşılaşılabilecekleri hayal kırıklıklarını sakın ve kendinden emin bir şekilde karşılamalıdır. Okul takımları ile ilgili yönetim ve toplum baskıları beden eğitimi öğretimini ihmal edecek kadar güçlü duruma gelmemeli ya da kişisel ilgi öğrencilere verilmesi gereken ilginin yerini almamalıdır.

Öğrenciler, daima güler yüzlü, eleştiriye açık, hoşgörülü, gerektiğinde espri yapabilen, adil, dengeli, tarafsız, dürüst, yardımsever, sevecen ve önyargılı olmayan özelliklere sahip öğretmen görmek isterler.

Zihinsel Özellikler

Beden eğitimi öğretmenin birçok zihinsel niteliklere sahip olması hem öğretmen hem de gençler üzerinde etkili olmaları bakımından oldukça önemlidir.

Öğretmen olarak beden eğitimciler, verimli bir şekilde organize olmalı ve yönetim ile ilgili detayların düzenini sağlayabilmelidirler. Fikir ve düşünceleri açık ve net bir şekilde, sözlü ve yazılı olarak ifade edebilmeleri önemlidir. Öğrenciler kendileri için önemli olan şeyleri öğrenirler. Dolayısıyla konular onlara zekice sunulmalıdır. Mesleğe uygun davranış ve görünüm, mesleğin öğrencilerin gözünde değerini artırır ve bu öğretmenin kişiliğinin önemli bir özelliğini oluşturur.

Böylece beden eğitim öğretmenin beyninden çok kaslarının gelişmiş olduğu hakkında edinilmiş olan yanlış kanaatler de ortadan kalkacaktır. Bu arada, alana katılan yeni mezunlar bu yeni imajın daha da gelişmesine katkıda bulunmalıdırlar.

Beden eğitimi öğretmenin, öğrenciler üzerinde etkili olabilmesi için meslek içinde ve dışındaki alanlardaki konularla da ilgili olması gerekir. Bu farklı konularla alakalı olan öğrencilerle düşünceleri paylaşabilmek bakımından önem taşır. Geniş anlamda beden eğitiminin yaşam ile olan ilişkisinin öğrencilere sunulmasında, beden eğitimi öğretmenine sadece antrenörlük ve mesleki becerileri için değil, bunların dışında kalan özellikleri içinde saygı duyulmalıdır. Öğrencilerin hayata yaklaşımları ile ilgili rehberlik rolünde beden eğitimi öğretmeni, saygı duyulacak ve örnek alınacak değer ve görünüşte olmalıdır.

Sosyal Özellikler

Beden eğitiminin çok sayıdaki sosyal amaçları nedeniyle, beden eğitimi öğretmenin olgun sosyal gelişmeyi temsil etmesi önemlidir.

Öğretmen, insanlarla kolayca tanışabilmeli, onara uyum sağlayabilmeli ve herkese değer vererek saygı göstermelidir. Öğretmen, derslerde bu tür nitelikleri önemsemeli ki öğrencilerde onları benimseyebilsinler.

Lider olarak öğretmen grubu kontrol etmeli ancak onlar üzerinde hakimiyet kurmamalı ve öğrenciler için değil onlarla birlikte plan yapmalıdır. Böylece öğretmenin liderlik nitelikleri, öğrencilere örnek olacak şekilde onlara sunulmuş olacaktır.

İdeal olarak beden eğitimi öğretmeni, öğrencilerle konu ile ilgili derin bilgilerini ve ilgisini paylaşan, onlara sempati ve hoşgörü ile rehberlik eden ve insan olarak saygı duyan örnek bir kişiliğe sahip olmalıdır. Beden eğitimi öğretmenin ortaya koyduğu kişilik, öğretilen konu kadar önem taşımaktadır.

Özet olarak beden eğitimi öğretmenlerinde bulunması gereken kişisel özellikler şunlar olmalıdır:

1. **İletişim kurmak:** Öğrencileri, aileleri, çevre ve toplumu anlayabilme ve onlar ile anlaşabilme becerisidir.
2. **Disiplinli olmak:** Kararlı fakat adil bir şekilde disiplin sağlama becerisidir.
3. **Motive edebilmek:** Öğrencileri kapasitesinin üst sınırında çalışmaya ya da yapabileceklerinin en iyisini yapmaya teşvik etme, onları her an hazır tutabilme becerisidir.
4. **Karakterli olmak:** Öğrencilerin öğretmenlerine özenmesi nedeniyle, onların olumlu davranış, iyi huy ve düzgün ahlaki tutumları önemlidir.
5. **Sevgi:** Öğretmen, öğrencileri sevmeli, sevgisini göstermeli, onlar ile ilgilenmeli ve ihtiyaçlarına sevgi ile yaklaşmalıdır.
6. **İstekli olmak:** Öğretmen, öğretmekten zevk almalı, idealist olmalı ve kendisini mesleğine adanmış olmalıdır.
7. **Kişilik:** Öğretmen, öğrencilere arkadaşça ve sıcak bir ilgi ile yaklaşan bir kişiliğe sahip olmalıdır.
8. **Görünüm:** Öğretmen, temiz, zevkli, gösterişli ve iyi giyimli olmalıdır.

Yeni Mezun Öğretmen

Yeni mezun öğretmen için en kritik dönem göreve başladığı ilk yıldır. Üniversitede dört ya da daha uzun süre eğitim gören öğretmen, öğrencilerin disiplin problemleri olduğu zaman ve tesislerin yetersiz olduğu durumlarda teorik olarak ne yapmaları gerektiği konusunda hocalarından çok şeyler öğrenir. Ancak şimdi yeni mezun öğretmen, sınıf ya da spor salonunda canlı ve sabırsız öğrenci grubu ile karşı karşıyadır, bu öğrenciler, derse gelen öğretmenin tecrübesi olmadığını bilmekteler ve birçoğu dört yıl eğitim sırasında öğrenilen teorinin geçersiz olduğunu ispatlamak için fırsat beklemektedirler.

Beden eğitimi öğretmeni için gerçek ve büyük sınav başlamak üzeredir. Yeni mezun öğretmenin karşı karşıya kaldığı bu mücadelede başarılı olup olamayacağı, sınıfı etkili bir öğretim için organize edip edemeyeceği, öğrenilmiş olan öğretim yöntemlerinin mevcut durum için uygun olup olmadığı sorularına verilecek cevaplar birçok faktöre bağlıdır. Bu faktörlerden bir tanesi de, yeni mezun öğretmenin karşılaşacağı problemler ve çözüm yolları konusunda ne kadar bilgi sahibi olduğudur.

Yeni Mezun Öğretmenin Karşılaştığı Problemler

Yeni mezun beden eğitimi öğretmenin karşılaşılabileceği problemler, yönetim, toplum, diğer öğretmenler ve öğrenciler ile ilişkilerle ilgili konuları kapsamaktadır. Beden eğitimi öğretmeni ile ilgili en önemli beş problem şunlardır:

1. Tesis ve araç gereç yetersizliği

2. Sınıf mevcudunun fazla olması
3. Günlük hazırlık ve dinlenme için zaman yetersizliği
4. Yardımcı hizmetlerin yetersizliği
5. Ücretlerin yetersizliği

Burada, yeni mezun beden eğitimi öğretmeninin karşılaşılabileceği disiplin, meslektaşları ile birlikte çalışma zorlukları, beden eğitimine karşı saygının yetersizliği, tesislerin verimsiz kullanılması ve okul dışı görevler gibi problemler üzerinde durulacaktır.

Disiplin

İlköğretim ikinci kademe ve lisede beden eğitimi öğretmeninin karşılaştığı en yaygın problemlerden birisi disiplinsiz davranışlardır. Bu problemlerin oluşumunda kalabalık sınıflar, fakir çevre, ilgisiz aileler, zayıf ekonomik koşullar ve şımarık çocuklar önemli rol oynamaktadır. Öğrencilerin bazılarının ilgisiz olma, derse hazırlıksız gelme, devamsızlık yapma, sigara ve alkol kullanma, öğretim etkinliklerine katılmama, derste konuşma gibi birçok olumsuz davranışlarda buldukları bilinmektedir.

Disiplin problemlerinin bir kısmı, yeni mezun öğretmenin genç görünümü ve bazı öğrencilerin onu test etme arzusundan kaynaklanmaktadır. Eğer öğretmen başarılı olmak istiyorsa, dersler düzenli bir şekilde organize edilmeli ve öğrencilerin saygısı kazanılmalıdır.

İlköğretim ikinci kademe ve lise öğrencileri ile çalışan beden eğitimi öğretmenleri için faydalı olabilecek bazı tavsiyeler aşağıda verilmiştir:

1. Öğrenciler ile ilk karşılaştığınızda kararlı olun. Öğrencilerle iyi bir iletişim kurduktan sonra daha esnek ve rahat davranabilirsiniz. Disiplinsiz bir grup öğrencinin kontrol altına alınması daha zordur.
2. Çok gürültü yapan öğrenci grubuna karşı sessiz kalın, sessizlik için uyarıda bulunduktan sonra uyarıya uymaları için bekleyin.
3. Düdüğü sadece gerekli durumlarda kullanın. Seyrek olarak düdüğ çalın ve düdüğ çalındığında istenilene uymalarını sağlayın.
4. Konuşmadan önce sessiz olmalarını bekleyin.
5. Her öğrenciye en uygun yaklaşımda bulunabilmek için onları iyi tanıyın.
6. Kendinizi kontrol edin. Hiçbir durumda öğrenciler ile kişisel çekişmeye girmeyin.
7. Bütün öğrencilere grubun bir parçası oldukları hissini verin ve onlarla ilgilendiğinizi gösterin.
8. Takdir edin. Her öğrenci öğretmen tarafından takdir edilmek ister.
9. Öğrencilerle samimi ve rahat olun.
10. Sempatik ve anlayışlı olun.
11. Konuya hakim, şakacı, cesaretli, mücadeleci olun ve heyecan verici programlar sunun.
12. Öğrencilerin ilgilerini, becerilerini, ailelerini ve başarılarını tanıyın.
13. Beden eğitimi etkinliklerini ilginç, anlamlı ve önemli hale getirin.
14. Öğrencilerin problemlerinin ne olduğunu öğrenin ve onları çözmek için yardımcı olun.

Meslektaşlarla İşbirliği

Yeni mezun öğretmen genellikle, diğer beden eğitimi öğretmenleri ve farklı branş öğretmenleri ile birlikte çalışma ortamı yaratamama problemi ile karşılaşır. Yaşlı öğretmenlerin katı olmalarından ve yeterince esnek olmamalarından yakılarak, onlar ile işbirliği yapmanın zorluğundan söz ederler. Yeni mezun öğretmenin genç, tecrübesiz, idealist ve hırslı olması diğer öğretmenler ile etkili çalışma ortamının yaratılmaması için bahane olarak gösterilse de, yeni mezun öğretmenin diğerleri ile iyi geçinmesi tamamen kendisine bağlıdır.

İnsan ilişkilerinde kişi, anlayışlı, yardımsever, her şeyi eleştirmeyen, önerilere kulak veren, grubun bir üyesi olduğu ve okulun amaçlarına ulaşabilmesi için çaba sarf ettiği sürece etkili olur. Yeni mezun öğretmenlerin, yaşlı öğretmenlerin formal eğitimlerine ilave olarak uygulama tecrübelerini de takdir etmeleri ve onlardan faydalanmaları onların iyi öğretmen olmaları için önemlidir. Yeni mezun öğretmen iyi ve kabul edilmiş olan sistemi benimsemeli ve ona uyum sağlamalıdır. Onun çalışma, öğrenme ve diğerleri ile iyi ilişkilerde bulunma arzusu meslektaşları tarafından kabul edilmesini hızlandıracaktır.

Yeni mezun öğretmen, iş paylaşımı sırasında ders içi ve ders dışı etkinliklerle ilgili sorumluluklar almadan kaçınmamalıdır. Sorumlulukları diğer öğretmenler ile paylaşmalıdır. İş konusunda soru sormaktan çekinmemelidir. Tereddütlü durumların aydınlığa kavuşması için mutlaka gerekli soruları sormalıdır. Sonuçta her öğretmen, işle ilgili hazırlıkların yapılmasında birinci derecede kendisi sorumludur. Ancak, soru sormaktan ve öğrenmekten kaçınmamalıdır.

Beden Eğitime Karşı Saygı Eksikliği

Bazen beden eğitimciler farklı bakılmakta ön yargılı ve olumsuz benzetmeler yapılmaktadır. Bu tür tutumların değişebilmesi için idarecilerin, diğer öğretmenlerin ve toplumun, beden eğitiminin gerçek amaçlarını ve felsefesini anlamaları gerekmektedir. Bunun için beden eğitimciler, öğrencilerin sadece fiziksel gelişimleri ile değil, bütün gelişim boyutları ile ilgilenen, iyi eğitilmiş kişiler olmalıdırlar.

Beden eğitimciler, önce eğitimci sonra beden eğitimcidirler. Bazen eğitiminin, çocuğun bir bütün olarak (fiziksel, ruhsal, sosyal ve zihinsel) eğitilmesi için amaç değil, bir araç olduğu unutulmamalıdır. Beden eğitimciler her zaman iyi eğitilmiş, kültürlü, görgülü ve diğer eğitimciler ile aynı düzeyde olduklarını göstermelidirler.

Beden eğitimi öğretmenini önemli bir başka görevi de, beden eğitimi programının her gittiğe yerde tanıtımını yapmasıdır. Beden eğitimi programının, genel eğitim programı içerisindeki yeri, eksiksiz olarak anlatılmalıdır.

Tesislerin Uygunsuz Kullanımı

İyi bir eğitim programının ideal tesislere ihtiyacı olmadığı gibi, ideal tesisler de iyi bir program garantisi değildir. Ancak bunlar, birbirini tamamlarlar. Türkiye’de okul yapımı, özellikle de okulda en pahalı ünitelerden oluşan beden eğitimi tesislerinin yapımı önemli problem oluşturmaktadır.

Mevcut tesislerin kullanımı, yeni mezun öğretmenler için problemler oluşturabilir. Genelde, mevcut spor tesisleri ve araç gereçlerin kullanım önceliği beden eğitimi dersleri yerine okul takımlarına verilmektedir. Ayrıca, kız öğrencilerin geleneksel alışkanlıklardan dolayı spor tesis ve araç gereçleri

kullanmaları için gerekli ortam yaratılmaz. Kızlar spor tesislerinden uzak tutulmaya çalışılır. Bu tür problemlerin okul içerisine çözümlenerek spor tesis, araç ve gereçlerin eğitim amaçlarına uygun dengeli bir biçimde kullanılması sağlanmalıdır.

Yeni mezun öğretmenlerin karşılaşılabileceği bazı problemler şu şekilde sıralanabilir:

- Disiplin
- Tesisler ve çevre
- Okula uyum
- Sınıf organizasyonu
- Öğrencilerin programa karşı olumsuz tutumları
- Öğretim yöntemlerinin kullanılması
- Kalabalık sınıf mevcudu
- Yetersiz alan
- Yetersiz araç-gereç
- Davranış ile ilgili problemler
- Program hazırlama zorluğu
- Statü
- Beden eğitiminin genel eğitim içerisindeki rolü
- Kişisel ilişkiler
- Okul spor takımları
- Bütçe (spor kolu)
- Program (ders programının uyumsuzluğu)
- Zaman yetersizliği

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİNİN SORUMLULUKLARI

- Beden Eğitimi Zümresine Karşı Sorumlulukları
- Okula Karşı Sorumluluklar
- Mesleki Sorumluluklar
- Topluma Karşı Sorumluluklar
- Rehber Olma Sorumluluğu

BEDEN EĞİTİMİ ZÜMRESİNE KARŞI SORUMLULUKLAR

Büyük okullarda bulunan beden eğitimi şubesinde, genelde öğretmenler arasında koordinasyonu sağlamak ve öğretmenler ile yöneticiler arasında bağ kuran bir zümre başkanı bulunur. Beden eğitiminde sorumluluklar okulun büyüklüğüne bağlıdır. Küçük okullarda bir öğretmen bütün görevleri tek başına yaparken, büyük okullarda öğretmenler arasında görev dağılımı yapılır.

Beden eğitimi öğretmeni, beden eğitimi zümresine karşı sorumluluklarını yerine getirebilmek için zaman ve efor sarf etmesi gerekir. Ancak sorumluluklar doğrudan öğrencileri ilgilendirdiğinden harcanan eforun sonucu önemlidir.

Beden eğitimi zümresinin bir üyesi olarak beden eğitimi öğretmenin;

- Ders verme,
- Ders dışı programlar uygulama ve
- Zümrenin diğer üyeleriyle birlikte çalışma gibi sorumlulukları bulunmaktadır.

Programın düzgün bir şekilde uygulanabilmesi için bütün bu sorumlulukların zümre içerisinde sürekli iş birliği ve karşılıklı hoşgörü ile paylaşılması gerekir.

• **Ders Verme**

Her öğretmen kendisine verilen dersleri öğretmekle sorumludur. Ancak bu, ders vermek anlamına gelmez. Öğretmen ders ile ilgili her türlü ön hazırlık, uygulama ve ders sonrası işlemleri yapmakla sorumludur. Öğretmenin ders ile ilgili diğer sorumlulukları şu şekilde sıralanabilir:

1. Program planlaması
2. Sınav yapma
3. Not verme
4. Motivasyon
5. Sağlık problemlerini kontrol etme
6. Öğrenci problemleri konusunda rehberlik etme
7. Öğrenci ve ailelerle görüşmeler
8. Ortak kullanılan alet ve tesisleri koruma
9. Spor salonu, soyunma odaları ve duşların belli standartlarda korunması
10. Kayıt tutulması

• **Ders Dışı Programın Uygulanması**

Beden eğitimi öğretmenleri, ders vermenin yanı sıra beden eğitimi programının doğal parçası olan diğer ders dışı görevleri de yürütürler. Ders dışı faaliyetlerden okul içi, okul dışı ve okullar arası spor programlarının düzenlenmesi şu detayları içerir:

- Özel günler ve törenler için öğrencileri hazırlamak, kutlamalara katılmak ve organize etmek
- Antrenörlük yapmak
- Maçların programlanması
- Basın (duyuru yapılması) ilişkileri
- Tesislerin programlanması
- Malzeme ve kıyafetlerin korunması
- Ulaşımın temin edilmesi
- Bütçenin düzenlenmesi
- Onarım ve temizliğin kontrol edilmesi
- Ödüllerin hazırlanması (sipariş edilmesi)
- Envanterin tutulması

Büyük okullarda bütün bu görevler bir kişi tarafından yürütülemez. Bütün öğrencileri kapsayabilecek etkili bir ders dışı programın uygulanması ancak bütün beden eğitimi öğretmenlerinin birlikte çalışması ile gerçekleştirilebilir.

Okullar arası spor yarışmalarının programda uygun bir şekilde yer alması önemlidir. Sporda üstün yetenekli öğrencilerin mücadele etmesi ve o yönde gelişmesi, okulda birlik ve ait olma gururunu hissetmek ve okulu benimsemek gibi önemli değerler ancak bu sayede gelişebilir. Fakat okullar arası spor yarışmalarının beden eğitimi programının sadece bir bölümü olduğu unutulmamalıdır.

- **Zümre Üyeleriyle İşbirliği**

Zümre üyelerinin birlikte çalışmasını gerektiren faaliyetlerden birisi de ders dışı programların hazırlanması ve uygulanmasıdır. Zümre başkanı ve üyeler beden eğitimi ile ilgili her türlü programın hazırlanması ve uygulanması için gerekli olan işlemlerin yapılmasında ve spor kollarının işletilmesinde iş birliği içerisinde görev yaparlar.

Çıkabilecek anlaşmazlıklar ve problemler başka yerlere taşınmadan önce zümre içerisinde demokratik bir şekilde çözüme kavuşturulmalıdır. Her türlü şartlarda beden eğitimi öğretmenleri birbirleriyle dayanışma ve iş birliği içerisinde olmalıdırlar. Bu dayanışma ve iş birliği, her türlü ders içi ve ders dışı beden eğitimi programının başarılı bir şekilde uygulanması için kaçınılmazdır.

OKULA KARŞI SORUMLULUKLAR

Beden eğitimi öğretmeni beden eğitimi şubesinin bir üyesi olmasının ötesinde okuldaki bütün öğretmenlerin de bir üyesidir. Bu da öğrencilerin eğitim programının bir bütün olarak uygulanmasında bazı sorumluluklar gerektirir. Bütün öğretmenler şu üç konudaki sorumlulukları paylaşmalıdırlar:

1. Okul ile ilgili kurallara sahip çıkmak ve uygulanmasında yardımcı olmak,
2. Okulda beden eğitimi dışında sorumluluklar üstlenmek,
3. Okuldaki genel ve diğer derslerin müfredat programlarını kabul etmek ve onlara saygılı olmak.

Diğer öğretmenler tarafından kabul görme ve saygı duyulmasının bir yolu da okulda beden eğitimi öğretmenine düşen görevleri yapmak ve okul ile ilgili diğer sorumlulukları paylaşmaktır. Okuldaki diğer öğretmenleri tanımak ve onlarla arkadaşlıklar kurmak onları eğer varsa beden eğitimi öğretmenine ve alana olan olumsuz önyargılı düşüncelerden vazgeçirecektir.

Böylece okul içerisinde beden eğitimi öğretmenini ve yaptığı işleri destekleyecek bir grup oluşturulmuş olur. Bunun dışında beden eğitimi öğretmenin sorumluluklarından bir tanesi de okuldaki yardımcı hizmetliler ile iyi diyalog içerisinde olmalıdır. Yardımcı hizmetlilerin spor tesisleri ve aletlerinin korunması ve temizlenmesi konusundaki tutumları küçümsenmemelidir. Onlarla olan iyi diyalog beden eğitimi ders ve faaliyetlerinin kalitesini arttıracaktır.

MESLEKİ SORUMLULUKLAR

- **Mesleki Birlikler-Dernekler**

Mesleki birlikler, grup için menfaat temin etmek ve gelişme sağlamak amacıyla üyelerin birbirlerini destekledikleri kurumlardır. Beden eğitimi öğretmeni bir eğitici olarak, mevcut olan her düzeydeki mesleki kuruluşlara (derneklere) katılmalıdır. Bu sayede beden eğitimi öğretmenleri, mesleklerindeki yeni

gelişmeleri takip etme ve birbirleri ile dayanışma içerisinde olarak çeşitli konularda karşılaşılan mesleki problemleri çözme fırsatını elde ederler.

- **Mesleki Gelişim**

Mesleki derneklere üye olduğunda her üyenin mesleğin gelişmesine değerli katkısı olacaktır. Bu dernekler belli alanlarda görev yapan komisyonlar ile organize olurlar. Bunlar, yeni gelişmeleri izleme, planlama, araştırma, yayın yapma ve fiziksel uygunluk gibi komisyonlardır. Alandaki problemlerin çözümü için araştırma yapmak ve sonuçlarını başkaları ile paylaşmak mesleğin gelişmesine yardımcı olabileceği gibi kişileri de mesleğinde mutlu kılacaktır.

- **Kişisel Gelişim**

Beden eğitimi öğretmenin bir başka sorumluluğu da kişisel gelişimi için mesleki eğitime devam etmesidir. Beden eğitimi öğretmeni bunu, meslek içi eğitim ve lisan üstü eğitim olmak üzere iki şekilde gerçekleştirebilir.

Meslek içi eğitim çok farklı şekillerde olabilir. Bu tür eğitim programları okul iç, bölgesel ve ülke çapında düzenlenebilir. bunlar; konferanslar, seminerler, paneller, çeşitli konularda grup çalışmaları ve kurslar şeklindeki çalışmalardır. Böylece öğretmenler meslek ile ilgili konuları kendi aralarında ve uzmanlar ile tartışma ortamı elde ederek karşılaşılan zorlukları birlikte çözerler.

Lisan üstü eğitim, kişisel ve mesleki gelişim için bir başka yoldur. Beden eğitimi öğretmeni için birkaç lisan üstü eğitim programı mevcuttur.

Yüksek Lisans Programı: Beden eğitiminde yüksek lisans programı genelde 4 yıllık lisans eğitimi üzerine bir yıllık bir eğitim ve tez yazmayı gerektirir.

Doktora Programı: Doktora eğitimi yüksek lisan eğitiminden sonra yaklaşık üç yıllık bir sürede tamamlanır. Doktora programında genelde iki yıl ders alınır ve yeterlilik sınavlarından başarılı olunduktan sonra tez çalışması yapılır.

Meslek içi eğitim ve lisan üstü eğitimler ile beden eğitimi öğretmeni hem kendi hem de mesleğin gelişmesine önemli katkı sağlamış olur.

TOPLUMA KARŞI SORUMLULUKLAR

Toplum ile olan ilişkiler, uygulanan programa toplumun desteği, toplumun programa bakış açısı ve onu nasıl yorumlandığına bağlıdır. Beden eğitimi öğretmenin toplum ile olan ilişkilerinin geliştirilmesinde, toplumca da kabul edilebilir iyi bir program uygulanması, çevrede düzenlenen spor faaliyetlerine katılım ve toplum standartlarına verilen destek önem taşır.

Ders dışı düzenlenen okul içi turnuvalar, gösteriler ve okullar arası sportif faaliyetler ile ailelerin ilgisi çekilmeli ve böylece toplumun okulda uygulanan beden eğitimi programından haberdar olmaları sağlanmalıdır.

Okul beden eğitimi tesislerinin toplumun kullanımına açılması, bu tesislerin eğitimde öncelik kazanması ve yapımı için toplum baskısı oluşturulması bakımından önemlidir. Böylece aynı tesisler hem eğitim hem de rekreasyon amaçlı kullanılacaktır. Bu, tesislerin okul saatlerine ek olarak akşamları, hafta sonları, bayram tatilleri, yaz ve kış tatillerinde kullanımını sağlayacaktır.

Tesislerin çok amaçlı kullanımı, okul beden eğitimi ve spor programları ile tesislerin halka tanıtımı ve onların bu alan ile ilgili problemlere daha duyarlı ve yardımcı olmalarına neden olacaktır. Beden eğitimi öğretmenleri bu konuda duyarlı olmalı, tesislerin çok amaçlı kullanımına yardımcı olmalıdırlar.

Toplum tarafından düzenlenen faaliyetlere beden eğitimi öğretmeni mutlaka katılmalıdır. Beden eğitimi ve sporun aynı zamanda toplumu yakından ilgilendirmesi, beden eğitimi öğretmenini toplumun önemli ve onlara karşı sorumluluğu olan bir üyesi konumuna getirmektedir. Bu nedenle beden eğitimi öğretmeni, toplumun içine girmeli, onların her türlü organizasyonlarına katılmalı ve onlar için düzenlenen rekreasyonel faaliyetlerde aktif rol almalıdır. Böylece toplum ile oklu arasında bir bağ oluşturabileceği gibi, beden eğitimi programlarının aileler tarafından desteklenmesi ve gelişmesine de yardımcı olacaktır.

REHBER OLMA SORUMLULUĞU

Tecrübeli beden eğitimi öğretmenlerinin, mesleğe yeni başlayacak olan öğretmen adaylarına ve yeni başlamış olan öğretmenlere, onların mesleği sevmeleri ve iyi yetişmeleri açısından rehber olmaları gerekir. Bu rehberlik mesleki bir sorumluluk olup beden eğitimi gelişmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

EĞİTİM İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Öğretmenin, yaptığı işi ile ilgili temel kavramlar hakkında bilgi sahibi olması görevini daha iyi ve bilinçli yapmasını sağlayacaktır. Bu bölümde özellikle göreve yeni başlayan beden eğitimi öğretmenlerinin konu ile ilgili bilgilerini yenilemek amacıyla söz konusu kavramların tanımları yapılarak kısa açıklamalarda bulunulmuştur.

ÖĞRENME

Öğrenme, kişinin olgunlaşma düzeyine göre gerçekleşir. Yani yeterince olgunlaşma olmadan öğrenme istenilen düzeyde gerçekleşemez. Öğrenmeyle ilgili farklı tanımlar yapılmakla birlikte çok yaygın olarak şu tanım kabul görmektedir.

Kişinin olgunlaşma düzeyine göre, çevresi ile etkileşimi yani tecrübe sonucu davranışlarında oluşan kalıcı değişimlerdir.

Psikologlar öğrenmenin varlığını, genel olarak aşağıda belirtilen 3 ölçüte dayalı olarak incelemektedir. Öğrenme ile;

1. Davranışlarda bir değişme olmalıdır.
2. Davranışlardaki değişme kalıcı olmalıdır.
3. Davranışlardaki değişme kişinin çevresiyle etkileşimi sonucu (bir tecrübe ürünü) olmalıdır.

Davranış, insanın gözlenebilen ya da ölçülebilen bilinçli etkinliklerinin tamamıdır. Davranış değişmesi ise kişinin önceden yapamadığı bir hareketi yapabilmesi veya önceden sahip olmadığı bir görüş ve düşüncenin kişide gerçekleşmesi anlamındadır.

Davranış değişikliği kalıcı ise öğrenme gerçekleşmiş demektir. Öğrenme olumlu veya olumsuz yönde gerçekleşebilir. Yani kişi, iyi, güzel ve doğru olmak üzere olumlu, kötü ve yanlış olmak üzere olumsuz davranışlar edinebilir. Bu şekilde iki yönde de gerçekleşebilen davranış değişikliğine öğrenme denilmektedir.

Öğrenmenin gerçekleşmesinin kişinin çevresiyle etkileşim kurması ile mümkün olduğu psikologlar tarafından benimsenmektedir. Etkileşim, kişinin duyu organları ile çevreden aldığı etkilere tepkide bulunması demektir. Etkileşim sonucu kişinin kazandığı bilgi, beceri ve tutumlara “tecrübe” denilmektedir.

Öğrenme, kendiliğinden ve yönlendirilmiş olmak üzere 2 türlü meydana gelmektedir.

Kişinin kendi kendine yaptıklarının sonucu meydana gelen davranış değişiklikleri kendiliğinden öğrenmedir. Bu günlük hayatta karşılaşılan çeşitli olay ve durumlarla ilgili olarak gerçekleşebilir.

Yönlendirilmiş öğrenmede ise öğrenme sırasında öğrenme için gerekli ortam hazırlayan bir kişi ya da araç yer almaktadır. Sınıf, spor salonu ve yüzme havuzu gibi yerlerdeki öğrenmeler yönlendirilmiş öğrenmedir. Çünkü bu yerlerde öğrenme etkinliklerini düzenleyen ve öğrencilerin belli davranışları kazanmalarını sağlamak için rol oynayan öğretmen ya da kişiler bulunmaktadır.

Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler

Öğrenme yeteneği her insanda farklıdır. Bazı insanlar daha kolay ve çabuk öğrenirken, bazıları daha geç ve zor öğrenirler. Öğrenme gücü kişinin zeka durumuna, gelişim ve olgunlaşma seviyesine, konuya ve öğrenme ortamına göre değişir. Öğrenmenin gerçekleşmesinde etkili olan faktörler şunlardır:

1. Öğrenmeye hazır olmak,
2. Motivasyon,
3. Alıştırma (tekrar) yapmak,
4. Konunun (hareketin) özelliği.

1. Öğrenmeye Hazır Olmak

Belli bir öğrenmenin gerçekleşmesi için kişi fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal açıdan öğrenmeye hazır olmalıdır. Kişinin öğrenmeye hazır olması sadece öğrenme konusu ya da hareket için gerekli olgunluğa sahip olması değil, o konuyu ya da hareketi öğrenmeye istekli ve hevesli olmasını da kapsamaktadır. Öğrenci, bir konu ya da hareketi öğrenmek için ne kadar istekliyse o kadar çabuk ve kolay öğrenir. Bu nedenle öğrenmenin gerçekleşmesi, kişinin istekli ve hevesli olması anlamında da hazır olmasını gerektirir. Beden eğitiminde öğretmenin öğrencilerde ilgi ve istek uyandırmaya önem vermesi gereklidir.

2. Motivasyon

Öğrenmeyi teşvik eden ve sağlayan şartlara motivasyon denir. Öğrencinin bir bilgiyi ya da hareketi neden öğrenmesi gerektiğini bilmesi, bunu nerede, nasıl ve hangi amaçlarla kullanacağını kavraması ve kendisine ne kazandıracığını anlaması, bir sınavı başarma veya yarışmayı kazanma isteği birer motivasyon kaynağıdır.

Takdir edilen, övülen ve ödüllendirilen öğrenci daha kolay öğrenir. Buna karşılık teşvik ve takdir edilmeyen ilgi görmeyen öğrenci daha zor öğrenir. Bütün insanlar başarılı olmak isterler. Bunun için öğretmen, öğrencinin başarısını görmeye çalışmalı ve başarılarını takdir etmelidir. Beden eğitiminde her öğrencinin başarabileceği bir şey vardır ve bunun ortaya çıkarılması öğrencinin öğrenmeye motive edilmesi için önemlidir.

3. Alıştırma (tekrar) Yapmak

Uсталık, beceri ve alışkanlık kazanmak üzere yapılan tekrarlara alıştırma denilmektedir. Öğrenmenin iyi ve kalıcı olmasında alıştırma ve tekrarın önemli rolü bulunmaktadır. Ancak tekrarın gelişigüzel ve sıkıcı olmamasına dikkat edilmelidir. Öğrenme için gerekli olan tekrarların türü, süreleri ve aralarındaki zaman çok iyi ayarlanmalıdır. Amacına çabuk ulaşılması ve yorgunluğu engellemek için alıştırma ve tekrarlarda şu noktalara dikkat edilmelidir:

1. Amaca uygun olmalıdır.
2. Aralıklı yapılmalıdır.
3. Öğrencinin kişisel etkinliği esas alınmalıdır.
4. Doğal bir biçimde ele alınmalıdır.
5. Konuyu ya da hareketi bir bütün olarak mı, yoksa bütünü parçalara ayırarak öğrenmenin mi daha iyi sonuç vereceği araştırılmalı ve alıştırmalar ona göre düzenlenmelidir.

4. Konunun (hareketin) Özelliği

Öğrenmenin çabuk ve kolay olmasında öğrenilecek konunun türü ve özellikleri önem arz eder. Konu, öğrencinin yaşına, cinsiyetine ve kişisel özelliklerine uygun olduğu oranda öğrenme daha iyi gerçekleşir. Öğrenciyi düşünmeye ve problem çözmeye iten konular tercih edilmelidir. Bu nedenle, öğrenilecek konunun seçiminde anlama ve kavrama yeteneklerini harekete geçirenlerin tercih edilmesi gerekmektedir. Konu, öğrencilerin seviyelerine göre ne çok kolay, ne de çok zor olmalıdır.

ÖĞRETME

Öğretme, kişinin davranışında değişiklik meydana getirmek için yani öğrenmeyi gerçekleştirmek için yapılan etkinliklerin tamamıdır.

Öğretme, okulda öğretmenler; ailede anne ve babalar; işyerinde ustalar; akran gruplarında arkadaşlar, sokaktaki insanlar, yaşanan çevre ve kitle iletişim araçları tarafından sürekli gerçekleştirilmektedir. Kişinin davranışlarında değişimin meydana gelmesinde rol oynayan kişiler ve araçlar açısından bakıldığı zaman, bu bir öğretmedir. Bir etkinliğin öğretme olarak kabul edilmesi için o etkinliği öğreten kişinin yani okullarda olduğu gibi öğretmenin olması gerekmektedir.

ÖĞRETİM

Öğretme etkinliklerinin önceden hazırlanmış bir program çerçevesinde amaçlı, planlı ve kontrollü olarak yapıldığı yerler okullardır. Okullarda yapılan bu öğretme etkinlikleri ise öğretim olarak adlandırılmaktadır. O halde öğretim, okullarda gerçekleştirilen öğretme ve öğrenme etkinliklerinin bileşkesidir.

Öğretim, öğretme ve öğrenmeyi birlikte kapsamaktadır. Okulda özellikle sınıfta ya da spor tesislerinde yapılan öğretime öğretmen açısından bakıldığı zaman, öğretme; bu etkinliklere öğrenci açısından bakıldığında ise bu bir öğrenmedir.

Okulda öğretmen, öğretimi gerçekleştirmek için mevcut araç ve çevreden yararlanarak öğrenmeyi kolaylaştıracak nitelikte bir ortam yaratır. Öğrencilerde yaratılan bu ortamda öğretmenin rehberliğinde denemelerde bulunarak bilgi, beceri, tutum ve idealler kazanır. İşte bunların öğrencilere kazandırılmasıyla

ilgili etkinlikler öğretim, bu etkinliklerin sonucu düşünme, değerlendirme ve davranışlarda meydana gelen değişimler ise eğitimidir. Bu nedenle öğretim, eğitimin bir aracıdır. Yani öğretim, eğitimin gerçekleştirilmesinde bir araç durumundadır.

O halde öğretim, öğrenmenin gerçekleşmesi ve kişide istenen davranışların gelişmesi için uygulanan süreçlerin tamamıdır.

ÖĞRENİM

Öğrenim, bir öğretim kurumunda belli bir süre içerisindeki öğrenmelerin tamamıdır. Öğrenim, bir çeşit öğrenmeler dizisi olup içerisinde öğretim unsurlarının hepsi bulunmaktadır.

EĞİTİM

Eğitim, “kişinin davranışlarında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istenilen yönde değişme meydana getirme sürecidir”. Bu tanıma göre eğitimin içeriği şu şekilde özetlenebilir:

- **Eğitim Bir Süreçtir:** Süreç, bir amaca yönelmiş olan sürekli değişmelerin tamamıdır. Kişinin aldığı eğitimle sürekli olarak değişmesi, yetersiz durumdan daha yeterli duruma gelmesi sağlanmalıdır. Bu değişiklikler, birbirini izleyen ve birbiri üzerine biriken öğretme ve öğrenmeler sonucunda gerçekleşmektedir.
- **Eğitim Sürecinde Kişinin Davranışlarının İstenilen Yönde Değiştirilmesi Amaçlanmaktadır:** Davranış değişmesi, bir kişinin başka bir kişiye, bir olaya veya bir duruma karşı tutumunun, tepkisinin, düşüncesinin, hareket ve duygusunun değişmesidir. Şayet kişinin davranışlarında değişme yoksa, eğitim gerçekleşmemiş demektir. Burada önemli olan davranışlardaki değişmelerin istenilen yönde olmasıdır. O halde, okulda özellikle sınıf veya spor tesislerinde yapılan bütün çalışmalar sonunda meydana gelen davranış değişiklikleri eğitim olarak kabul edilmektedir.
- **Davranışlardaki Değişme Kasıtlı Olarak Gerçekleştirilmektedir:** Burada, kişilerin önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda planlı ve programlı bir biçimde yetiştirilmeleri üzerinde durulmaktadır. Okul eğitimi denilince akla ilk olarak amaçlı, planlı ve programlı bir eğitim gelmektedir. Davranış değişikliğinin kasıtlı olarak gerçekleştirilmesi daha çok okul eğitiminin bir özelliğidir.
- **Eğitim Sürecinde Kişinin Tecrübeleri Esastır:** Eğitimde davranış değişikliği öğrencinin bizzat kendi tecrübeleri ile gerçekleşebilir. Yani öğrenci bütün duyu organlarını, zihnini ve bedenini çalıştırarak, yaparak ve yaşayarak öğrenmelidir.

BEDEN EĞİTİMİ

Eğitimi kısaca yukarıdaki gibi tanımlayıp özetledikten sonra bu tanıma uygun olarak beden eğitimi şu şekilde tanımlayabiliriz.

Beden eğitimi, kişinin fiziksel hareketlere katılmak suretiyle davranışlarında kasıtlı olarak beden eğitimini amaçlarına uygun (bedensel, duygusal, sosyal ve zihinsel) değişme meydana getirme sürecidir. Beden eğitiminde eğitimin diğer alanlarından farklı olarak “hareket öğrenme ve hareket yoluyla öğrenme” esas alınmaktadır. Bir başka deyişle beden eğitimi “fiziksel hareket yoluyla insanın eğitilmesidir”.

ÖĞRETİMİ SINIRLAYAN FAKTÖRLER

Yapılan öğretimden, öğrencilerin her biri farklı şekillerde etkilenir. Bunun sonucunda da işlenen konuyu öğrencilerin bir kısmı tam anlamıyla öğrenirken, bir kısmı öğrenemez. Çünkü, öğretim bazı faktörler tarafından sınırlanmaktadır. Bu faktörler; öğrencinin yeterliliği ve eğitim ortamıdır.

1. Öğrencinin Yeterliliği

Burada öğrencinin gelişiminin, zekasının, öğrenme yeteneğinin ve duygularının öğretim sonucu üzerindeki etkilerinden söz edilmektedir. Öğrenci yeterliliğinin öğretimi sınırlayan en önemli unsurları şunlardır:

- Öğrencinin olgunlaşması
- Öğrencinin zekası
- Öğrencinin yetenekleri

2. Eğitim Ortamı

Eğitim ortamı; eğitim etkinliklerine doğrudan ya da dolaylı olarak katkıda bulunan öğretmen, yönetici, veli, eğitim uzmanı ve hizmetli gibi insan gücü ile öğretme-öğrenme yardımcıları olan araç-gereç ve eğitim etkinliklerinin gerçekleştirildiği okul binası, derslik, laboratuvar, atölye, kütüphane, spor tesisleri, oyun alanı gibi insan gücü dışı kaynaklardan oluşmaktadır. Bu nedenle eğitim ortamı “öğrenme-öğretme etkinliklerinde, konunun özelliğine göre etkileşimde bulunulan personel, araç-gereç, tesis ve organizasyon gibi öğelerin oluşturduğu alan” şeklinde tanımlanmaktadır.

Öğretmenin dersteki tutumu, öğretmenin öğrettiği konuyu niçin öğrettiğini bilmesi, öğrencilerin niçin öğrendiklerini anlamış olmaları öğretimi etkilemektedir. Öğretmenin yöntem ve teknikler hakkında yeterli bilgiye sahip olması ve bunları uygulamadaki becerisi ile planlı çalışması da öğretimi etkileyerek, işlenen konunun daha kolay öğrenilmesini sağlamaktadır.

İnsan gücü ögesinde öğretmenden sonra yönetici ya da okul müdürü gelmektedir. Okul müdürü, okulun ve derslerin amaçlarının gerçekleşmesi için iyi bir ortam hazırlama ve öğretmenleri teşvik ederek öğretimin verimli bir şekilde yapılmasına yardımcı olmaktadır.

Eğitim ortamının bir diğer ögesi olan eğitim araç-gereçleri ile eğitim etkinliklerinin yürütüldüğü okul binası, derslik, laboratuvar, kütüphane, spor tesisleri, oyun alanlarının yeterli nitelik ve niceliğe sahip olmaları yerinde ve zamanında kullanılmaları da öğretimi etkileyen önemli faktörlerdir. Bu yerlerin temizlik, ısı, ışık, havalandırma, gürültü, renk vs. bakımlardan uygun olması öğretimde etkili olmaktadır.

ÖĞRETİMİN ÖĞELERİ

• Öğrenci

Öğretimi oluşturan en önemli öğelerden biridir. Eğitim-Öğretim sürecinin odak noktasıdır. Öğrenci, her zaman öğrenen olarak düşünülmelidir. Öğrenci, öğrenen olarak düşünüldüğünde zeka bölümü hazır bulunuşluğunu gösterir.

Öğrencinin kendi çevresinden getirmiş olduğu geçmiş yaşantıları da önem taşımaktadır. Öğrenmeye karşı olumsuz tutum ve davranışları öğrencinin peşin olarak öğrenmeye kapılarını kapatmasına neden olur. Okulun ve bir dersin yada konunun gereksizliğini düşünen öğrenci, öğrenmeye hazır değildir. Sonuçta elde

edeceklerini değerli bulmuyorsa; Öğrencinin öğrenmeye hazır bulunuşluğu sarsılmış ve güdülenmesi ortadan kalkmıştır.

Öğretimde öğrencilerin yetenekleri, ilgileri ve ihtiyaçları dikkate alınmalıdır. Bunun için öğretmen, öncelikle öğrencilerini tanımalı ve onları anlamaya çalışmalıdır.

- **Öğretmen**

Öğrencinin eğitimindeki en önemli etmeni oluşturur. Yeri geldiğinde öğrencinin gözünde ana-babadan ve tüm diğer kişilerden daha üstün tutulmaktadır. Çoğu zaman öğrenciler öğretmenlerini kendilerine örnek olarak seçerler, bu bile öğretmenin eğitimdeki etkisini ortaya çıkarmaktadır. Öğrencilere örnek olabilmek ve öğrencileri ile arasında dostluk ve güven yaratabilmek, öğretmenin başarısını artıran ve sürdüren bir özelliktir. Öğretmenin başarısını artıran bir diğer etmen ise düzenli ve planlı çalışmasıdır.

Öğretmen, okul ve sınıf ortamını öğrenciler için uygun, ilginç ve zevkli bir duruma getiren, çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanarak öğrenme yaşantıları düzenleyen, öğrencilerin bu yaşantıların içine atılmalarına rehberlik eden ve istenilen davranışların ne ölçüde kazanıldığını değerlendiren bir öğretim ögesidir.

- **Amaç**

Neyi, niçin yapacağımızı ortaya koyar. Öğretmene, öğrenme sürecinde bir rehber rolü oynar. Ancak aynı zamanda öğrencinin neyi ve neleri yapmaktan sorumlu olduğunu ortaya koyan planlamadır. Amaçlar, konulardan önce hazırlanmalı ve ulaşmak istenen hedefler belirlenmelidir. Yoksa amaçlarla konu arasındaki bağ yeterli düzeyde kuvvetli olmaz ve amaçlar fonksiyonelliğini yitirir.

Okul programları, eğitim amaçlarını, eğitim hedeflerine çevirme işini öğretmene bırakmıştır. Öğretmen her dersin başında bulunan eğitim amaçlarını, planını yaparken daha özel ve somut bir duruma getirmelidir. Amaçlar;

- Açık ve anlaşılır olmalı
- Öğrenciye ait olmalı öğrencinin yapacağı işi ifade etmeli,
- Tutarlı olmalı, diğer amaçlarla çelişmemeli,
- Ulaşılabilir olmalı, öğrencinin seviyesine uygun olmalı,
- Ekonomiklik taşınmalı, uzun süre kalıcı olmalı,
- Kapsamlı olmalı, olaylarla sonuçları arasında ilişki kurabilmeli,
- Bütünlük taşınmalı amaçlar birbirinden kopuk ve bağımsız olmamalıdır.

- **Konu**

Konu, öğretimin amaçlarına ulaşmak için yapılan etkinliklerdir. Konu, öğrenme yaşantılarıdır. Öğretimde konunun en önemli görevi öğrenciye amaçlara uygun davranışların kazandırılmasını sağlamaktır.

Konuların seçiminde; Öğrencilerin düzeyi, yaş ve gelişim kapasiteleri dikkate alınmalı, seçilecek konuların güncelliğine ve hayata geçirilebilir olmasına, kapsamının çok fazla geniş olmamasına dikkat edilmelidir. Ayrıca konunun işlenebilmesi için gerekli araç gereç ve çevre imkanları göz önünde bulundurulmalıdır.

- **Yöntem**

Amaca ulaştıracak en kısa ve en güvenilir yol olarak tanımlanabilir. Yöntem öğretim kurallarının ve öğrenme ilkelerinin belli biçimlerde uygulanış tekniğidir.

Uygun yöntem seçiminde öğretmenin kişiliği, tarzı, öğrencilere ve konuya yaklaşımı, önemli rol oynar. Öğretmen tüm yöntemleri bilmeli ve konuya uygun yöntemi seçerek amaçlara erişmeye çalışmalıdır

- **Çevre**

Öğrenme etkinliğinin yapıldığı yerdir. Geniş anlamda öğrencinin hiç bir korku ve baskı altında kalmadan öğrenme faaliyetine devam edebildiği yer ve öğrenciyi etkileyen dış uyaranların yaratıldığı ortamdır. Öğretim çevresi maddi ve manevi çevre olmak üzere ikiye ayrılır.

Maddi çevre olarak kabul edilen sınıfın ya da spor tesislerinin aydınlanması, ısınması, havalandırılması, öğrenci sayısına uygun alan ve hacimde olması, konuların gerektirdiği araç ve gereçlerle kaynakların yeterince sağlanması gibi durumlar ne ölçüde yeterli ise, öğretimde o ölçüde başarılı olacaktır.

Manevi çevre, öğretim sırasındaki psikolojik ortam ile ilgilidir. Öğretmenin öğrencileriyle hoşgörü, sevgi, saygı ve karşılıklı güvene dayanan bir duygusal bağ kurması, onlara karşı adil, kibar, sabırlı ve sempatik davranması şeklinde olumlu olacağı gibi; öğrencilerin korku ve baskı altında tutulması, onlarla alay edilmesi, adil davranılmaması şeklinde olumsuz da olabilir.

GENEL ÖĞRETİM MODELİ

Genel öğretim modelinin amacı, öğrencilere konuların sunulmasında (oyunlar, sportif aktiviteler, dans, cimnastik gibi) yardımcı olmak ve onların programın amaçlarına (beceri gelişimi, sosyal ilişki gibi) ulaşmasını sağlamaktır. Modeli oluşturan unsurlar; Planlama, Değerlendirme, Aktivitelerin Seçilmesi ve Planlanması ve Öğretimdir.

- **Planlama**

İyi tasarlanmış program, öğretime yön verir ve amaçlar, araçlar, aktiviteler ve yöntemler arasında birlikteliği sağlar.

Planlama, devam eden bir süreç olmasına rağmen büyük bir kısmı, öğretmen öğrenci ile ilk karşılaşmadan önce gerçekleşir. Planlamada;

1. Amaç ve hedeflerin yazılması
2. Zaman ve kaynakların seçimi ve düzenlenmesinin dikkate alınması önemlidir.

Birincisi öğretilecek konuların seçimi ve organize edilmesine yardımcı olurken, ikincide ders için ayrılan zaman, öğretim araç ve gereçleri ve konuların sıralanması dikkate alınmalıdır.

- **Değerlendirme**

İyi öğretim iyi değerlendirmeye bağlıdır. Değerlendirme, öğrencilerin performansları ile ilgili bilgi toplama ve onların seviyelerini belirleme anlamına gelmektedir.

Öğrencilerin değerlendirilmesinde onların hareket becerileri, sosyal davranışları ve tutumları dikkate alınmalıdır. Bunun için öğretmen, öğrencilerden beklentilerini açıkça belirlemeli ve sonrada bu beklentilerin yerine getirilip getirilmediğini anlayabilmek için çeşitli ölçüm yöntemleri geliştirmelidir.

- **Aktivitelerin Seçilmesi ve Planlanması**

Uygun aktivite ve konunun seçimi için;

1. Öğrencinin beceri seviyesinin ve
2. Konunun zorluk derecesinin ve amacının bilinmesi gerekmektedir.

Konu; kuvvet, dayanıklılık, beceri, sürat, denge, kontrol, zamanlama gibi fiziksel amaçlara ya da sosyal, zihinsel ve duygusal amaçlara yönelik olabilir. Konu seçiminde şu sorulara olumlu cevap aramak gereklidir.

Konu ya da aktiviteye öğrenci yalnız mı, eşli mi, küçük ya da büyük grupla mı katılacak? Aktivite ezber, planlama, özel bilgi, dikkat ya da bilginin hızlı algılanmasını mı gerektirmektedir? Öğrencilere duygusal ortam yaratıyor, endişe, korku ya da saldırganlığa neden oluyor mu? _____

- **Öğretim**

Öğrencinin başarılı olabilmesini etkileyen önemli faktörlerden birisi de kullanılan araç gereç ve konudur. Aynı zamanda öğreticinin konuyu nasıl sunduğu da öğrencinin başarılı olabilmesini etkileyen bir faktördür.

İyi bir eğitimi tanımlamak için gerekli yetenek ve kalitenin tamamının belirlenmesi oldukça güçtür. Ancak, öğretim becerilerinin sınıflandırılmasında çeşitli yollar kullanılmaktadır. Bunlardan aşağıda belirtilen 4 kategorinin uygulamada faydalı olduğu görülmüştür.

- Etkili bir iletişim kurma
- İyi kişisel ilişkinin geliştirilmesi
- Ortamın düzenlenmesi
- Kararların paylaşılması

İletişim kurabilmek çok geniş bir kavramdır. Ancak, burada belli amaca ulaşabilmek için mimik ve sembollerin kullanılmasından söz edilebilir. Şayet bilgi, fikir ve hislerin paylaşılması konusunda istekli olunmaz ise öğrenme ortamının yaratılması mümkün olmaz.

İyi kişisel ilişkilerin geliştirilmesinde öğrenciler üzerinde pozitif otoritenin kurulması önemlidir. Öğretmenin öğretim şekli ise öğrencilere gizli mesaj verilmesi ile ilgilidir. Arzulanan öğretim kalitesi, kararlılık, samimiyet, istekli olma ve dürüstlüğü kapsar. İstenen sonuca ulaşabilmek için öğrenci öğrenmeye, kendisine ve topluma karşı pozitif tutum içinde olmalıdır.

BEDEN EĞİTİMİNİN AMAÇLARI

<http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=153>

<http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=169>

BEDEN EĞİTİMİ PROGRAMININ PLANLANMASI

Niçin Plan Yapmalıyız

Çağımızın ihtiyaçlarından hareketle; ilişkiler, işler ve meslekler karmaşıklaşmış, bu da eğitim etkinliklerinin daha planlı yapılmasını gerekli kılmıştır. Planlar hem öğretmen hem de öğrenciye bir çok açıdan yararlı olmaktadır. Bunların başında, aşağıda yer alan üç soruya ilişkin ipuçları gelmektedir:

- Nereye ulaşmayı hedefliyorum?
- Hedefime nasıl ulaşırım?
- Hedefime ulaştığımı nasıl belirleyebilirim?

Yukarıdaki sorular yanıtlandığında planlama etkinliklerinde başarıya ulaşılmış demektir.

- “Nereye ulaşmayı hedefliyorum?” sorusu öğrenim kazanımları ya da hedeflerinin yazımını kapsamalıdır.
- “Hedefime nasıl ulaşırım?” sorusu ise öğrencilerin belirtilen kazanımları elde etmelerine, standartlara ulaşmalarına ve temel becerileri edinmelerine yardımcı olacak öğretme-öğrenme etkinliklerini açıklamaktadır. Diğer bir deyişle öğretim yaklaşımları, modelleri, yöntemlerinin seçimi ve bunların işe koşulmasıdır. Bu aşamada öğretmen ve öğrenci etkileşimi üst düzeyde gerçekleşmelidir.
- “Oraya ulaştığımı nasıl anlayacağım” sorusunun yanıtı ise öğrencilerin öngörülen kazanımlar ve hedeflere ulaşip ulaşmadıklarını ya da ne denli ulaştıklarını gösterecek değerlendirme etkinliklerini içermelidir.

Derslerin planlı bir şekilde işlenmesi öğrenme-öğretme etkinliklerinin niteliğini yükseltecektir. Çünkü plan öğretmenlere hedef koymayı, hedefe ulaşmak için denenecek yolları saptamayı sağlar ve hedefe ne denli ulaşıldığını değerlendirme olanakları sunar. Öğretmenin planlama yaparken aşağıdaki soruları yanıtlaması dersin etkililiği ve verimliliği açısından önemlidir.

- Planda hedef kitle kimdir ve hedef kitlenin özellikleri nelerdir?
- Beden eğitimi dersi öğretim programının genel ve özel hedefleri, standartları, öğrenme alanları, alt öğrenme alanları ve kazanımları nelerdir ve bunlar nasıl şekillenmiştir?
- Eğitim-öğretim sürecinde kazanımları nasıl işleyeceksiniz? Farklı kazanımlara ne kadar zaman ayıracaksınız?
- Kazanımları gerçekleştirmek için hangi öğrenme ve alt öğrenme alanlarından yararlanacaksınız?
- Öğretim sürecinde yararlanılacak öğretim yaklaşımları, modelleri, yöntemleri konusunda yeterince bilgi sahibi misiniz? Etkinliklerin içeriklerini dikkate aldığınızda hangi öğretim yöntem ve tekniklerinden etkin bir şekilde yararlanacaksınız?
- Planlama yaptığınız sınıf düzeylerinde bulunan öğrencilerin bu basamağa gelene kadar olan birikimleri nelerdir? Öğrencilerin eğitim-öğretim eksikleri varsa bunları tamamlamak için ne gibi ek önlemler alınacak?
- Öğretim sürecine katkı sağlayacak mevcut etkinlik alanları, olanaklar, araç gereç ve materyaller ile kaynaklar nelerdir?

- ❑ Öğrenci başarısının değerlendirileceği sınavlar, performans görevleri, varsa proje, ders ve etkinliklere katılımı yıl içinde hangi tarihlerde gerçekleştireceksiniz?
- ❑ Öğrencilerin hedeflenen kazanımlara ulaşip ulaşmadıkları nasıl ölçülecek ve bunun için hangi araçlar kullanılacak?
- ❑ Beden eğitimi ders planları, diğer dersler ve ara disiplin alanları ile nasıl ilişkilendirilecek? Yatay ve dikey kaynaşıklık nasıl sağlanacak?
- ❑ Kaynaklar kısıtlı olduğuna ve her yerde aynı olanaklara sahip olunmadığına göre planın öğrenciye göreliği ve ekonomikliği nasıl sağlanacak?
- ❑ Güvenlik önlemleri ve sağlık desteği nasıl alınacak?
- ❑ Engelli öğrenciler ve öğrenme zorluğu çeken öğrenciler için kaynaştırma ve etkin katılım nasıl sağlanacak?
- ❑ Herhangi bir aksilik ortaya çıktığında alternatif bir etkinlik nasıl devreye sokulacak?

Planlar

Beden eğitimi dersinde kullanılan planlar değerlendirildiğinde üç tür plandan söz edilebilir. Bunlar;

- ✓ Yıllık Plan,
- ✓ Ünite Planı ve
- ✓ Ders Planı'dır.

Yıllık Plan

Yıllık plan ay, hafta, saat gibi zamanı; öğrenme alanı, alt öğrenme alanı ve kazanımlar gibi içeriği; ölçme ve değerlendirme ile öğrenci başarısının belirlenmesini; ara disiplin alanları ve diğer derslerle ilişkilendirmeyi; açıklamalar ve diğer başlıklar ile eğitim-öğretim yılı ya da dönemi boyunca işlenecek beden eğitimi derslerini tanımlar. Yıllık ya da ana plan öğretmene ünite planlarının oluşturulmasında yol göstericidir.

Ünite Planı

Beden eğitimi dersi için zorunlu değildir. Yıllık plandan hareketle hazırlanır ve ana hatları ile biçimsel bölüm, temel beceriler, standartlar, kazanımlar, içerik ya da öğrenme ve alt öğrenme alanları, araç-gereç ve kaynaklar, yöntem-teknik, öğretme-öğrenme etkinliklerinden oluşmaktadır.

Ünite planı, ilgili dönemde yer alan dersin anlamlı parçalara ayrılmasına olanak yaratır. Bu, ilgili parçalar üzerinde değişik zamanlarda çalışma olanağı yaratır.

Her etkinlik sonunda yapılacak değerlendirme çalışmaları ile bir sonraki öğrenme düzeyine eksiklerin tamamlanarak geçilmesini sağlar.

Ders Planı

Öğretmen ve öğrenci etkileşimi ders planlarında somutlaşır. Bu nedenle öğretmenin yaşamında ders planının özel bir değeri vardır. Bunun önemi aşağıdaki gibi sıralanabilir: Ders planı;

- Öğretmenin düşüncesini örgütlemesine,
- Unutulanların anımsanmasına,
- Öğretmenin kendini güvende hissetmesine,

- Gereksinim duyulan araç-gereç ve materyallerin ders öncesinde hazırlanmasına,
- Ders zamanının etkili kullanılmasına,
- Öğrencilerin ders içeriği hakkında fikir sahibi olmalarına ve böylece öğretmenin sınıf yönetiminin kolaylaşmasına,
- Bir dersten diğer derse devamlılığa,
- Gelecek eğitim-öğretim süreçlerinin planlamasına,
- Sürecin kaydedilmesine ve elde edilen verilerin ileride değerlendirilmesine,
- Değerlendirmenin öğretmen ve öğrenci açısından yapılabilmesine yardım eder.

Beden eğitimi dersinde plan yapan öğretmenin, ısınmaya 4-6 dakika, kapanışa 3-5 dakika ayırması gerekirken, etkinliklere 30-40 dakika ayırması gerekmektedir. Bu oranlar ders saatine göre değişiklik göstermesine karşın yaklaşık olarak benzerdir.

Plan uygulanırken öğrenciler ve dersin akışı gözlenmeli, eksikler, yanlışlar hakkında notlar alınarak sonraki dersler için düzeltme ve tamamlama yapılmalıdır. Dersin sonrasında ise öğretmen aşağıdaki soruları sorarak dersin ve kendisinin değerlendirmesini yapabilir: Plan:

- ✓ Seçilen kazanımlara standartlara ne denli hizmet etmektedir?
- ✓ Kim, hangi kazanımlara ne denli ulaştı?
- ✓ Neden bu alt öğrenme alanı seçildi?
- ✓ Etkinliklerin niceliği ve niteliği yeterli miydi?
- ✓ Etkinlik sıralaması istenilen şekilde gerçekleşti mi?
- ✓ Etkinlik mekanları, araç-gereçler ve materyaller amaca hizmet etti mi?
- ✓ Başlama, süreç, dinlenme ve bitiriş zamanı, hız ve ritm planlanan şekilde gerçekleşti mi?
- ✓ Giyim-kuşam sorun yarattı mı?
- ✓ Yeterince öğrenci katılımı sağlandı mı?
- ✓ Öğretmenin ve öğrencilerin rol dağılımları ve sorumlulukları neler olacak?
- ✓ Öğretim yöntem ve teknikleri etkili oldu mu?
- ✓ İletişim, ipucu, sürece ve sonuca yönelik dönüt (Düzeltilici: “Öne savrulma sırasında bileğin bükülü olmalıydı”. gibi; Değer İfadesi: “İndiriş mükemmeldi”, gibi. Yansız ifade: “10 atışın yedisi basket oldu”. gibi, Belirsiz ifade: “Oldukça iyi”. gibi) ve düzeltme ile pekiştireçler yeterince dağıtıldı mı?

Ders Dışı Egzersiz Planı

Beden eğitimi öğretmeni ders niteliğinde olmamak kaydı ile ders saatine bakılmaksızın haftada 6 saatlik bir programla branş eğitimi yapar. Ders dışı çalışmalarına her beden eğitimi öğretmeni özel önem vererek derslerinin devamı saymalıdır. 6 saatlik ders dışı çalışmaları mesai saatlerinin dışında ve 3 gün olarak planlanmalıdır. Planlanan bu eğitim ile okul takımlarının hazırlanması ve diğer etkinliklerin yürütülmesi sağlanır. Bu eğitimin yürütülmesi için yapılan planlamaya ders dışı egzersiz planı denir.

İLKÖĞRETİM BEDEN EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 1-8. SINIFLAR ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL FELSEFESİ

Eğitim, bireyin içerisine doğduğu millî, manevi ve kültürel değerler başta olmak üzere, yetenek, beceri, tutum, estetik duyarlılık gibi davranışlar kazanılmasını içeren bir süreçtir. Bir eğitim sistemini oluşturan temel öğelerin başında öğretim programı gelmektedir. Dolayısıyla eğitimde reform çalışmaları öğretim programları üzerinde yoğunlaşmaktadır. Her öğretim programı da bir eğitim felsefesi üzerine inşa edilmektedir. Eğitime ilişkin herhangi bir sistem tasarımı, analizi veya dönüşümü öncelikle sistemin kurulacağı felsefi zeminin belirlenmesini zorunlu kılmaktadır. Eğitim hedefleri, eğitim felsefesi ve öğretim programları arasındaki bu güçlü ilişki, bütünsel tutarlılık açısından önem arz etmektedir.

Hem öğrenmenin hem de felsefenin “merak”la başladığına yönelik görüş geçmişten günümüze değerinden bir şey yitirmemiştir. Bireyi “öğrenme”ye yönlendirecek en önemli güç bu “merak” duygusudur. Çünkü öğrenme soru sormak, sorularına cevap almak, cevap alınamayan sorulara cevap bulmaya çalışmakla başlar ve birey ayırt etmeyi, ardından da bir araya getirmeyi öğrenir. Böylece hem kendisini hem de içinde bulunduğu dünyayı, yeniden inşa etme kaygısını ve cesaretini kazanır. Benzer şekilde epistemolojik, sosyolojik ve estetik açılardan “iyi”, “doğru” ve “güzel” kavramları da öğrencinin müreffeh bir toplumu oluşturan mutlu bir birey olmasında önemli yer tutmaktadır. Öyle ki bu kavramlar, ayrı ayrı ele alındıklarında bütün bir insan yaşamının gerekliliklerine karşılık gelecek derinliğe ve içeriğe sahiptir. Nitelikli ve hedefi hayata dönük bir eğitim, “iyi”, “doğru” ve “güzel” kavramlarını temel almalıdır.

Günümüzün sosyal ve ekonomik koşullarında etkin rol oynayabilecek bireyler yetiştirebilmek, ülkelerin uluslararası alanda rekabet edebilirliği ile doğrudan ilişkilendirilmektedir. Bu durum; ülkeleri sorumluluk sahibi, problem çözebilen, karar verme becerileri gelişmiş, eleştirel ve inovatif düşünebilen bireyler yetiştirmeye imkân sağlayacak bir eğitim modeli arayışına yönlendirmektedir.

İş birliğine dayalı öğrenme, iş birliğini ve iletişimi temel alır. Farklılıklara saygı gösterilmesine, farklılıkların zenginlik olarak algılanmasına, düşüncelerin daha rahat paylaşılmasına ve nihayetinde yeni fikirlerin oluşmasına ortam hazırlar. Bu bağlamda öğretim programları; bireyi topluma, toplumu da bireye feda etmeyen, kişi hak ve hürriyetine saygılı, uzlaşmacı bireyler yetiştirmek üzerine temellendirilmiştir. Bu anlayışla bireyin sahip olduğu tüm yeterlilikleri potansiyeli ölçüsünde mümkün olduğu kadar geliştirmesine fırsat verecek; bireyin aklını ve duygularını sağlıklı şekilde işletebilmesi için gerekli olan bilgi, beceri ve anlayışı kazandırabilecek bir tasarım dikkate alınmıştır.

Sosyal beceriler başkaları ve çevreyle olumlu etkileşimi destekleyen davranışlardır. Bu beceriler içerisinde başkalarının duygularını anlama, grup etkinliklerinde yer alma, cömertlik, yardımseverlik, başkalarıyla iletişimde bulunma, müzakere etme, sorun çözme ve benzerleri yer alır. Burada önemli olan, kendisiyle ve toplumuyla uyum içinde, sorumluluklarını bilen ve gereğini yerine getirebilen, bir yandan millî, diğer yandan da evrensel değerleri içselleştirmiş öz güven sahibi bireyler yetiştirmektir.

Eleştirel düşünme yeni fikirlerin ortaya çıkmasını sağlar. Ayrıca birey, düşüncelerini argümanlar ortaya koyarak savunduğu için bu savunma, düşüncelerin tekrar değerlendirilmesine de olanak tanır. Öğretim programlarında bu düşünce biçimini içselleştiren, analitik ve yaratıcı düşünme becerilerinin

gelişmesine izin veren bir yolla hayati tecrübeyi zenginleştirmeye, tarihsel birikimi tanımaya ve onu yeniden üretebilmenin yollarına ulaşmaya önem verilmiştir. Bunun için de hayatın her alanında uygulanabilecek eleştirel sorgulama niteliğine sahip olmanın birey için olduğu kadar, toplumsal yapı için de önemli olduğu, bireylerin böyle bir niteliğe sahip olmasının toplumun gelişmesi ve devamlılığı açısından değer taşıdığı düşüncesi hâkim kılınmıştır.

İnovatif düşünme becerisi yeni kavrayışlara, özgün yaklaşımlara, yeni bakış açlarına, bir şeylerin anlaşılması ve kavranmasında yepyeni yollara öncülük eden bir düşünme biçimidir. Genel olarak inovatif düşünmenin geliştirilmesinde önemli olan, bireylerin fikir üretimini sağlayacak tekniklerin kullanılması, farklı fikirlerin ortaya atılması, fikir üretimine, hayal gücüne, düşünme becerilerinin geliştirilmesine dayalı eğitimin sağlanabilmesidir.

Günümüz eğitim anlayışı öğrencinin bilgi düzeyinin değerlendirilmesinden ziyade, bilginin birey için anlamlı ve yaşantısal hâle getirilmesi esasına dayanmaktadır. Eğitim felsefesinde yaşanan bu değişim, eğitim sistemlerinin yeniden düzenlenmesini, kapsamlı ve sürdürülebilir müdahalelerle sürekli olarak yenilenmesini zorunlu kılmakta hatta bu güncelleme ve geliştirme çalışmalarının, eğitimin ayrılmaz bir parçası hâline gelmesine neden olmaktadır. Öğretim programlarında doğa bilinciyle desteklenen bir çevre anlayışına sahip öğrencilerin yetiştirilmesiyle beraber, öğrenmenin sadece okul mekânları veya sınıflarla sınırlı olmadığı, bütün hayatı kapsadığı fikrini temele alan, öğrenilenlerin günlük hayatta kullanılabilmesinin yolunu açan bir yaklaşım dikkate alınmıştır.

Estetik duyarlılık ve estetik eğitimi “estetik yargının bir bilgi yargısı değil, bir beğeni yargısı olduğu” bilinci ile hareket ederek öğrencinin güzel nesneye dair duygularını geliştirmeyi ve duygularını ifade edebilmesini amaçlar. Bu yeni yaklaşım ile estetik eğitiminin alanı duygular olarak tarif edilmiştir. Bu eğitim aracılığıyla öğrencinin hayal gücünün geliştirilmesi ve öğrencinin hayal gücü ile yaklaştığı güzel nesneye dair hissettiği duyguları öz güvenle ifade edebilmesi beklenmektedir. Estetik eğitiminin programa işlenmesinde hedef; fikirlerini, beğenilerini sunabilen, eğlenerek ve ilgi alanlarını geliştirerek öğrenen, yüksek motivasyonlu, eleştirel düşünme becerileri gelişmiş, mutlu, estetik değerlere uzak olmayan, estetik hazzın izini süren, estetik bakış edinebilmiş, kendi hayal gücünü ortaya koyabilen, hayatın tek yönlü işleyişini kendi tasarımları ile zenginleştiren bireyler yetiştirmektir.

Estetik eğitimi yoluyla birey, sanat eserlerini duygular yoluyla olduğu kadar duygular aracılığıyla da deneyimlediği için somutlaştırma yeteneğini geliştirir. Bu sayede birey farklı duyguların farklı şekillerde anlatılabileceğini kavradığı için bir duygunun, bir durumun ne şekilde anlatılabileceğine dair görüşleri gelişir. Benzer şekilde ifade yeteneği gelişen öğrenci, olayların başka şekillerde ele alınabileceğini bilerek farklı olasılıkları sorgular. Birçok farklı olgu ile etkileşim hâlinde olan birey, bu nesnelere arasında veya bilgi, deneyim ve metinler arasında bağlantılar kurabilir. Öğretim programlarında niçin var ettiğimizi ve nasıl gerçekleştirdiğimizi bilmediğimiz bir güzellik ortaya koyma yerine, yapılan her estetik davranışın veya ürünün daima bir ölçü ve hesap ile meydana getirildiği düşüncesiyle sürdürülebilir bir estetik anlayışın öğrencilere kazandırılması hedeflenmiştir. Yemek kaşığından çeşmeye, kuş yuvasından kapıya kadar hayatı,

en ince ayrıntısına varana dek, süsleme hassasiyeti taşıyan bir geleneğin bu imkânlarının tekrar ortaya çıkarılması beklentisiyle hareket edilmiştir.

Öğretim programlarında öğrencilerin duygusal, zihinsel ve sosyal yeteneklerini mümkün olduğu kadar eş ölçüde geliştirmelerine imkân verilmiştir. Ayrıca eşitlik, adil olma kavramları üzerinde yoğun olarak durulmuş; duyguları dile getirme, düşüncelerini öz güvenle ifade edebilme, öneride bulunma veya bir fikri reddedebilme hakları da düzeylerine uygun şekilde eğitimin parçası hâline getirilmeye çalışılmıştır.

Geleceğe ışık tutmada önemli bir yeri olan tarih bilgisi ve bilincinin öğrencilere doğru bir şekilde kazandırılması için tarihin kompleksiz bir şekilde aktarılabilmesi fakat diğer taraftan da tarihin öznesi olmuş milletimizin büyük tarihsel başarılarının da göz ardı edilmemesi üzerine eleştirel bir tarih felsefesi gözetilmiştir.

Genel olarak sanatsal, edebî ve kültürel çalışmalar öğrencilerin düzeylerine uygun şekilde eğitime dâhil edilmiştir. Tarihi boyunca değişik medeniyetlere ev sahipliği yapmış ve bu medeniyetlerin en gözde eserlerini hâlâ muhafaza etmekte olan bir ülke olarak bu kültürel varlıkların ancak bilgili ve yaşadığı döneme de belirli bir tarih bilinciyle bakabilen bireylerin yetişmesiyle gelecek nesillere aktarılacağı düşüncesi gözetilmiştir. Aynı zamanda kendi çağının tanığı olarak insanın, sahip olduğu kültürün dışında farklı kültürlerin özelliklerini ve niteliklerini de öğrenmesi gerektiği, bunun hem kendi kültürümüz açısından hem de genel olarak dünya kültür tarihinin korunması açısından önem taşıdığı düşüncesi dikkate alınmıştır.

Sonuç olarak öğretim programlarında “birey” olmanın aynı zamanda çok daha geniş bir “dünya ailesi”ne ait olmak olduğunun bilincine varacak, yaşadığı topluma ve ülkesine, toprağına samimi bir hisle bağlanacak, bilim ve teknolojiyi etkin şekilde kullanarak gerekli teknik bilgi, birikim, beceri ve yeterliliklere sahip kuşaklar yetiştirmek hedeflenmiştir. Farklı disiplinlerin bir arada olduğu ama nihayetinde sadece bu disiplinlerin toplamından ibaret olmadığı, kendi niteliklerini taşıyan bir “bütün”e sahip ve aynı zamanda disiplinler arası etkileşimin açık olduğu bir yaklaşımla sadece hedefi değil, yolu da inşa eden bir içerikle öğretim programları hazırlanmıştır.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nın amacı; 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda belirtilen Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri doğrultusunda öğrencilerin hayatları boyunca kullanacakları hareket becerileri, aktif ve sağlıklı hayat becerileri, kavramları ve stratejileri ile birlikte öz yönetim becerileri, sosyal becerileri ve düşünme becerilerini de geliştirerek bir sonraki öğrenim düzeyine hazırlanmalarıdır.

Bu amaç doğrultusunda, Beden Eğitimi ve Spor dersini alan öğrencilerin aşağıdaki program çıktıklarına ulaşmaları beklenmektedir:

1. Çeşitli fiziksel etkinliklere ve sporlara özgü hareket becerilerini geliştirir.
2. Hareket kavramlarını ve ilkelerini, çeşitli fiziksel etkinliklerde ve sporlarda kullanır.
3. Hareket stratejilerini ve taktiklerini, çeşitli fiziksel etkinliklerde ve sporlarda kullanır.
4. Sağlıklı hayatla ilgili fiziksel etkinlik ve spor kavramlarıyla ilkelerini açıklar.
5. Sağlıklı olmak, sağlığını geliştirmek için fiziksel etkinliklere ve sporlara düzenli olarak katılır.

6. Beden eğitimi ve sporla ilgili kültürel birikim ve değerlerimizi kavrar.
7. Beden eğitimi ve spor yoluyla öz yönetim becerilerini geliştirir.
8. Beden eğitimi ve spor yoluyla sosyal becerilerini geliştirir.
9. Beden eğitimi ve spor yoluyla düşünme becerilerini geliştirir.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA TEMEL BECERİLER

Eğitim, bireyin içerisine doğduğu kültürel değerler başta olmak üzere, yetenek, beceri, tutum, estetik duyarlılık ve olumlu davranışlar kazanılmasını içeren bir süreçtir. Bireyin yaşamında eğitim süreci ile meydana gelen değişimin kalıcı hâle gelmesi ve bireyin dünyadaki değişime ayak uydurabilmesi, günümüz eğitim sistemlerinin temel belirleyicileri olarak kabul edilmektedir. Eğitim süreci ile kazanılan beceriler, bireyin yaşam standartlarının gelişmesinin yanı sıra ülkelerin küresel rekabet kapasitelerine ve demokratik gelişimlerine de önemli katkılarda bulunmaktadır. Günümüzün sosyal ve ekonomik koşullarında aktif rol oynayabilecek bireyler yetiştirebilmek, eğitim sistemlerinin uluslararası alanda rekabet edebilirliği ile doğrudan ilişkilendirilmesi, ülkeleri öğrencilerini sorumluluk sahibi, eleştirel düşünebilen, problem çözme ve karar verme becerileri yüksek bireyler olarak hayata hazırlamaya imkân sağlayan bir eğitim modeli arayışına itmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığının eğitim politikaları ve öncelikleri; temel eğitim almış öğrencilerin millî, manevi, evrensel değerlere sahip; hem akademik hem de sosyal anlamda başarılı olabilen; teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilen; kendisine, toplumuna ve farklı kültürlerle karşı yüksek düzeyde farkındalıkla saygı duymayı başarabilen, hayata hazır, mutlu ve sağlıklı bireyler olarak yetişmelerini sağlamak yönündedir.

İyi bir eğitimin yolu bireysel farklılıkları dikkate almaktan geçmektedir. Öğrencilerin öğrenmeye karşı doğal yetenek, ilgi, eğilim, isteklerinin yanı sıra ailedeki yetişme süreçleri, ekonomik durumları, etnik kökenleri, cinsiyetleri ve benzeri birçok durumu farklılık gösterebilmektedir. Bu farklılıkların doğuştan mı getirildiği yoksa sonradan mı kazanıldığı önemli değildir. Önemli olan nokta, bu farklılıklar dikkate alınmadan yapılacak eğitimin beklenen sonucu getirmeyeceğidir.

Öğrencilerin öğrenme ve öğretmenlerin öğretme modellerini birbirine bağlamak için bilgiyi edinmek, becerileri geliştirmek ve yetkinlikleri artırmak şeklinde ifade edilebilecek üç durumun birlikte ele alınması gerekir. Bilginin edinilmesinin kolaylaştığı günümüzde bilgiyi kullanma ve üretme ön plana çıkarken diğer insanlarla birlikte mutlu bir yaşam sürdürebilmek için öğrencilerin temel becerilerinin de geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Dolayısıyla okullarda gerçekleştirilen eğitim ve öğretim faaliyetlerinin ana çerçevesi olarak nitelendirilebilecek programlarda temel beceriler konusuna gereken yeri ve önemi vermek gerekmektedir. Öğretim programlarında yer alan kazanımların kapsadığı temel beceriler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi esas alınarak ele alınmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşları, işçi ve işveren sendikaları, meslek örgütleri ve ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği içerisinde, ulusal ve

uluslararası uzmanlar ile akademisyenlerin katılımıyla hazırlanan Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, Bakanlar Kurulunun 2015/8213 sayılı Kararı'yla 19 Kasım 2015 tarihli ve 29537 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik gereğince hazırlanan Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine Dair Tebliğ ve eki Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, 2/1/2016 tarihli ve 29581 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ), Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan; ilk, orta ve yükseköğretim dâhil, meslekî, genel ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yollarıyla kazanılan tüm yeterlilik esaslarını gösteren ulusal yeterlilikler çerçevesidir. TYÇ'nin genel hedefi, ülkemizdeki tüm yeterliliklerin tanımlandığı, sınıflandırıldığı ve bunun sonucunda yeterlilikler arasında geçiş ve ilerleme gibi ilişkilerin belirlendiği bütünleşik bir yapı sunmaktır. TYÇ'de hayat boyu öğrenme kapsamında her bireyin kazanması beklenen sekiz anahtar yetkinlik bulunmaktadır.

Bunlar; ana dilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik algısı, kültürel farkındalık ve ifade şeklinde sıralanmıştır.

Anahtar yetkinliklerin hepsi aynı öneme sahiptir çünkü her biri bilgi toplumunda başarılı bir yaşam için katkıda bulunabilmektedir. Bu yetkinliklerin pek çoğu birbiriyle uyuşmakta, birbirini kapsamakta ve birbirini destekleme esasına dayanmaktadır.

Bu anahtar yetkinliklerin kapsamı kısaca şöyle açıklanabilir:

Ana Dilde İletişim: Ana dilde iletişim; bireyin kelime bilgisi, işlevsel dil bilgisi ve dilin görevleri hakkında bilgi sahibi olmasını gerektirirken çeşitli durumlarda hem sözlü hem de yazılı iletişim kurma becerisine sahip olmayı içermektedir ve başkaları üzerinde dilin etkisinin, olumlu ve sosyal farkındalıkla dili anlama ve kullanma ihtiyacının farkında olunması anlamına gelmektedir.

Yabancı Dillerde İletişim: Yabancı dilde yeterlilik kelime bilgisini, işlevsel dil bilgisini, iletişimin temel çeşitleri ile dilin kaynaklarının farkında olmayı gerektirirken, aynı zamanda mesajları anlama; karşılıklı konuşmaya başlama, sürdürme ve sonuçlandırma; bireylerin ihtiyaçlarına göre uygun metinleri okuma, anlama ve üretme becerilerinden oluşmaktadır. Diğer taraftan yabancı dillere karşı olumlu tutum, kültürel çeşitliliğin değerini bilme, dillere karşı ilgi, merak ve kültürler arası iletişime karşı farkındalığı içermektedir.

Matematiksel Yetkinlik ve Bilim/Teknolojide Temel Yetkinlikler: Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzı geliştirme ve uygulamadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir. Bilim ve teknolojideki yetkinlik ise doğal dünyayı, fenni ve teknolojinin etkisini anlamının yanında doğanın temel prensiplerini, temel bilimsel kavramları, prensipleri ve metotları, teknoloji ve teknolojik ürünleri ve yöntemleri bilmeyi içermekte olup bireyin bilimsel araştırmanın temel vasıflarını tanımasına ve sonuçları tartışma ve bunları aydınlatmak için akıl yürütme yeteneğine sahip olmasına

odaklanmaktadır. Bu yeterlilik, eleştirel takdiri ve merakı, etik sorunlara ilgiyi, hem güvenliğe hem de sürdürülebilirliğe saygıyı, özellikle kendisi, ailesi, toplum ve küresel konularla ilgili bilimsel ve teknolojik gelişmelere değer veren bir tutumu içermektedir.

Dijital Yetkinlik: Günlük yaşam ve iletişim için bilgi toplumu teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsamaktadır. Söz konusu yetkinlik, bilgi iletişim teknolojisi içinde bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması, ayrıca İnternet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

Öğrenmeyi Öğrenme: Her durumda öğrenmeyi öğrenme bireyin kendi öğrenme stratejilerini bilmeyi, kendi beceri ve niteliklerinin güçlü ve zayıf yönlerini, uygun eğitim, rehberlik veya destek fırsatlarını araştırmayı gerektirmektedir. Öğrenmeyi öğrenme becerileri ilk olarak daha fazla öğrenme için gerekli olan okuryazarlık ve bilişim teknolojilerini kullanma gibi temel becerileri kazanmayı gerektirmektedir. Bireyin yaşamı boyunca öğrenmeyi başarma ve sürdürmede motivasyonu büyük önem taşımaktadır.

Sosyal ve Vatandaşlıkla İlgili Yeterlilik: Bu yetkinlik; kişisel, kişiler arası, kültürel ve kültürler arası yeterliliği, ayrıca sosyal ve çalışma yaşamına bireylerin etkili ve yapıcı yolla katılması için bireyleri donatan davranışın tüm formlarını ve gereken yerlerde fikir ayrılıklarını çözmeyi sağlayacak çeşitli davranışlarla bütünüyle donanmayı içermektedir. Bu yetkinliğe sahip bireyler sosyoekonomik gelişme ve kültürler arası etkileşimle ilgili olmalı, farklılıklara değer vermeli, diğer insanlara saygı duymalı ve hem ön yargılarla başa çıkmaya hem de uzlaşmaya hazırlıklı olmalıdır. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise insan haklarına tamamen saygılı olmayı, demokrasinin temeli olarak eşitliği içermektedir; bu da farklı dinî ve etnik grupların değer sistemleri arasındaki farkı anlayıp saygı duyma temeline dayanan olumlu bir tavırla olacaktır. Bu yetkinlik, aynı demokratik prensiplere saygı gibi ulusal bağlılığı sağlamak için gerekli olan ve paylaşılan değerlere anlayış ve saygı göstermek kadar sorumluluk hissini ortaya koymayı da içermektedir.

İnisiyatif Alma ve Girişimcilik Algısı: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade etmektedir. Amaçlara ulaşmak için proje planlama ve yürütmenin yanında yaratıcılık, yenilik ve risk almayı da içermektedir. Bu yetkinlik, etik değerlerin farkında olmayı ve iyi yönetim becerilerine sahip olmayı gerektirmektedir.

Kültürel Farkındalık ve İfade: Kişinin kendi kültürünü tam olarak anlaması, kültürel tanımlamanın çeşitliliğine saygı doğrultusunda açık bir tutum için temel olabilir. Olumlu tutum aynı zamanda bireysel ifade ve kültürel hayata katılım yoluyla yaratıcılık, sanatsal ve estetik kapasiteyi geliştirmeyi de kapsamaktadır.

Öğretim Programı'nda yer alması gereken temel beceriler, yukarıda bahsedilen anahtar yetkinlikler bağlamında ayrı bir başlık olarak değil, kazanımların içinde örtük bir şekilde ve ayrıca kazanımların altındaki açıklamalarla desteklenecek mahiyette verilmiştir. Kazanımlar, anahtar yetkinliklerin biri veya birkaçıyla birlikte mutlaka ilişkilidir. Bütün yetkinlikler Öğretim Programı'nda ele alınmış olup öğrencilerin

gelişimleri, öğretmenlerin sınıf içinde yapacağı eğitim ve öğretim yöntem, strateji ve tekniklerinin çeşitlendirilmesiyle mümkün olabilecektir.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA DEĞERLER EĞİTİMİ

Öğrencilere iyi bir insan ve iyi bir vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri, tutum, davranış ve alışkanlıkları kazandırmayı amaçlayan eğitim, bu yönüyle değerlerle şekillenmiş bir etkinliktir. Bu bağlamda okullardaki değer eğitiminin amaçlarından biri öğrencilerin sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik geliştirmelerini sağlamaktır. Bunun için bireyin çok yönlü gelişmesi önem taşımaktadır. Ayrıca insanın tutum ve davranışlarını biçimlendirmede önemli bir role sahip olan değerler, öğrencinin sağlıklı ve dengeli gelişimine katkı sağlamaktadır.

Türk Millî Eğitim Sistemi'nin temel hedefleri arasında öğrencileri sağlıklı, mutlu bir şekilde hayata hazırlamak, iyi insan ve iyi vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri, değer, tutum, davranış ve alışkanlıklarla donatmak yer almaktadır. Bu bağlamda değerlerin eğitim süreci içerisinde kazandırılması ve yeni nesillere aktarılması hedeflere ulaşmada ve kültürel devamlılık açısından da son derece önem taşımaktadır.

Günümüz demokratik toplumlarında, akademik başarı kadar, insan ilişkilerini düzenleyen pek çok değer giderek daha fazla öne çıkmaktadır. Millî, manevi ve evrensel değerleri tanıyan, benimseyen ve bunları içselleştirerek davranışa dönüştüren bireyler yetiştirmede aile, toplum, medyanın yanı sıra öğretim programlarının da önemli bir etkisi bulunmaktadır. Öğretim programlarında derslerin doğasına uygun olarak kazanımlar içinde yer alan değer ifadeleri, öğrencilere hissettirilerek ve yaşantısal hâle getirilerek örtük bir biçimde kazandırılmaya çalışılmalıdır. Bu doğrultuda kazanımların gerçekleştirilmesiyle değerlerin kazanılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ancak öğretim programının uygulayıcısı olan öğretmenin değerler eğitimine ilişkin farkındalığının yanı sıra yeterliliği ve becerisi bu süreçte büyük önem taşımaktadır.

Değerlerin kazanılma sürecinde rehber olan öğretmen, öğretim programında yer verilen bilgi ve becerileri kazandırmanın yanı sıra neyin iyi ve doğru olduğunu model olarak ve etkinlikler yoluyla sunabilmelidir.

Beden eğitimi ve sporun doğasındaki öğrenme ortamı öğrencilerin amaçlanan değerleri kazanmaları için güçlü bir eğitim ortamı sunmaktadır. Özellikle Öğretim Programının Genel Amaçları bölümünün altıncı, yedinci ve sekizinci maddeleri; evrensel, millî, manevi ve ahlaki değerleri doğrudan ele almaktadır. Programın genel yapısı içinde adalet, arkadaşlık, estetik, eşitlik, paylaşma, sevgi, duyarlılık, güven, özgürlük, sabır, sorumluluk, çalışkanlık, dürüstlük, saygı, vatanseverlik ve yardımseverlik değerleri öne çıkmaktadır.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

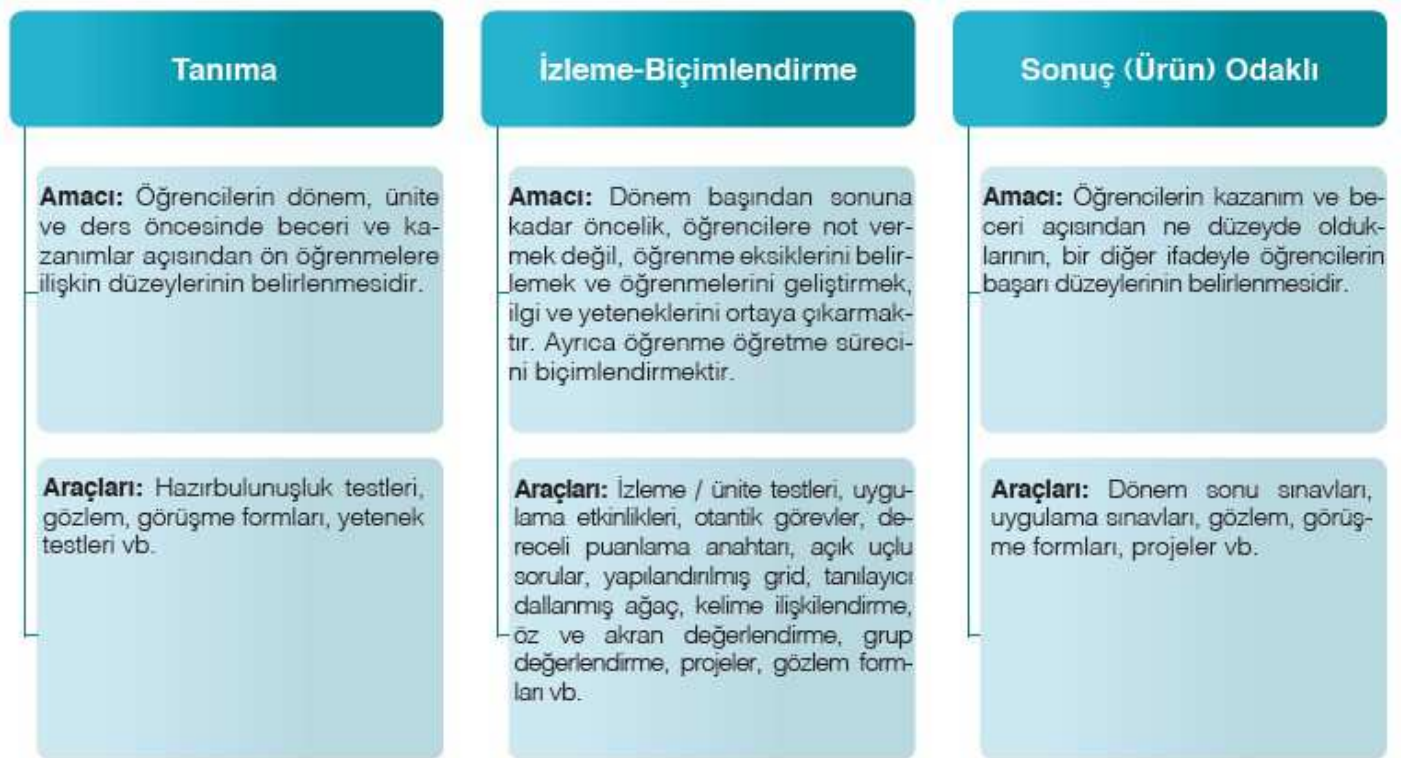
Öğretim programlarındaki bilgi, beceri ve değerlerin istenilen düzeyde kazandırılması temel amaçtır. Bu amaç doğrultusunda, öğrencilerin aktif olduğu öğretim yaklaşımlarının uygulanması, öğrenme ortamlarının ve materyallerinin amaca uygun seçilmesi, becerilerin ve kazanımların süreç içerisinde izlenmesi ve öğrencilerin gelişimlerinin kontrol edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle öğrenme öğretme süreciyle ölçme ve değerlendirme uygulamalarının eş güdümlü ve birbirini destekler nitelikte olması gerekir.

Öğretim programlarında öğrencilerin süreç içerisinde izlenmesi, yönlendirilmesi, öğrenme güçlüklerinin belirlenerek giderilmesi, öğrencilerde anlamlı ve kalıcı öğrenmenin desteklenmesi amacıyla sürekli geri bildirim sağlanmasına yönelik bir ölçme değerlendirme anlayışı benimsenmiştir. Elde edilen sayısal değerlerin anlam kazanabilmesi için öğrencilerin gelişiminin izlenmesi ve bu gelişime bağlı olarak yönlendirilmesi, programlarda önemsenen ilkeler arasındadır.

Eğitim öğretim sürecinde ölçme ve değerlendirme faaliyetleri; tanıma, izleme ve sonuç odaklı olmak üzere üç farklı şekilde yapılabilmektedir. Tanıma amaçlı değerlendirme; öğretim programlarında vurgulanan öğrencilerin üst düzey düşünme becerileri, kazanımlar ve değerler açısından ön öğrenmelere ilişkin düzeylerinin belirlenmesidir. İzleme amaçlı değerlendirme; asıl amacı öğrencilere not vermek olmayan, dönemin başından sonuna kadar öğretimi geliştirmek, öğrencilerin öğrenme eksikliklerini belirlemek, ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkarmak amacıyla süreç odaklı olarak yapılan değerlendirmedir. Sonuç odaklı değerlendirmede ise öğrenme öğretme süreci sonunda, öğrenmenin ne düzeyde gerçekleştiği tespit edilmekte ve öğrencilerin başarı düzeyleri belirlenmektedir.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları Şekil 1'de görüldüğü üzere üç aşamada ele alınabilir:

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları Şekil 1'de görüldüğü üzere üç aşamada ele alınabilir:

Şekil 1. Ölçme ve Değerlendirme Uygulamaları

Değerlendirme, öğretim programlarında kazandırılmak istenilen bilgi, beceri ve yetkinliklere öğrencilerin ne oranda ulaştıklarının tespit edilmesi ve tespit edilen eksik veya yanlış öğrenmelerin giderilmesi için önlemler alınmasının sağlanması açısından önemlidir. Değerlendirme öğrenme ve öğretme sürecinin bir parçası olarak düşünülmelidir. Yapılan değerlendirme çalışmalarının sürekli olması önemlidir. Öğretim öncesinde yapılan değerlendirme, öğrenci hakkında bilgi edinilmesini ve öğrenme hedeflerinin belirlenmesini; öğretim sırasında yapılan değerlendirme, öğrenci ve öğretmene geri bildirim verilmesini; öğretim sonunda yapılan değerlendirme ise öğrenme hedeflerinin karşılanıp karşılanmadığı ve belirli alanlarda değişiklik yapılması gerekip gerekmediği hakkında karar vermeyi sağlayacaktır.

Değerlendirme çalışmalarında önemli bir husus, kazanımlara öğretmenin yanı sıra öğrencilerin kendi kendilerine yapacakları değerlendirmelerle ulaşmalarını sağlamak olacaktır. Bu hem öğrencilerin öz güvenlerini, öz denetimlerini geliştirecek hem de onlara öğrenmeyi öğrenmenin yollarını açacaktır. Bu nedenle öz değerlendirme, akran değerlendirme ve grup değerlendirmelerinin verimli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için üç aşama uygulanmalıdır. Öğrenci ilk aşamada sözel, ikinci aşamada yazılı olarak kendi öğrenme sürecine, performansına, ürününe yönelik değerlendirmelerde bulunmalıdır. Üçüncü aşamada ise dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formları, dereceleme ölçekleri gibi çeşitli araçlar kullanılarak puanlamalar yapılabilir. Bu aşamaların sırasıyla uygulanmasına dikkat edilmelidir. Öğrencilerden, birinci ve ikinci aşamayı etkili olarak kullandıktan sonra kendi ürününe, akranının ürününe ve grup olarak yaptıkları çalışmalara ilişkin puan vermesi istenir.

Bütün diğer çalışmalarda olduğu gibi ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinde de bireysel farklılıklar dikkatle ve titizlikle göz önünde bulundurulmalıdır. Amaç hiçbir zaman öğrencileri yargılamak değil; akademik, sosyal veya kültürel gelişimlerini destekleyerek onlara yol gösterecek bir faaliyet olarak ölçme ve değerlendirme çalışmalarını yapmak olmalıdır.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA REHBERLİK

Kişide var olan gizli güçlerin, yeteneklerin, kapasitenin ortaya konması, kullanılması ve geliştirilmesi amacıyla bireyin kendini gerçekleştirmesine yardım etmek öğretim programlarında rehberlik çalışmalarının nihai amacını oluşturmaktadır.

Temel eğitimi tamamlayan öğrencilerden;

1. Okula ve çevreye etkin olarak uyum sağlamaları,
2. Potansiyellerini tam olarak kullanıp eğitsel başarılarını artırmaları,
3. Kendilerini tanımaları, kabul etmeleri ve geliştirmeleri,
4. Başkalarını anlamaları, kabul etmeleri ve kişiler arası etkileşim becerilerini geliştirmeleri,
5. Topluma karşı olumlu anlayış ve tutum geliştirmeleri,
6. Hayatını güvenli ve sağlıklı sürdürmek için olumlu tutum ve davranışlar geliştirmeleri,
7. Eğitsel ve mesleki gelecekleri için gerekli alt yapıya ulaşmaları beklenmektedir.

Öğretim programlarında ele alınacak her türlü rehberlik çalışmalarının içeriği okulun özellikleriyle öğrencilerin gelişim dönemleri ve ihtiyaçlarına göre farklılık göstermektedir. Programlardaki rehberlik çalışmalarının içeriği bu dönemdeki çocukların gelişim özelliklerine uygun, akademik başarılarını destekleyici ve eğitim amaçlarıyla uyumlu biçimde hazırlanmalıdır.

Buna göre ortaokulda kişisel ve sosyal rehberlik alanında, öğrencinin kişilik bütünlüğünü kazanması, yetişkinler dünyasına hazırlanması, yaşam felsefesini oluşturması, kendine güvenen, sosyal ilişkilerde başarılı, iletişim kurabilen, zamanı verimli kullanabilen, iş birliği yapabilen ve empati kurabilen güçlü bir birey olarak yaşadığı ortama, değişikliklere aktif uyum sağlaması amaçlanır. Eğitsel rehberlik alanında, öğrencinin kendini tanıması, çevrede kendine açık eğitim olanaklarını öğrenmesi, gizilgüçlerini geliştirmesi için uygun ortam ve fırsatlar sağlanması gerekir. Mesleki rehberlik alanındaysa iş ve çalışma yaşamına ilişkin gerçekçi değerlendirmeler yapması, kendine uygun seçenekleri tanıması ve ilgi alanlarının farkına varması amaçlanır. Kendini gerçekleştirme yolunda vereceği tüm kararlarda kendi özelliklerine ve çevre koşullarına duyarlı ve bilinçli olabilmesine çalışılır.

Öğretim programı uygulanırken bireysel farklılıklar, bütün öğrenciler için olduğu kadar özel gereksinimli öğrenciler için de üzerinde hassasiyetle durulması gereken konulardan biridir. Bu nedenle öğretim programı uygulanırken özel gereksinimi olan öğrenciler için gereken esneklik gösterilmeli, öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı uygulamasında öğretmenler aşağıda sunulan konuları dikkate almalıdırlar:

1. Öğretim programının temel ilkeleri,
2. Ortaokul öğrencilerinin gelişim özellikleri,
3. Okula özgü uyarlamalar,
4. Öğrenme-öğretme yaklaşımları ve stratejileri,
5. Diğer derslerle ve gündelik hayatla ilişkilendirme,
6. Paydaş rol ve sorumlulukları,
7. Özel gereksinimleri olan öğrenciler,
8. Eğitim teknolojileri (kitaplar, medya, bilişim teknolojileri vb.) kullanımı.

1. Öğretim Programı'nın Temel İlkeleri

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nın dayandığı temel ilkeler aşağıda sunulmuştur:

1. Fiziksel etkinlikler, oyun ve spor yoluyla öğrenme temellidir.
2. Öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimleri bir bütün olarak ele alınmıştır.
3. Öğrenci merkezli ortamlarda, öğrencilerin kendi öğrenmelerini yapılandırmalarına imkân verir.
4. Süreç ağırlıklıdır.
5. Gelişimsel ve sarmal bir yapıdadır.
6. Esnek bir yapıdadır.

7. Temalar/konular istenilen kazanımlara ulaşmada bir araçtır.
8. Öğrencilerin eğitiminde, çevresi ve diğer kişilerle deneyimleri önemlidir.
9. Öğrenme öğretme ortamlarında bireysel, eşli ve grupla çalışmalar dengeli bir şekilde sunulur.
10. Uygulamalar sırasında öğrencilerin kendilerini fiziksel ve duygusal olarak güvende hissetmeleri önemlidir.
11. Yenilikçi, eleştirel ve yansıtıcı düşünme ön plandadır.
12. Evrensel ve toplumsal değerlere yer verilmiştir.
13. Centilmence oyun ve mücadele anlayışı geliştirmek hedeflenir.
14. Öğretmene özgürlük tanınmış, kendi özgürlüğünü katmasına fırsatlar sunulmuştur.
15. Tüm öğrencilerin katılımı önemlidir.
16. Çevreye ve doğaya duyarlılık önemlidir.
17. Eğlenceyle öğrenme ortamı sunar.
18. Değerlendirme süreci çok yönlüdür.
19. Aktif ve sağlıklı hayat alışkanlığı kazandırır.

Ortaokul öğrencilerinin gelişim özellikleri, Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'na ait kazanımların hazırlanmasında temel yol göstericidir. Bu özellikler, geç çocukluk ve erinlik-ergenlik dönemi olmak üzere aşağıda sunulmuştur (Tablo 1, Tablo 2).

Fiziksel	Bilişsel-Dilsel	Duygusal	Sosyal	Psikomotor
Düzenli fakat yavaş bir fiziksel gelişim söz konusudur.	Özel yeteneklerde ve genel akademik performansa cinsiyet farklılığı vardır.	Akran grubu kuralları ve yetişkin kuralları arasında çatışma olabilir.	Akran grubunun etkisi güçlenmeye başlar.	İnce motor koordinasyonları oldukça iyidir.
Bazı kızlarda ve erkeklerde hızlı büyüme meydana gelir.	Neden-sonuç arasında bağ kurabilirler.	Duygusal karmaşaların görülme oranı yüksektir.	Grup oyunlarında kurallara uyabilirler.	Küçük nesnelere kontrol etme düzeyleri iyidir.
Kemik ve iskelet sistemindeki gelişme, kas sisteminden daha ileride olduğundan zaman zaman büyüme ağrıları meydana gelebilir.	Nesneleri özelliklerine göre sınıflayabilirler.	Başarıma arzusu yüksektir.	Arkadaşlarıyla kısa sürebilir.	İki tekerlekli bisiklete binebilirler.
Görme fonksiyonları gelişmiştir.	Bilgiler somut bir şekilde verilir ve bilgileri sistemli ve mantıklı bir şekilde işleyebilirler.	Korkulan gerçek ve somuttur.	Yoldan anlayışları gelişir.	Bir ellerini baskın kullanabilirler.
	Ağlıları daha doğrudur.	Cinsiyet rollerini benimser.	Sosyal becerilerde yeterlilik kazanmaya gayret ederler.	Yeteneklerinin geliştirilmesi mümkündür.
	Cinsiyet rollerinin değişmezliğini anlarlar.	Başarılarının ve çabalarının ölçülmesini isterler.	Gelişim farklılıklarından dolayı grup/takım dışında kalabilirler.	Birçok beceri kazanabilirler.
	Hayal ve gerçek arasındaki farkı anlayabilirler.	Rekabete dayalı etkinliklere katılmaktan hoşlanırlar.	Oyun, fiziksel ve sosyal dünyayı anlamaları yönünden önemlidir.	Hareket ve becerilerde doğruluk ve kontrol önem kazanmıştır.
	Belli bir durumun birçok yönünü ele alabilirler.		Kızlar ve erkekler ayrı ayrı oynamayı tercih ederler.	Sürat, sıçrama, fırlatma ve denge ile ilgili hareketlerde erkekler, esneklik ve küçük kas koordinasyonunda kızlar daha iyi performans gösterirler.
	Değerlendirmeyi ve sonuç çıkarmayı başarabilirler.		Dönemin sonunda oyun önemini kaybeder.	

Tablo 1. Geç Çocukluk Dönemi Gelişim Özellikleri (9-12 yaşlar)

Fiziksel	Bilişsel-Dilsel	Duyusal	Sosyal	Psikomotor
<p>Fiziksel gelişim (boy ve kilo artışı) çok hızlıdır.</p> <p>Erkeklerde ense, göğüs, karn ve bel bölgesinde, kızlarda göğüs ve kalça bölgesinde yağlanma artar.</p> <p>Vücuttaki büyüme (eller, ayaklar ve burun) orantısızdır.</p> <p>Kızlar erkeklerden daha uzun boylu ve daha kiloludur.</p> <p>Ergen sakarlığı yaşanabilir.</p> <p>Cinsiyet salgı bezleri aktif hâle gelir.</p> <p>Önce eller ve ayaklar, sonra kollar ve bacaklar, daha sonra da gövdeleri gelişir.</p> <p>Erkeklerin akciğer ve kalpleri kızlara göre daha büyüktür.</p>	<p>Soyut düşünme başlar.</p> <p>Birleştirici düşünme yeteneği kazanılır.</p> <p>Göreceli (kişiye, yere, zamana göre değişen) kavramlar bu dönemde edinilir.</p> <p>Ergen benmerkezciliği vardır.</p> <p>Tümdengelim vardır.</p> <p>Kendi düşünme biçimlerinin en doğru olduğuna inanırlar.</p> <p>Dokunulmaz olduklarına inanırlar ve riskler alabilirler.</p>	<p>Karşı cinsle çatışmalar azalır.</p> <p>Bedenlerine karşı aşırı ilgi görülebilir.</p> <p>Hızlı bedensel değişikliklerden kaynaklanan kaygılar görülebilir.</p> <p>"Fırtına ve stres" döneminden geçiyor olabilirler.</p> <p>Ökeli davranışlar görülebilir.</p> <p>Duyularında sık sık iniş çıkışlar yaşanır.</p> <p>"Ben kimim?" sorusuna cevap ararlar.</p>	<p>Otoriteye karşı çikma bağlayabilir.</p> <p>Akrandan ile bir arada olma istekliliği artar.</p> <p>Akrandanın düşüncesi önemli hâle gelir.</p> <p>Değerler ve ahlak sistemi geliştirirler.</p> <p>Toplumsal açıdan sorumluluk alma ve sorumluluğu yerine getirme isteği vardır.</p> <p>Cinsiyetlerine uygun sosyal rollerle erişirler.</p>	<p>Bedenlerini kabul etme ve etkili şekilde kullanma söz konusudur.</p> <p>Erkekler kuvvet ve hız bakımından kızlardan daha iyi performansa gösterirler.</p> <p>Genel vücut koordinasyonlarında bozukluklar vardır.</p> <p>Zihin-kas koordinasyonunu geliştirecek spor, müzik, resim vb. etkinliklere yönlendirilme ihtiyacı duyarlar.</p> <p>Fiziksel özelliklerine bağlı olarak bazı etkinliklere katılırken bazılarına katılmayı reddederler.</p> <p>Dönemin sonuna doğru performansın biçimi, doğruluğu ve becerili yapılması önemlidir.</p>

Tablo 2. *Erişlik ve Ergenlik Dönemi Temel Gelişim Özellikleri (kızlar 11-13 yaşlar; erkekler 12-14 yaşlar)*

Okula Özgü Uyarlamalar

Bu Program'daki kazanımlara ulaşmak için öğretmenler, öğrencilerin bireysel özellikleri ile sosyal ve fiziksel çevrelerinin özellikleri doğrultusunda uyarlamalar yapmalıdırlar. Örneğin öğretmenler etkinlik seçimi ve uygulamalarında okul çevresinin sosyal, kültürel durumu, veli beklentileri ve hassasiyetlerini gözden geçirerek modern danslar yerine halk danslarına yer verebilirler. Bu amaçla eğitim öğretim yılı başında öğretmenlerin Şekil 2'de belirtilen her bir boyutu gözden geçirerek düzenlemeler yapmaları önerilir.

Şekil 2. Okula özgü düzenlemelerde incelenmesi gereken temel unsurlar

Öğrenme-Öğretme Yaklaşımları ve Stratejileri

Öğretmenler öğrencilerin dersin kazanımlarına ulaşmaları için en uygun modeli (doğrudan, bireyselleştirilmiş, iş birliğine dayanan, spor eğitimi, akran, araştırma, taktik oyun, kişisel ve sosyal sorumluluk modelleri), strateji (sunuş, buluş, araştırma/inceleme vb.) ve yöntemleri/stilleri (komut, alıştırma, eşli çalışma, kendini denetleme, katılım, yönlendirilmiş buluş, problem çözme, öğrencinin tasarımı, öğrencinin başlatması, kendi kendine öğrenme) kullanmalıdırlar.

Öğretim Programı'nda üst düzey psikomotor (beceri hâline getirme, uyum ve yaratma), duyuşsal (örgütme, kişilik hâline getirme) ve bilişsel (analiz, sentez, değerlendirme) alanlara ait kazanımlar vardır. Bu nedenle, sadece geleneksel öğretme merkezli öğretime dayanan yaklaşımların kullanımı, bu Öğretim Programı'nın çıktılarını sağlamak için yeterli olmayacaktır. Öğrenen merkezli öğretim yaklaşımlarından mutlaka yararlanılmalıdır.

Öğretmenlere uygulamalarında, özellikle model temelli öğretim yapmaları önerilir. Modeller dayandıkları öğretim hedefleri doğrultusunda amaç, içerik, uygulama ile ölçme ve değerlendirmeyi bir arada ele alırlar. Bu modellerin uygulanması birkaç haftadan 10-15 haftaya kadar süre gerektirebilir. Program hedeflerine

ulaşmada öncelikle öğrenen merkezli olan “taktik oyun”, “spor eğitimi” ile “kişisel ve sosyal sorumluluk” modellerinin kullanımını önemlidir.

Diğer Derslerle ve Günlük Hayatla İlişkilendirme

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nın genel çıktılarına ulaşmak için diğer derslerle ve hayatla ilişkilendirme yapılması önemlidir. Öğretmenler, okullarına özgü yıllık planlarını hazırlarken seçmeli Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi ile ilişkilendirme yapmalıdırlar. Aynı zamanda, diğer derslerin öğretmenleri ile iş birliği yaparak ders konuları arasında bağ kurmalıdırlar.

Bu Öğretim Programı'ndaki kazanımlara ulaşmak için öğrenci deneyimlerinin hayatla ilişkilendirilmesi gerekir. Beden Eğitimi ve Spor ders süresi, öğrencilerin ders kazanımları doğrultusunda kişisel ihtiyaçlarının belirlenmesi, örnek uygulamaların denemesi, gelişimlerinin takip edilmesi için kullanılmalıdır. Öğrenciler, dersteki çalışmalarını ders dışındaki zamanlarında uygun fiziksel etkinliklere ve sporlara katılarak pekiştirmelidirler. Bu sebeple öğrencilerin kendi yaşantı çevrelerindeki fiziksel etkinlik/spor imkânlarını tanımaları ve bunları etkili bir şekilde kullanmaları konusunda öğretmenler, yönlendirici ve destekleyici olmalıdır.

Paydaş Rol ve Sorumlulukları

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı hedeflerine ulaşabilmek için kişisel (öğrenciler, öğretmenler, veliler, okul yöneticileri, antrenörler vb.) ve kurumsal paydaşların (okul, il spor müdürlükleri, spor federasyonları, kulüpler, belediyeler, il sağlık müdürlükleri vb.) iş birliği içinde olması önemlidir. Bu iş birliğinin sağlanmasında, okul yönetimi ile beden eğitimi öğretmenleri yönlendirici olmalıdırlar. Okulun, özellikle kurumlarla/spor kulüpleri ile bir iş birliği planı olmalıdır. Bunun yanında öğretmenler İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu gereği okullarda kurulan iş sağlığı ve güvenliği kurulları ile iş birliği yapmalıdırlar.

Öğrenciler, Beden Eğitimi ve Spor dersinden beklenen öğrenme çıktılarını bilerek bu hedeflere ulaşmak için çaba sarf etmelidirler. Öğretmenler, öğrencilerinin öğrenme çıktıları doğrultusunda ihtiyaç duydukları konuları belirlemeli ve bunları geliştirmeleri için yol gösterici ve destekleyici olmalıdırlar. Öğrencilerin öğrenme sürecinde yaşayacakları zorlukları aşmalarına yardım etmelidirler. Bütün öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nda yer alan hedeflere ulaşma düzeylerini izlemelidirler. Okul yöneticileri ise Beden Eğitimi ve Spor dersi çıktıları doğrultusunda öğretmenleri desteklemelidirler.

Veliler sürecin niteliği ve bu niteliği artıracak yol ve yöntemler konusunda bilgilendirilmelidirler. Onlardan, Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı hedefleri doğrultusunda çocuklarının düzenli olarak fiziksel etkinlik yapacağı fırsatlar oluşturmaları istenmelidir. Bunun önemi açıklanmalıdır. Öğrencilerin okul içinde ve dışında katılacakları fiziksel etkinlik ve sporlarda antrenörler ve liderler, beden eğitimi öğretmenleri ile iş birliği yaparak öğrenciler için katılımı, eğlenmeyi, sağlık ve zindelik yararı elde etmeyi destekleyen programlar sunmalıdırlar.

Beden eğitimi ve sporla ilgili kurumsal paydaşlar, bu dersin birincil amacının her öğrencinin beden eğitimi ve spora düzenli katılımının sağlanması, bu katılımdan sağlık ve zindelik yararı elde etmesi olduğunu görerek hizmetlerini sunmalıdırlar. Böylece, kişisel ve kurumsal paydaşların destekleriyle

öğrencilerin, tüm hayatları boyunca fiziksel etkinliklere katılması ve bu etkinlikleri sürdürmeyi alışkanlık hâline getirmesi sağlanacaktır.

Özel Gereksinimleri Olan Öğrenciler

Öğrencilerin özel gereksinimleri olduğu durumlarda, ders uygulamalarında gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Özel gereksinimler; öğrenme güçlüğü çekme, sağlık sorunu, çeşitli engellilikler vb. sebeplerden kaynaklanabileceği gibi özel niteliklere sahip olma, öğrenme hedeflerine önceden/akranlarından daha erken ulaşmış olma gibi nedenlerden de doğabilir.

Öğretmenler, öğrencilerin özel gereksinimlerini belirledikten sonra gerekiyorsa ilgili kişi ve kuruluşlardan da yardım alarak bu öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersi uygulamalarına katılmalarını sağlamalıdır. Sağlık sorunu olanlar için veliler ve aile hekimleriyle iş birliği yaparak öğrencilerin özel ihtiyaçlarına uygun, sağlıklarını destekleyecek yöntemler, araç ve gereçle derse katılımlarının sağlanması buna örnek verilebilir.

Sporda üstün yetenekli öğrenciler ise antrenörlere veya spor kulüplerine yönlendirilmelidir. Derslerde, bu öğrencilerden rol model olarak çeşitli etkinliklerde liderlik yaptırılarak yararlanılabilir. Bu öğrenciler için yetenekleriyle ihtiyaçları doğrultusunda daha yüksek hedefler ve etkinlikler belirlenebilir.

Eğitim Teknolojilerinin Kullanımı

Bu Öğretim Programı'nın amaçlarına ulaşmada öğretmenlere ve öğrencilere yardımcı olması amacıyla hazırlanan “Fiziksel Etkinlik Kartları (FEK)” kullanılmalıdır.

FEK sarı ve mor kart gruplarından oluşmaktadır. Sarı kart grubunda “Öğretmen Kartı”, “Temel Hareket Becerileri Kartları”, “Temel Hareket Kavramları Kartı”, “Birleştirilmiş Hareket Kartları”, “Sağlık Anlayışı Kartları”, “Spor Engel Tanımaz Kartı” ve “Fiziksel Etkinlik ve Beslenme Piramidi Kartı” vardır. Mor kart grubunda ise “Öğretmen Kartları”, “File ve Raket Oyunları”, “Hücum Oyunları”, “Vurma ve Yakalama Oyunları”, “Etkin Katılım”, “Sağlık Anlayışı” ve “Spor Engel Tanımaz” kartları vardır. Sarı kart grubu öncelikle beşinci sınıf kazanımlarını desteklemektedir. Mor kart grubu ise altıncı ve yedinci sınıf kazanımları için uygundur. Öğretmenler kartları inceledikten sonra sınıf düzeyine ve kazanımlara uygun olanları derslerinde kullanabilirler. Bu Öğretim Programı'nın kazanım açıklamalarında ilgili FEK'lere yönlendirmeler yapılmıştır.

Bunun yanında öğretmenler, derslerinde ele aldıkları kazanım ve konuya uygun olarak çeşitli kaynak kitaplardan da yararlanmalıdırlar. Bu kaynakların seçiminde ve kullanımında, 5-8. sınıf öğrencilerinin yaş ve gelişim özelliklerine uygunluğuna önem verilmelidir. Ayrıca ders amaçlarına uygun sporla/fiziksel etkinliklerle ilgili dergi, gazete vb. haber kaynaklarından da yeri geldiğinde yararlanılmalıdır.

Eğitimde video, video kamera, projeksiyon cihazı, fotoğraf makinesi, bilgisayar ve adımsayar gibi teknolojilerden yararlanılmalıdır. İnternet kaynakları, öğretmen tarafından incelenerek uygun olanlar öğrencilerin kullanımı için önerilmelidir. Özellikle Millî Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Türkiye Millî Olimpiyat Komitesi, Türkiye Millî Paralimpik Komitesi, TÜBİTAK gibi kurumların İnternet sitelerindeki bilgilerin kullanımına önem verilmelidir.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Beden Eğitimi ve Spor dersi ortaokul 5-8. sınıflarda okuyan öğrencilerin fiziksel etkinliklere ve spora katılmalarına ve bu süreçlerde bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacak tüm eğitim süreçlerini içerir. Bu eğitim sürecinde öğrencilerin yaş düzeyi, hazırbulunuşlukları, ilgileri, beklentileri, gibi etkenlerin dikkate alınması gereklidir. Ders, öğrencilerin yaşıyla fiziksel özelliklerine uygun olan fiziksel etkinliklere ve sporlara katılacakları şekilde planlanır.

Bu doğrultuda Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı, ortaokul 5-8. sınıflar düzeyindeki öğrencilerin gelişim ihtiyaçları ve eğitim öncelikleri göz önüne alınarak “Hareket Yetkinliği” ile “Aktif ve Sağlıklı Hayat” olmak üzere iki temel öğrenme ve gelişim alanı üzerine tasarlanmıştır. Aynı zamanda, “beden eğitimi ve spor” etkinliklerinin içindeki öz yönetim, sosyal ve düşünme becerilerini geliştirme fırsatlarından etkili bir şekilde yararlanmak için bu boyutlarla ilgili kazanımlara da Öğretim Programı'nda yer verilmiştir.

Program amaç ve çıktılarından yola çıkılarak sınıf düzeylerine göre belirlenmiş kazanımlar ve sınıf düzeyine göre öğrenme alanı/alt öğrenme alanı/kazanım dağılımları aşağıda sunulmuştur (Tablo 3).

Program amaç ve çıktılarından yola çıkılarak sınıf düzeylerine göre belirlenmiş kazanımlar ve sınıf düzeyine göre öğrenme alanı/alt öğrenme alanı/kazanım dağılımları aşağıda sunulmuştur (Tablo 3).

Öğrenme Alanı	Alt Öğrenme Alanı	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
1. Hareket Yetkinliği	Hareket becerileri	7	8	8	5
	Hareket kavramları, ilkeleri ve ilgili hayat becerileri	9	9	10	12
	Hareket strateji ve taktikleri	2	2	1	1
2. Aktif ve Sağlıklı Hayat	Düzenli fiziksel etkinlik	1	1	2	2
	Fiziksel etkinlik kavramları, ilkeleri ve ilgili hayat becerileri	7	6	5	6
	Kültürel birikimlerimiz ve değerlerimiz	5	5	4	4
Toplam		31	31	30	30

Tablo 3. Öğrenme alanları ve sınıf düzeylerine göre kazanım dağılımları

5.SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

I. HAREKET YETKİNLİĞİ ÖĞRENME ALANI

I. Hareket Becerileri

BE.5.1.1.1. Yer değiştirme hareketlerini alan ve efor farkındalığını göstererek uygular.

Yürüme, koşma, sıçrama, atlama-sıçrama, adım al-sek, galop-kayma, yuvarlanma, tırmanma vb. hareketler örnek olarak gösterilebilir.

"Yer Değiştirme Hareketleri" FEK'lerindeki (sarı 1-8 arasındaki kartlar) etkinlikler kullanılabilir.

BE.5.1.1.2. Dengeleme gerektiren hareketleri vücut ve alan farkındalığını göstererek uygular.

Eğilme, esnetme, dönme-salınım, ağırlık aktarımı, atlama-konma, başlama-durma, dinamik-statik denge, duruş-oturuş, itme-çekme vb. hareketler örnek olarak gösterilebilir.

"Dengeleme Hareketleri" FEK'lerindeki (sarı 9-17 arasındaki kartlar) etkinlikler kullanılabilir.

BE.5.1.1.3. Nesne kontrolü gerektiren hareketleri vücut farkındalığı ve hareket ilişkilerini göstererek uygular.

Topa alışma çalışmaları; atma-tutma, yakalama, ayakla vurma, yuvarlama, durdurma-kontrol, top sürme, raketle vurma, uzun saplı araçla vurma vb. hareketler örnek olarak gösterilebilir.

"Nesne Kontrolü Gerektiren Hareketler" FEK'lerindeki (sarı 18-26 arasındaki kartlar) etkinlikler kullanılabilir.

BE.5.1.1.4. Birleştirilmiş hareket becerilerini çeşitli oyun ve etkinliklerde gösterir.

Dengeleme, nesne kontrolü ve yer değiştirme hareketlerini birlikte yapmayı içeren etkinlik ve oyunlar vb. örnek olarak gösterilebilir.

"Birleştirilmiş Hareketler" FEK'lerindeki (sarı 27-33 arasındaki kartlar) etkinlik ve oyunlar kullanılabilir.

BE.5.1.1.5. Temel jimnastik hareketlerini yapar.

Jimnastikte duruşlar, yuvarlanmalar, vücut transferi ve yön değişikliği, geçişler ve bağlantılar vb. hareketler örnek olarak gösterilebilir.

"Yer Değiştirme Hareketleri" (sarı 6 -8 arasındaki kartlar), "Dengeleme Hareketleri" (sarı 10, 11, 12, 16. kartlar) FEK'lerindeki etkinlikler kullanılabilir.

BE.5.1.1.6. Verilen ritim ve müziğe uygun dans adımlarını uygular.

Farklı yön, geçiş ve yer değiştirme içeren basit dans adımları örnek olarak gösterilebilir.

"Dans Ediyorum" FEK'lerindeki (mor 1-3. kartlar) etkinliklerden yararlanabileceği gibi geleneksel halk danslarına da yer verilebilir.

BE.5.1.1.7. Yakın çevresine ait halk danslarını uygular.

Ülkemizin çeşitli yörelerine ait halk dansları örnek olarak gösterilebilir.

"Kültürümüzü Tanıyoruz" FEK'lerindeki (mor 1-3. kartlar) oyunlarından yararlanılabilir.

Etkinliklerde kültürel mirasa duyarlılık değeri üzerinde durulur.

II. Hareket Kavramları, İlkeleri ve İlgili Hayat Becerileri

BE.5.1.2.1. Oyun ve etkinliklerde kullandığı temel hareket kavramlarını açıklar.

Temel hareket becerilerinde kullanılan vücut ve alan farkındalığı, efor (çaba) ve hareket ilişkilerine ait kavramlar ele alınmalıdır.

"Temel Hareket Kavramları" (sarı kart grubu) FEK'i kullanılır.

BE.5.1.2.2. Oyunlara ve etkinliklere katılımında güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerinin farkına varır.

Öz değerlendirme yaparak güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerinin farkında olma gibi konular üzerinde durulur.

Etkinliklerde öz saygı değeri üzerinde durulur.

BE.5.1.2.3. Oyun ve etkinliklerde belirlenen kural ve yönergeleri uygular.

Oyun ve etkinliklerin etkili bir şekilde uygulanmasını sağlayan rutinler, kurallar ve yönergeler ele alınmalıdır.

Oyun ve etkinliklerde adalet ve dürüstlük değerleri üzerinde durulur.

BE.5.1.2.4. Oyun ve etkinliklerde zamanı etkili kullanmanın önemini fark eder.

Çeşitli oyunlarda veya etkinliklerde zamanı hedefler doğrultusunda etkili kullanmanın önemi vurgulanır.

BE.5.1.2.5. Oyun ve etkinliklerde farklı iletişim yollarını kullanır.

Oyun ve etkinliklerde sağlıklı iletişim kurmak için gerekli olan sözlü (etkili dinleme, etkili mesaj gönderme, ben ve biz dili kullanma), görsel (beden dili, jest ve mimikler, vurgular vb.) ve yazılı iletişim yolları üzerinde durulur.

BE.5.1.2.6. Oyun ve etkinliklerde iş birliğinin önemini kavrar.

Oyun ve etkinliklerde paylaşma ve yardımseverlik değerleri üzerinde durulur.

BE.5.1.2.7. Oyun ve etkinliklerde kaybetmeye ve kazanmaya ilişkin uygun davranışlar sergiler.

İş birliğine veya yarışmaya dayalı oyun ve etkinliklerde adil oyun anlayışına uygun davranma ile oyun ve etkinliklerde dürüstlük, saygı ve öz saygı değerleri üzerinde durulur.

BE.5.1.2.8. Oyun ve etkinliklerde bireysel farklılıklara duyarlı olur.

Oyun ve etkinliklere katılımında bireysel farklılıkları anlama ve uygun davranışları sergileme ile etkinliklerde duyarlılık, saygı ve yardımseverlik değerleri üzerinde durulur.

BE.5.1.2.9. Oyun ve etkinliklerde kendisinin ve arkadaşlarının performanslarını değerlendirir.

Oyun ve etkinliklerde eşitlik ve adalet değerleri üzerinde durulur.

III. Hareket Strateji ve Taktikleri

BE.5.1.3.1. Oyun ve etkinliklerde hücumla yönelik strateji ve taktikleri gösterir.

Oyun ve etkinliklerde vücut aldatması, yön ve hız değiştirmeye yönelik hücum taktikleri ele alınır.

"Birleştirilmiş Hareketler" FEK'lerindeki (sarı 27-33 arasındaki kartlar) etkinlik ve oyunlardan yararlanılabilir.

BE.5.1.3.2. Oyun ve etkinliklerde savunmaya yönelik strateji ve taktikleri gösterir.

Oyun ve etkinliklerde yön ve hız değiştirmeye yönelik savunma taktikleri ele alınır.

"Birleştirilmiş Hareketler" FEK'lerindeki (sarı 27-33 arasındaki kartlar) etkinlik ve oyunlardan yararlanılabilir.

II. AKTİF VE SAĞLIKLI HAYAT ÖĞRENME ALANI

I. Düzenli Fiziksel Etkinlik

BE.5.2.1.1. Fiziksel etkinliklere düzenli olarak katılır.

Vücut kompozisyonunu, kalp dolaşım sistemi dayanıklılığını, kas kuvvetiyle dayanıklılığını ve esnekliği geliştirecek fiziksel etkinliklere düzenli katılımın önemi ile etkinliklerde sorumluluk değeri üzerinde durulur

II. Fiziksel Etkinlik Kavramları, İlkeleri ve İlgili Hayat Becerileri BE.

5.2.2.1. Fiziksel etkinliklerin eğlenceli yönlerinin farkına varır.

Oyun ve etkinliklere katılım ile eğlenme ve mutluluk arasında ilişki kurulur.

BE.5.2.2.2. Katıldığı etkinliklerde fiziksel etkinlik düzeyini ölçer.

Çeşitli yöntemler (günlük, gözlem, adımsayar, kalp atım monitörü gibi teknolojik araçlar) kullanılarak yapılan fiziksel etkinlik düzeyinin ve şiddetinin belirlenmesi sağlanır.

"Sağlık Anlayışı I ve II" FEK'lerinden (sarı ve mor kartlar) yararlanılabilir.

Etkinliklerde sorumluluk değeri üzerinde durulur.

BE.5.2.2.3. Katıldığı fiziksel etkinliklerin, fiziksel uygunluğuna olan etkilerini açıklar.

Çeşitli etkinliklerin/sporların sağlıkla ilgili fiziksel uygunluğa (vücut kompozisyonu, kalp-dolaşım sistemi dayanıklılığı, kas kuvveti ve dayanıklılığı ve esneklik) etkilerinin incelenmesi sağlanır.

BE.5.2.2.4. Fiziksel etkinliklerde ne zaman ve nasıl beslenmesi gerektiğini açıklar.

Fiziksel etkinliklerde dengeli beslenme ile obezite konusu ele alınır.

BE.5.2.2.5. Fiziksel etkinliklerde kendisinin ve başkalarının güvenliğine etki eden durumları açıklar.

Fiziksel etkinliklerde fiziksel alanın güvenli hâle getirilmesi ve malzemelerin güvenli kullanımı gibi konular ele alınır.

BE.5.2.2.6. Fiziksel etkinliklerde kendisinin ve başkalarının sağlığına etki eden durumları açıklar.

Fiziksel etkinliklerde ısınma, soğuma ve kullanılan malzemelerin (spor kıyafeti, etkinliğe veya spora özgü malzemeler) sağlık için uygunluğu gibi konular ele alınır.

Etkinliklerde sağlığa duyarlılık değeri üzerinde durulur.

BE.5.2.2.7. Fiziksel etkinliklerde ilkyardımanın genel amaçlarını ve uygulamalarını bilir.

İlk yardımın tanımı, önemi, genel amaçları, temel kuralları (koruma, bildirme ve kurtarma) ve ilk yardım çantasında bulunması gereken malzemeler ele alınır.

III. Kültürel Birikimlerimiz ve Değerlerimiz

BE.5.2.3.1. Bayram, kutlama ve törenlere katılır.

Öğrencilerin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı gibi millî bayramlar ile belirli gün ve haftalarla ilgili düzenlenecek olan etkinlik, spor ve oyunlara katılımları sağlanır.

Vatanseverlik ve tarihsel mirasa duyarlılık değerleri üzerinde durulur.

BE.5.2.3.2. Atatürk'ün sporla ilgili söylediği sözleri açıklar.

Tarihsel mirasa duyarlılık değeri üzerinde durulur.

BE.5.2.3.3. Yakın çevresine ait halk danslarını tanır.

Ülkemizin çeşitli yörelerine ait halk danslarının hikâyeleri, özellikleri, müzikleri ve kıyafetleri ele alınır. Kültürel mirasa duyarlılık değeri üzerinde durulur.

BE.5.2.3.4. Geleneksel çocuk oyunlarını tanır.

Ülkemizde oynanan geleneksel çocuk oyunlarından örnekler verilmelidir.

"Geleneksel Çocuk Oyunları" FEK'lerindeki (mor 1-3. kartlar) oyunlardan yararlanılabilir.

Tarihsel mirasa duyarlılık değeri üzerinde durulur.

BE.5.2.3.5. Olimpik kavramları bilir.

Modern Olimpiyat Oyunları (paralimpik, olimpik vb.) ile ilgili kavram ve semboller üzerinde durulur.

6. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

I. HAREKET YETKİNLİĞİ ÖĞRENME ALANI

I. Hareket Becerileri

BE.6.1.1.1. Bireysel sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerdeki hareket becerilerini sergiler.

Çeşitli bireysel spor dallarına hazırlayıcı oyun ve etkinliklerden faydalanılır.

"Birleştirilmiş Hareketler" FEK'lerindeki (sarı 27-33 arasındaki kartlar) etkinlik ve oyunlar kullanılabilir.

BE.6.1.1.2. Takım sporlarına hazırlayıcı oyun ve etkinliklerdeki hareket becerilerini sergiler.

Çeşitli takım spor dallarına hazırlayıcı, iş birliğine ve yarışmaya dayalı oyun ve etkinliklerden faydalanılır.

"Birleştirilmiş Hareketler" FEK'lerindeki (sarı 27-33 arasındaki kartlar) etkinlik ve oyunlar kullanılabilir.

Oyun ve etkinliklerde arkadaşlık değeri üzerinde durulur.

BE.6.1.1.3. Raket ve uzun saplı araçlarla yapılan sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerdeki hareket becerilerini sergiler.

Raket ve uzun saplı araçlarla yapılan sporlara hazırlayıcı bireysel, iş birliğine ve yarışmaya dayalı oyunlardan faydalanılır.

"Vurma ve Yakalama Oyunları" (mor 9. kart), "File ve Raket Oyunları" (mor 3-8 arasındaki kartlar) FEK'lerindeki etkinlik ve oyunlar kullanılabilir.

BE.6.1.1.4. Doğada yapılan etkinliklerle ilgili becerileri sergiler.

Açık alan ve doğada yapılan etkinliklere hazırlayıcı bireysel, iş birliği gerektiren ve yarışmaya dayalı etkinlikler yapılır.

"Açık Alan Oyunları" FEK'lerindeki (mor 1-4 arasındaki kartlar) etkinlik ve oyunlar kullanılır.

Etkinliklerde doğaya duyarlılık ve doğa sevgisi değerleri üzerinde durulur.

BE.6.1.1.5. Su sporları/etkinlikleri ile ilgili hareket becerileri sergiler.*

** Bu kazanım imkânları uygun olan veya uygun ortam oluşturabilen okullarda yapılmalıdır.*

Su sporlarına hazırlayıcı bireysel, iş birliği gerektiren ve yarışmaya dayalı oyunlar ve etkinlikler yapılır.

BE.6.1.1.6. Seçtiği jimnastik serisini uygular.

Öğrencilerin hazırlanıp kendisine sunulan çeşitli jimnastik serilerinden seçtiğini uygulaması sağlanır.

Etkinliklerde estetik değeri üzerinde durulur.

BE.6.1.1.7. Seçtiği müziğe uygun dans becerileri sergiler.

Seçtiği müziğe uygun bireysel, eşle ve grupla uygulayabileceği çeşitli dans becerilerinin sergilenmesi sağlanır.

"Dans Ediyorum" FEK'lerindeki (mor 1-3 arasındaki kartlar) etkinlikler kullanılabilir.

Etkinliklerde estetik değeri üzerinde durulur.

BE.6.1.1.8. Halk danslarına özgü hareket becerileri sergiler.

Ülkemizin farklı yörelerine ait halk dansları ele alınır.

"Kültürümü Tanıyorum" FEK'lerindeki (mor 1-3 arasındaki kartlar) etkinlik ve oyunlar kullanılabilir.

Etkinliklerde estetik değeri üzerinde durulur.

II. Hareket Kavramları, İlkeleri ve İlgili Hayat Becerileri

BE.6.1.2.1. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde kullandığı hareket kavramlarını açıklar.

Çeşitli spor ve etkinliklere hazırlayıcı oyunlarda kullanılan vücut ve alan farkındalığı, efor ve hareket ilişkilerine ait kavramlar ele alınır.

"Temel Hareket Kavramları" (sarı kart grubu) FEK'inden yararlanır.

BE.6.1.2.2. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde bireysel gelişimi için sorumluluk alır.

Oyun ve etkinliklerde sorumluluk ve öz saygı değerleri üzerinde durulur.

BE.6.1.2.3. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinlikler için kural ve yönergeler oluşturulmasına katkı sağlar.

Oyun ve etkinliklerde sorumluluk değeri üzerinde durulur.

BE.6.1.2.4. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde zamanı etkili kullanır.

BE.6.1.2.5. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde iş birliği yapmaya istekli olur.

Oyun ve etkinliklerde yardımseverlik değeri üzerinde durulur.

BE.6.1.2.6. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde başkalarının haklarına saygı gösterir.

Oyun ve etkinliklerde adalet ve saygı değerleri üzerinde durulur.

BE.6.1.2.7. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde bireysel farklılığı olanlarla çalışmaya gönüllü olur.

Oyun ve etkinliklerde bireysel farklılıklara duyarlılık, saygı ve eşitlik değerleri üzerinde durulur. BE.6.1.2.8.

Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde kullanabileceği materyaller tasarlar.

Oyun ve etkinliklerde sorumluluk ve çalışkanlık değerleri üzerinde durulur.

BE.6.1.2.9. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde kendisinin ve arkadaşlarının performanslarını değerlendirir. *Oyun ve etkinliklerde sorumluluk, dürüstlük, eşitlik ve yardımseverlik değerleri üzerinde durulur.*

III. Hareket Strateji ve Taktikleri

BE.6.1.3.1. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde karşılaştığı problemlere bireysel çözümler üretir.

BE.6.1.3.2. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde geliştirdiği strateji ve taktikleri uygular.

Oyun ve etkinliklerde paylaşma değeri üzerinde durulur.

6.2. AKTİF VE SAĞLIKLI HAYAT ÖĞRENME ALANI

6.2.1. Düzenli Fiziksel Etkinlik

BE.6.2.1.1. Planladığı fiziksel etkinliklere düzenli olarak katılır.

Okul içi ve dışında vücut kompozisyonu, kalp-dolaşım sistemi dayanıklılığı, kas kuvvetiyle dayanıklılığı ve esnekliğini geliştirecek fiziksel etkinliklere düzenli katılımın önemi vurgulanır.

Etkinliklerde çalışkanlık ve sorumluluk değerleri üzerinde durulur.

6.2.2. Fiziksel Etkinlik Kavramları, İlkeleri ve İlgili Hayat Becerileri

BE.6.2.2.1. Fiziksel uygunluğunu geliştirecek hedefler içeren fiziksel etkinlik programı hazırlar.

Öğrencilerin fiziksel uygunluk düzeylerinden yola çıkarak kendilerine hedef belirlemeleri ve bu hedefler doğrultusunda etkinlik planı hazırlamaları sağlanır.

Etkinliklerde sorumluluk ve çalışkanlık değerleri üzerinde durulur.

BE.6.2.2.2. Fiziksel etkinlik düzeyini etkileyen nedenleri açıklar.

Çevresindeki fiziksel etkinlik imkânları, aile ve arkadaşlarının spor yapma alışkanlıkları ve destekleri, kendisinin fiziksel etkinlik alışkanlıkları ve merakı vb. unsurlar üzerinde durulur.

Etkinliklerde sağlığa duyarlılık değeri üzerinde durulur.

BE.6.2.2.3. Fiziki etkinliklere katılım sonucunda, fiziksel uygunluk seviyesinde zaman içinde oluşan değişiklikleri açıklar.

Fiziksel uygunluk düzeylerinin takip edilmesi ve zaman içindeki değişikliklerin incelenmesi sağlanır.

Etkinliklerde sağlığa duyarlılık değeri üzerinde durulur.

BE.6.2.2.4. Fiziksel etkinlikler sırasında enerji veren temel besin öğelerini açıklar.

Fiziksel etkinlik ve enerji kaynağı olan besin öğeleri ilişkisi ele alınır.

Etkinliklerde sağlığa duyarlılık değeri üzerinde durulur.

BE.6.2.2.5. Fiziksel etkinliklerde kendisinin ve başkalarının güvenliğine ilişkin önlemler alır.

Etkinliklerde sorumluluk değeri üzerinde durulur.

BE.6.2.2.6. Fiziksel etkinlikler sırasında karşılaştığı sağlık sorunlarından korunma yöntemlerini bilir.

Burun kanaması, burkulma, çarpışma, sıyrık, kırık gibi spor yaralanmalarından korunma yolları ve ilk yardım uygulamaları ele alınır.

Etkinliklerde sağlığa duyarlılık ve sorumluluk değerleri üzerinde durulur.

7. Kültürel Birikimlerimiz ve Değerlerimiz

BE.6.2.3.1. Bayram, kutlama ve törenlere istekle katılır.

Etkinliklerde vatanseverlik değeri üzerinde durulur.

BE.6.2.3.2. Atatürk'ün spora ve sporculara neden önem verdiğini bilir.

Etkinliklerde tarihsel ve kültürel mirasa duyarlılık değerleri üzerinde durulur.

BE.6.2.3.3. Yakın çevresine ait halk danslarını araştırır.

Etkinliklerde kültürel duyarlılık ve estetik değerleri üzerinde durulur.

BE.6.2.3.4. Farklı kültürlere ait çocuk oyunlarını araştırır.

Etkinliklerde kültürel duyarlılık değerleri üzerinde durulur.

BE.6.2.3.5. Olimpiyat oyunlarının önemini açıklar.

Etkinliklerde kültürel duyarlılık değeri üzerinde durulur.

8. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

I. HAREKET YETKİNLİĞİ ÖĞRENME ALANI

I. Hareket Becerileri

BE.7.1.1.1. Bireysel sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerdeki hareket becerilerini artan bir doğrulukla sergiler.

BE.7.1.1.2. Takım sporlarına hazırlayıcı oyun ve etkinliklerdeki hareket becerilerini artan bir doğrulukla sergiler.

“Hücum Oyunları” (mor 1-11 arasındaki kartlar) ve “Vurma ve Yakalama Oyunları” (mor 1-9 arasındaki kartlar), FEK'lerindeki etkinlik ve oyunlar kullanılabilir.

Oyun ve etkinliklerde arkadaşlık değeri üzerinde durulur.

BE.7.1.1.3. Raket ve uzun saplı araçlarla yapılan sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde hareket becerilerini artan bir doğrulukla sergiler.

“File ve Raket Oyunları” (mor 1-8 arasındaki kartlar) FEK'lerindeki etkinlik ve oyunlar kullanılabilir.

BE.7.1.1.4. Doğada yapılan etkinliklerle ilgili becerileri geliştirir.

Açık alan/doğada iş birliğine, çeşitli iletişim yolları kullanmaya, bireysel ve grup performansına dayalı etkinlikler yapılabilir.

“Açık Alan Oyunları” FEK'lerindeki (mor 1-4 arasındaki kartlar) etkinlik ve oyunlar kullanılabilir.

Etkinliklerde çevreye duyarlılık değeri üzerinde durulur.

BE.7.1.1.5. Su sporları/etkinlikleri ile ilgili hareket becerilerini geliştirir.*

** Bu kazanım imkânları uygun olan veya uygun ortam oluşturulabilen okullarda yapılmalıdır.*

Suda güvenlik, suya giriş çıkış, suya alışma çalışmaları, ayak vuruşları, suda kayma, kol çalışmaları, nefes çalışmaları vb. etkinliklerden yararlanılabilir.

BE.7.1.1.6. Hazırladığı jimnastik serisini uygular.

Öğrencilerin jimnastikte öğrendiği hareketleri (dönüşler, duruşlar, yuvarlanmalar, çember, kartvil vb.) birleştirerek kendisine özgü seri hazırlayıp uygulaması sağlanır.

Etkinliklerde sorumluluk değeri üzerinde durulur.

BE.7.1.1.7. Seçtiği müzikle uyumlu özgün dans koreografileri sergiler.

“Dans Ediyorum” FEK'lerindeki (mor 1-3. kartlar) etkinliklerden yararlanılabilir.

Etkinliklerde sorumluluk ve özgürlük değerleri üzerinde durulur.

BE.7.1.1.8. Halk danslarına özgü hareket becerilerini artan bir doğrulukla sergiler.

“Kültürümü Tanıyorum” FEK'lerindeki (mor 1-3 arasındaki kartlar) etkinlik ve oyunlar kullanılabilir.

II. Hareket Kavramları, İlkeleri ve İlgili Hayat Becerileri

BE.7.1.2.1. Spor ve etkinliklere hazırlayıcı oyunlara katılırken ilgili hareket kavramlarını yerinde kullanır.

“Temel Hareket Kavramları” (sarı kart grubu) FEK'i kullanılabilir.

BE.7.1.2.2. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde kendi performansını analiz eder.

Öğrencilere çeşitli spor ve etkinliklere hazırlayıcı oyunlarda, kendi performanslarını gözlemleyecekleri uygulamalar yaptırarak performanslarını inceleme, yorum yapabilme, hedef belirleme ve sonuca ulaşmada bu gözlemleri kullanmaları sağlanır.

BE.7.1.2.3. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde karşılaştığı problemlere grupla çözümler üretir.

Öğrencilerin çeşitli spor ve etkinliklerde istenilen sonuca ulaşmada yaşadıkları problemleri belirlemeleri; bunlara bireysel, eşle, grup veya takım ile çözümler üretmeleri sağlanır.

BE.7.1.2.4. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde etkili iletişim yolları kullanır.

Spor ve etkinliklere katılımda meydana gelen anlaşmazlıkları çözmek için öğrencilerin etkili iletişim yolları (saydamlık, doğallık, kibarlık, biz dili kullanma, karşısındakini yargılamadan dinleme, uygun ses tonu kullanma, göz teması kurma vb.) kullanmaları sağlanır.

Oyun ve etkinliklerde saygı değeri üzerinde durulur.

BE.7.1.2.5. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde iş birliğine dayalı davranışlar gösterir.

BE.7.1.2.6. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde adil oyun anlayışına uygun davranır.

Oyun ve etkinliklerde adalet ve saygı değerleri üzerinde durulur.

BE.7.1.2.7. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde liderlik becerileri gösterir.

Oyun ve etkinliklerde sorumluluk ve saygı değerleri üzerinde durulur.

BE.7.1.2.8. Sporlara hazırlayıcı oyun ve etkinliklerde bireysel farklılığı olanlarla çalışmaya istekli olur.

Oyun ve etkinliklerde eşitlik, saygı ve yardımseverlik değerleri üzerinde durulur.

BE.7.1.2.9. Geliştirdiği materyali spor ve etkinliklerde kullanır.

Etkinliklerde sorumluluk ve çalışkanlık değerleri üzerinde durulur.

BE.7.1.2.10. Akranının performansını değerlendirir.

Etkinliklerde güven ve dürüstlük değerleri üzerinde durulur.

III. Hareket Strateji ve Taktikleri

BE.7.1.3.1. Sporlara hazırlayıcı oyunlardaki strateji ve taktikleri çözümler.

"Hücum oyunları" (mor 5-11 arasındaki kartlar) "Vurma ve Yakalama Oyunları" (mor 1-9 arasındaki kartlar) "File ve Raket Oyunları" (mor 5-8 arasındaki kartlar) FEK'lerindeki etkinlik ve oyunlardan yararlanılabilir.

II. AKTİF VE SAĞLIKLI HAYAT ÖĞRENME ALANI

I. Düzenli Fiziksel Etkinlik

BE.7.2.1.1. Uyguladığı planın etkilerini gözleyerek fiziksel etkinliklere katılır.

Öğrencilerin okul içi ve dışında uyguladığı fiziksel etkinlik planının vücut kompozisyonu, kalp-dolaşım sistemi dayanıklılığı, kas kuvveti ve dayanıklılığı ve esnekliğine olan etkisini gözlemlemeleri sağlanır.

Etkinliklerde sorumluluk ve özgürlük değerleri üzerinde durulur.

BE.7.2.1.2. Yakın çevresindeki fiziksel etkinlik ve spor imkânlarını kullanır.

Çevresinde katılabileceği, uygulayabileceği fiziksel etkinlik ve spor imkânlarını tanımaları sağlanır.

Etkinliklerde sorumluluk, özgürlük ve çevreye duyarlılık değerleri üzerinde durulur.

II. Fiziksel Etkinlik Kavramları, İlkeleri ve İlgili Hayat Becerileri

BE.7.2.2.1. Fiziksel etkinliğe katılımda kendini motive edecek teknikleri tanır.

Hedef belirleme, kendi kendine konuşma, sosyal destek (arkadaş, aile, öğretmen vb.), ödüllendirme gibi teknikler kullanılabilir.

Etkinliklerde çalışkanlık değeri üzerinde durulur.

BE.7.2.2.2. Fiziksel etkinliklerde uygulayabileceği kişisel beslenme programını hazırlar.

Katıldığı fiziksel etkinlik ve spora uygun beslenme programı, öğretmen rehberliğinde hazırlanır.

“Beslenme piramidi” (sarı kart grubu) FEK’i kullanılabilir.

Etkinliklerde sorumluluk ve çalışkanlık değerleri üzerinde durulur.

BE.7.2.2.3. Fiziksel etkinlikler sırasında, kendisinin ve başkalarının güvenliğini sağlayacak davranışlar sergiler.

Etkinliklerde güven ve sorumluluk değerleri üzerinde durulur.

BE.7.2.2.4. Temel ilk yardım uygulamalarını gösterir.

Kanama, sıyrık ve kesik, çıkık ve kırık, burkulma, zehirlenme gibi durumlar ele alınır.

Etkinliklerde sorumluluk ve sağlığa duyarlılık değerleri üzerinde durulur.

BE.7.2.2.5. Fiziksel etkinlikler ve sporla ilgili güvenilir bilgi kaynaklarını kullanır.

Sporla ilgili çeşitli bilgi kaynakları ve bunların doğruluğu, değerlere uygunluğu, güncelliği, bilimselliği vb. konular ele alınır.

Etkinliklerde çalışkanlık değeri üzerinde durulur.

III. Kültürel Birikimlerimiz ve Değerlerimiz

BE.7.2.3.1. Bayram, kutlama ve törenler için etkinlikler hazırlar.

Etkinliklerde vatanseverlik değeri üzerinde durulur.

BE.7.2.3.2. Cumhuriyet Döneminde spora ve sporcuya verilen önem üzerinde durulur.

Atatürk’ün spora ve sporcuya verdiği önemin ülkemize olan katkıları üzerinde durulur.

Etkinliklerde tarihsel ve kültürel mirasa duyarlılık değerleri üzerinde durulur.

BE.7.2.3.3. Farklı yörelere ait halk danslarını araştırır.

Öğrencilerin ülkemizin farklı yörelerine ait halk dansları, hikâyeleri, özellikleri, müzikleri ve kıyafetlerini araştırmaları sağlanır.

Etkinliklerde tarihsel, kültürel mirasa duyarlılık ve çalışkanlık değerleri üzerinde durulur.

BE.7.2.3.4. Ülkemizin olimpiyat tarihini araştırır.

Etkinliklerde kültüre duyarlılık değeri üzerinde durulur.

8.SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

III. HAREKET YETKİNLİĞİ ÖĞRENME ALANI

I. Hareket Becerileri

BE.8.1.1.1. Çeşitli sporlara özgü hareket becerilerini geliştirir.

Etkinliklerde sorumluluk değeri üzerinde durulur.

BE.8.1.1.2. Hazırladığı jimnastik serisini artan bir doğrulukla uygular.

Etkinliklerde çalışkanlık, sorumluluk ve özgürlük değerleri üzerinde durulur.

BE.8.1.1.3. Belli bir temada hazırladığı dans koreografisini sunar.

Etkinliklerde çalışkanlık, sorumluluk ve özgürlük değerleri üzerinde durulur.

BE.8.1.1.4. Diğer kültürlere ait geleneksel oyunları oynar.

Etkinliklerde kültürel duyarlılık değeri üzerinde durulur.

BE.8.1.1.5. Diğer kültürlere ait halk danslarını uygular.

Etkinliklerde kültürel duyarlılık değeri üzerinde durulur.

II. Hareket Kavramları, İlkeleri ve İlgili Hayat Becerileri

BE.8.1.2.1. Spor dallarına özgü kavramları açıklar.

Spor dallarına özgü teknik, saha, ekipman gibi kavramlar ele alınır.

BE.8.1.2.2. Spor becerilerinin hareket evrelerini analiz eder.

Spor dallarını meydana getiren temel beceriler ve tekniklerin evreleri (hazırlık, uygulama ve bitiriş) vurgulanır.

BE.8.1.2.3. Spor dallarına ait oyun kurallarını bilir.

Çeşitli spor dallarına ait oyun kuralları ele alınır.

BE.8.1.2.4. Spor ortamlarında yaşadığı stresli durumlarla başa çıkma yollarını söyler.

Öğrencilerin spor ve fiziksel etkinliklerde stresli durumlarla karşılaştıklarında, hangi başa çıkma yollarını (nefes egzersizleri, gevşeme egzersizleri, otojen çalışmalar, zihinsel stratejiler, psikolojik yardım stratejileri vb.) kullandıkları ve bunların etkilerini açıklamaları sağlanır.

BE.8.1.2.5. Spor ortamlarında sorumluluk alır.

Etkinliklerde sorumluluk değeri üzerinde durulur.

BE.8.1.2.6. Spor ortamında iletişim yollarını etkili olarak kullanır.

Sözlü, sözsüz ve yazılı iletişim yollarını kullanma üzerinde durulur.

Etkinliklerde saygı ve sabır değerleri üzerinde durulur.

BE.8.1.2.7. Sporda takım hedeflerine ulaşmak için iş birliği yapar.

BE.8.1.2.8. Adil oyun anlayışına uygun davranmayı alışkanlık hâline getirir.

Etkinliklerde adalet ve saygı değerleri üzerinde durulur.

BE.8.1.2.9. Spor dallarına katılımı artıracak liderlik becerileri gösterir.

Öğrencilerin spor ve fiziksel etkinlik ortamlarında liderlik becerileri (ikna etme, etkili iletişim, oyun lideri/oyun koordinatörü olma, sabırlı olma, kararları arkadaşları ile birlikte alma vb.) göstermelerine fırsat verilmelidir.

BE.8.1.2.10. Spor ve etkinliklere katılımda bireysel farklılığı olanlarla çalışmaya değer verir.

Etkinliklerde eşitlik, saygı, arkadaşlık ve yardımseverlik değerleri üzerinde durulur.

BE.8.1.2.11. Katıldığı spor dallarında performansına yönelik öz değerlendirme yapar.

Etkinliklerde dürüstlük değeri üzerinde durulur.

BE.8.1.2.12. Beden eğitimi ve spor alanı ile ilgili meslekleri araştırır.

III. Hareket Strateji ve Taktikleri

BE.8.1.3.1. Spor dallarına özgü strateji ve taktikleri uygular.

IV. AKTİF VE SAĞLIKLI HAYAT ÖĞRENME ALANI

I. Düzenli Fiziksel Etkinlik

BE.8.2.1.1. Fiziksel etkinliklere katılımı alışkanlık hâline getirir.

Okul içi ve dışında vücut kompozisyonu, kalp-dolaşım sistemi dayanıklılığı, kas kuvveti ve dayanıklılığı ve esnekliğini geliştirecek fiziksel etkinliklere düzenli katılımın önemi vurgulanır.

Etkinliklerde sorumluluk ve çalışkanlık değerleri üzerinde durulur.

BE.8.2.1.2. Yakın çevresindeki spor imkânlarını etkili kullanır.

Okul dışında fiziksel etkinlik yapacağı ortamları veya kurumları tanıma ve etkili kullanmanın önemi vurgulanır.

Etkinliklerde özgürlük ve çalışkanlık değerleri üzerinde durulur.

II. Fiziksel Etkinlik Kavramları, İlkeleri ve İlgili Hayat Becerileri

BE.8.2.2.1. Fiziksel etkinlik düzeyini korumak için çeşitli motivasyon tekniklerini kullanır.

Bireysel motivasyon yöntemleri geliştirme ve etkilerini takip etme vb. teknikler üzerinde durulur.

Etkinliklerde sorumluluk değeri üzerinde durulur.

BE.8.2.2.2. Düzenli olarak yaptığı spor etkinliklerinin, fiziksel uygunluğuna etkilerini değerlendirir.

Yaptığı fiziksel etkinlik ve spor programının, fiziksel uygunluğuna (vücut kompozisyonu, kalp-dolaşım sistemi dayanıklılığı, vb.) etkisi ele alınır.

Etkinliklerde sorumluluk değeri üzerinde durulur.

BE.8.2.2.3. Fiziksel etkinliklerde yiyecek ve içecek seçiminde bilinçli tüketici davranışları sergiler.

Hangi besin desteklerinin yararlı (vitamin B grubu, vitamin C ve vitamin D; mineraller- kalsiyum, magnezyum, sporcu içeceği vb.) hangi besin desteklerinin zararlı (aşırı protein destekleri, enerji içecekleri vb.) olduğu açıklanır.

Etkinliklerde sağlığa duyarlılık değeri üzerinde durulur.

BE.8.2.2.4. Spor ortamlarında gerekli güvenlik önlemleri alır.

Etkinliklerde sorumluluk ve sağlığa duyarlılık değerleri üzerinde durulur.

BE.8.2.2.5. Spor sakatlıklarından korunma yöntemlerini bilir.

Etkinliklerde sağlığa duyarlılık değeri üzerinde durulur.

BE.8.2.2.6. Fiziksel etkinlikler ve spor konusunda medyada çıkan haberleri takip eder. *Etkinliklerde sorumluluk ve çalışkanlık değerleri üzerinde durulur.*

III. Kültürel Birikimlerimiz ve Değerlerimiz

BE.8.2.3.1. Bayram, kutlama ve törenlerde sorumluluk alır.

Etkinliklerde vatanseverlik ve sorumluluk değerleri üzerinde durulur.

BE.8.2.3.2. Atatürk'ün spora ve sporcuya verdiği önemi inceleyerek çıkarımlarda bulunur.

Etkinliklerde tarihsel ve kültürel mirasa duyarlılık değerleri üzerinde durulur.

BE.8.2.3.3. Diğer kültürlere ait halk danslarını araştırır.

Etkinliklerde kültürel mirasa duyarlılık değeri üzerinde durulur.

BE.8.2.3.4. Olimpik ve Paralimpik okul günleri hazırlar.

Etkinliklerde kültürel duyarlılık değeri üzerinde durulur.

ORTAÖĞRETİM BEDEN EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 9-10-11-12. SINIFLAR

GİRİŞ

Eğitim ve öğretim, çağın gereklerine uygun olarak sürekli gelişen birikim ve tecrübeler ışığında yenilenen ve bitmeyen bir süreçtir. Bireyin hayatında eğitim süreci ile meydana gelen değişimin kalıcı hâle gelmesi ve bireyin dünyadaki değişime ayak uydurabilmesi, günümüz eğitim sistemlerinin temel belirleyicileri olarak kabul edilmektedir. Eğitim süreci ile kazanılan beceriler, bireylerin hayat standartlarının gelişmesinin yanı sıra ülkelerin küresel rekabet kapasitelerine ve demokratik gelişimlerine de önemli katkılarda bulunmaktadır. Günümüzün sosyal ve ekonomik şartlarında etkin rol oynayabilecek bireyler yetiştirebilmek, eğitim sistemlerinin uluslararası alanda rekabet edebilirliği ile doğrudan ilişkilendirilmektedir. Bireyin ve toplumun değişen talepleri, bilim, teknoloji, öğrenme öğretme yaklaşım, kuram ve stratejilerinde son yıllarda yapılan araştırma ve çalışmalarla gerçekleşen değişim ve gelişmeler, ulusal ve uluslararası değerlendirmelerin sonuçları, öğretim programlarının güncellenmesi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bakanlığımız, gerek anılan gelişmeler ve gerekse 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu çerçevesinde, öğrencilerini sorumluluk sahibi, eleştirel düşünebilen, problem çözme ve karar verme becerileri yüksek bireyler olarak hayata hazırlamak için çalışmalarını sürdürmektedir.

Yapılan çalışmalar bağlamında farklı ülkelerin son yıllarda benzer nedenlerle güncellenen öğretim programları incelenmiş, eğitim öğretim alanında yapılan akademik çalışmalara ilişkin yayınlar taranmış, nicel ve nitel araştırma teknikleri kullanılarak öğretmen, yönetici, öğrenci ve velilerin yanı sıra üniversitelerden ve sivil toplum örgütlerinden görüşler alınmıştır. Toplanan veriler, Türkiye'nin çeşitli illerinde fiilen görev yapan öğretmen ve akademisyenlerden oluşan komisyonlarca değerlendirilerek öğretim programları güncellenmiştir. Ardından kamuoyunun görüşlerine sunulmuş, geri bildirimler doğrultusunda programlara son hâlleri verilmiştir.

Öğretim programlarıyla;

10. üst düzey bilişsel becerilere (eleştirel, analitik, özgün ve yenilikçi düşünen, sorgulayan, yorum yapan vb.) sahip,
11. akademik ve sosyal anlamda başarılı, öğrendiklerini önceki öğrenmeleri ve farklı disiplin alanlarıyla ilişkilendirebilen, edindiği bilgi, beceri tutum ve davranışları günlük hayatına aktarabilen, merak eden, araştıran, açık fikirli, liderlik ve girişimcilik ruhuna sahip,
12. teknolojiyi etkili şekilde kullanılabilen ve teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilen, hızlı değişim ve gelişmelere uyum sağlayabilen,
13. millî, manevi ve kültürel değerlerini özümsemiş, evrensel değerlere duyarlı, sosyal ve kültürel çeşitliliği takdir eden ve saygı duyan, öğrenmeye ve yeniliklere açık, öz güvenli, saygılı, dürüst, sorunlarla etkili şekilde baş edebilen, etik ilkelere uygun hareket eden, bir vatandaş olarak görev ve sorumluluklarını bilen ve yerine getiren bireyler yetiştirilmesi amaçlanmıştır.

6.2.3. ÖĞRENME ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Öğrencilerin ne öğrendikleri, nasıl öğrendikleriyle yakından ilişkilidir. Bu bakımdan öğretim programlarıyla öğrencilere kazandırılması hedeflenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerin aktarılması sürecinin etkili ve verimli bir şekilde planlanması ve yönetilmesi oldukça önemlidir. Bu sebeple etkili bir öğrenme öğretme sürecinin oluşturulması için aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

| Öğrenme öğretme süreci öğrenci için anlamlı ve bütünleştirici olmalıdır.

- 1) Öğrenme öğretme sürecinin anlamlı olabilmesi için, öğrencilerin bireysel farklılıkları (ilgi, öğrenme ihtiyacı, hazır bulunuşluk düzeyi, öğrenme stili vb.) tespit edilmeli, öğretim yöntem ve teknikleri belirlenirken bu farklılıklar göz önünde bulundurulmalıdır.
- 2) Anlamlı bir öğrenme için edinilen yeni bilgilerin günlük hayatta karşılığını bulması önemlidir. Bu bakımdan öğrencilerin öğrendiklerini çeşitli hayat durumlarında ve farklı disiplin alanlarında nasıl kullanabileceklerini kavramalarını sağlayan etkinlik ve çalışmalar yapılandırılmalıdır. Bu, öğrencilerin öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmelerine ve hayat boyu araştıran ve öğrenen olmalarına katkı sağlayacak, öğrenmeyi daha anlamlı ve kalıcı hâle getirecektir.
- 3) Öğrencilerin yeni edindikleri bilgi ve becerileri önceki öğrenmeleri ile ilişkilendirmelerine imkân veren etkinlik ve çalışmalar tasarlanmalı ve uygulanmalıdır. Kullanılan öğrenme etkinlikleriyle öğrencilerin önceki öğrenmeleri geliştirilmeli, yanlış öğrenmeler düzeltilmeli, ilgileri çekilmeli ve öğrenciler sınıf içinde ve dışında anlamlı uygulamalar yapmaları için teşvik edilmelidir.

| Öğrenme öğretme süreci değer odaklı olmalıdır.

- 4) Öğrenciler sınıf ortamına doğal ve içten bir merakla gelirler. Öğrenme ortamına bireysel ilgileri ve yeteneklerinin yanı sıra çeşitli kişisel ve kültürel deneyimlerini, toplumsal birikimlerini de taşırlar. Öğrenme öğretme süreci, öğrencilerin anılan bu zenginlik ve farklılıkları dikkate alınarak kendilerini rahat ve güvende hissetmelerini sağlayan, olumlu his ve deneyimler kazanmalarını destekleyen, kendilerini ve başkalarını anlamalarına yardımcı olan, açık fikirliliği ve sorgulamayı besleyen, toplumsal bilinçlerini geliştiren bir usul ve üslupla yapılandırılmalıdır.
- 5) Öğrencilerin toplumsal ve evrensel değerleri keşfetmelerine fırsat sağlayan, değerleri benimseyerek tutum ve davranışa dönüştürmelerini destekleyen bir öğrenme öğretme ortamı oluşturulmalıdır. Bu ortamda öğretmen rehber olmalı, değerler eğitiminin sınıfla sınırlı kalmaması ve kalıcı olabilmesi için sınıf, okul ve aile iş birliği çerçevesinde aktif rol üstlenmelidir.

Öğrenme öğretme süreci motive edici olmalıdır

- 6) Öğrenme öğretme sürecinde öğretmenler ve öğrencilerin birbirini tamamlayıcı sorumluluklara sahip oldukları göz önünde bulundurulmalı, öğrenciler kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu almaları ve öz değerlendirme yapmaları hususunda teşvik edilmelidir.
- 7) Öğrenciler bağımsız çalışmalar yapmaları, keşfettikleri yeni bilgileri, düşünce ve duygularını paylaşmaları için cesaretlendirilmelidir.
- 8) Öğrenme öğretme sürecinde kullanılan etkinlik ve çalışmalar öğrencilerin gelişimsel düzeyleriyle tutarlı olmalıdır. Ancak gerektiğinde öğretmenler öğrencilerin özgünlüklerini, sorun çözme ve araştırma becerilerini kullanmalarını gerektirecek zorlayıcı görevler yapılandırılmalıdır. Öğretmenler öğrencilerini farklı çözümler üretmeleri, başarılı problem çözücü ve araştırmacı olmak için gerektiğinde risk almaları konusunda yüreklendirmelidir.

I Farklı öğretim yaklaşımları ve stratejileri bir arada ve dengeli şekilde kullanılmalıdır.

- 9) Tek bir öğrenme öğretme yaklaşımına bağlı kalınmamalıdır. Öğrencilerin bireysel farklılıkları, süreç içerisindeki gelişimleri ve ilerlemeleri dikkate alınarak farklı ve çeşitli öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinden yararlanılmalı, süreç içinde yapılan gözlemler doğrultusunda yeri geldiğinde bunlarda değişikliğe gidilmelidir. Farklı öğrenme stillerine hitap eden, kazanımlarda belirtilen bilgi ve becerilerle tutarlı, öğrencilerin akademik ve teknik konuları özümsemelerine yardımcı olan, ilgi ve yeteneklerini geliştirmeye yönelik çeşitli öğretim stratejilerinden faydalanılması, öğrencilerin üst eğitim kurumlarında ve kariyerlerinde başarı şanslarını arttıracaktır.

I Öğrenme öğretme sürecinde bilgi ve iletişim teknolojileri aktif şekilde kullanılmalıdır.

- 10) Öğrenme öğretme sürecinde mümkün olduğunca bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılmalıdır. Bu teknolojilerin kullanılması öğrenme öğretme ortam ve uygulamalarını zenginleştirirken aynı zamanda öğrencilerin öğrenmesini destekleyecektir.

Dersin işlenişinde ve uygulamalarda görsel iletişim araçlarına yer verilmeli; slayt, bilgisayar, televizyon, etkileşimli tahta, İnternet, EBA içerikleri vb. etkin olarak kullanılmalıdır. Kazanımlarla ilgili belgesel, film, simülasyon vb. materyallerden yararlanılmalıdır. Teknolojik araç ve gereçler kullanılırken gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik göz önüne alınmalı ve İnternetin güvenli kullanımı konusunda gerekli uyarılar yapılmalı ve tedbirler alınmalıdır. Dijital kaynakların, özellikle İnternette sağlanan içeriklerde intihal yapılmaması, etik kurallara ve telif haklarına riayet edilmesi hususlarında duyarlı olunmalıdır.

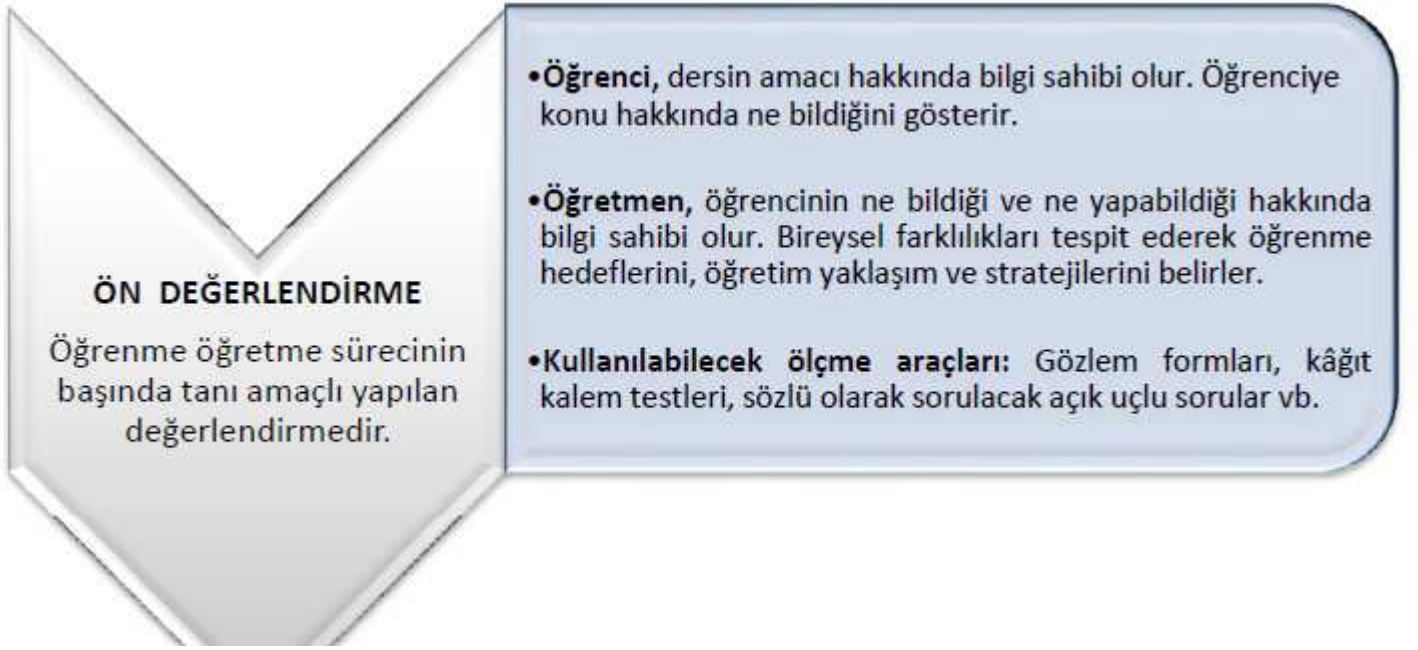
6.2.4. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Öğrenme öğretme sürecinin ayrılmaz bir parçası olan ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

- 1) Değerlendirme amacıyla kullanılacak ölçme araçları, öğretim programı kazanımlarının bilgi ve beceri boyutunun yanı sıra öğretim programıyla öğrencilere kazandırılması hedeflenen yeterlilik ve beceriler ile tutarlı olmalıdır. Ölçme araçları yapılandırılırken kazanımların ve kazanım açıklamalarının belirlediği

sınırlar göz önünde bulundurulmalıdır.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları sadece öğrenme ürününün değil, öğrencilerin öğrenme süreçlerinin de değerlendirilmesine imkân sağlayacak şekilde yapılandırılmalıdır. Sürecin her aşamasında, farklı yaklaşımlar ve yöntemler kullanılarak öğrencilerin hedeflenen bilgi, beceri ve tutumları edinip edinmedikleri farklı zamanlarda ve farklı bağlamlarda gözlemlenmeli, performansları hakkında öğrencilere yapıcı geri bildirimler sağlanmalı, öğretme stratejileri alınan değerlendirme sonuçlarına göre gözden geçirilmeli ve gerek görülürse değiştirilmelidir. Bu bakımdan değerlendirme çalışmaları sürekli olmalıdır (Şekil 1)

SÜREÇ DEĞERLENDİRME

Öğrenme öğretme süreci içinde tanı amaçlı yapılan değerlendirmedir.

- Öğrenci**, kendi ilerlemesi, güçlü olduğu ve geliştirmesi gereken hususlar hakkında bilgi sahibi olur.
- Öğretmen**, öğretim stratejilerinin kullanılabilirliği, öğrencilerin ilerlemesi, yanlış veya eksik öğrenmeleri hakkında bilgi edinir ve gerekli düzenlemeleri yapar.
- Kullanılabilecek ölçme araçları:** Gözlem formları, farklı soru türlerinden oluşan ara sınavlar, performans çalışmaları vb.

SONUÇ DEĞERLENDİRME

Öğrenme öğretme süreci sonunda yargıda bulunma amacıyla yapılan değerlendirmedir.

- Öğrenci**, kazanımlarla belirtilen öğrenme hedeflerini karşılayıp karşılamadığı hakkında bilgi sahibi olur.
- Öğretmen**, öğrencilerin kazanımlarla belirtilen öğrenme hedeflerini ne oranda karşıladığını tespit eder, öğrencilerin performansı hakkında yargıda bulunur.
- Kullanılabilecek ölçme araçları:** Gözlem formları, yazılı sınavlar, performans çalışmaları ve projeler vb.

Şekil 1

6.2.2. YETERLİLİK VE BECERİLER

Toplumların teknoloji çağından bilgi çağına doğru ilerlemeleri ile son yıllarda meydana gelen bilimsel, teknolojik, sosyal değişim ve gelişmeler, toplumun öğrencilerden -geleceğin bireylerinden- beklentilerini de farklılaştırmıştır. Bu gelişme ve ilerlemeler, öğrencilere temel bilgi ve becerilerin yanı sıra eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, araştırma yapma, sorun çözme gibi bilişsel; sosyal ve kültürel katılım, girişimcilik, iletişim kurma, empati kurma gibi sosyal; öz denetim, öz güven, yaratıcılık, kararlılık, liderlik gibi kişisel yeterlilik ve becerilerin kazandırılmasını zorunlu kılmaktadır.

Öğretim programlarıyla öğrencilere kazandırılması hedeflenen yeterlilik ve beceriler ile bunlara ilişkin tanımlamalar, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi tarafından 2008 tarihinde kabul edilen Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi; Millî Eğitim Bakanlığınca öğrenci, öğretmen, okul, ilçe ve il gelişim seviyelerinin ülke genelinde yıllık olarak izlenmesi, değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan "Millî Eğitim Kalite Çerçevesi"; Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşları, işçi ve işveren sendikaları, meslek örgütleri ve ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği içerisinde ulusal ve uluslararası konu uzmanlarının katkılarıyla hazırlanan, 02/01/2016 tarih ve 29581 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi" dikkate alınarak belirlenmiştir. Yeterlilik ve beceriler ile bunlara ilişkin tanımlamaların belirlenmesinde ayrıca "21. Yüzyıl Becerileri" olarak anılan yeterlilik ve beceriler ile bunlara ilişkin açıklamalar dikkate alınmıştır.

Kazanımların işleniş sürecinde bu yeterlilik ve becerilerin kazandırılmasına ve geliştirilmesine yönelik yöntem ve tekniklerin kullanılması, etkinlik ve çalışmalara yer verilmesi, öğrencilerin bir üst öğretim kurumunda, meslek hayatlarında ve günlük hayatlarında başarılı ve üretken bireyler olmalarına katkı sağlayacaktır

Tablo 1. Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Yeterlilikler ve Bu Yeterliliklerle İlgili Bilgi, Beceri ve Tutumlar

Yeterlilikler	Yeterliliklerle ilgili bilgi, beceri ve tutumlar
Ana dilde iletişim	<ol style="list-style-type: none">1. Yazılı, sözlü ve sözlü olmayan iletişim araçlarını kullanarak etkili şekilde iletişim kurma.2. Ortamın gereklilikleri doğrultusunda iletişim kurma3. Duygu, düşünce ve görüşlerini sözlü ve yazılı olarak ortama uygun ve ikna edici şekilde ifade etme.4. Dil becerilerini olumlu ve sosyal olarak sorumlu/sağduyulu şekilde kullanma.
Yabancı dillerde iletişim	<ol style="list-style-type: none">1. Toplumsal gelenekleri, kültürel öğeleri, dil çeşitliliğini fark etme ve takdir etme.2. Sözlü ve yazılı mesajları anlama.3. İhtiyaçları doğrultusunda metinler okuma, okuduğunu anlama ve metin üretme.4. Yaşam boyu öğrenmenin parçası olarak resmi olmayan dili (günlük konuşma dilini) öğrenme.5. Kültürel çeşitliliğe saygı duyma.6. Dil öğrenmeye ve uluslararası iletişime merak ve ilgi duyma.
Matematik yeterliliği	<ol style="list-style-type: none">1. Matematik teorilerini, ölçümleri, temel işlemleri, formülleri, gösterimleri bilme.2. Matematik kavram ve terimlerini anlama ve kullanma.3. Günlük hayat durumlarında karşılaşılan problemlerin çözümünde matematiksel düşünme tarzını (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunumunu (formüller, modeller, yapılar, grafikler, tablolar) kullanma.4. Temel matematik prensiplerini ve işlemlerini günlük durumlarda (evde ve/veya işte) uygulama.5. Matematiğe karşı olumlu tutum geliştirme.
Bilim ve teknoloji yeterliliği	<ol style="list-style-type: none">1. Doğal hayatı anlamak için sorular sorma ve delile dayalı sonuç çıkarma.2. İnsan eylemlerinin sebep olduğu değişimleri kavrama.3. Bireysel olarak doğal hayata karşı sorumluluklarını kavrama.4. Doğal hayata ilişkin temel prensipleri, temel bilimsel kavramları, metotları, teknolojiyi, teknolojik ürünleri ve işlemleri bilme.5. Bilim ve teknolojinin doğal hayat üzerindeki etkisini kavrama.6. Bilimsel sorgulamanın özelliklerini kavrama.7. Sebep sonuç ilişkisi kurma.8. Etik ve güvenlikle ilgili konular hakkında bilgi sahibi olma.

<p>Dijital yeterlilik</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bilgi çağı teknolojilerinin yapısını, günlük yaşam durumlarındaki (kişisel, sosyal ve iş yaşamında) rolünü ve sağladığı fırsatları kavrama. 2. Temel bilgisayar uygulamalarını (word işlemcisi, veri tabanları, bilgi depolama ve yönetim vb.) kavrama. 3. İş, boş zaman, bilgi paylaşımı, öğrenme ve araştırma için İnternet ve elektronik medyanın (e-posta vb.) fırsatlarını ve potansiyel risklerini kavrama. 4. Mevcut bilginin ve bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgulama. 5. Etkileşimli medyanın kullanımında dikkat edilmesi gereken yasal ve etik prensipleri kavrama ve sorumluluk sahibi şekilde kullanma. 6. Bilgiyi araştırma, toplama, işleme, eleştirel ve sistematik şekilde kullanma. 7. Sunulan bilgilerin güvenilirliğini sorgulama. 8. Bilgi üretmek, sunmak ve kavramak için gerekli araçları kullanma. 9. İnternet tabanlı servislere erişme, araştırma ve kullanma. 10. Bilgi çağı teknolojilerini kültürel, sosyal ve/veya profesyonel amaçlarla kullanma.
<p>Öğrenmeyi öğrenme</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. İş ya da kariyer hedefleri için gerekli yeterlilik, bilgi, beceri ve nitelikleri bilme. 2. Kendi öğrenme stratejilerini, güçlü ve zayıf yönlerini bilme. 3. Eğitim, hizmet içi eğitim, rehberlik, danışmanlık fırsatlarını araştırma. 4. Daha sonraki öğrenmeler için gerekli okuryazarlık, matematiksel beceri ve bilgi iletişim teknolojilerini kullanma becerisi edinme ve geliştirme. 5. Öğrenmesini ve kariyerini yönetme. 6. Öz disiplin ve bağımsız çalışma becerileri edinme. 7. Öğrenme sürecinin bir parçası olarak iş birlikli çalışma, heterojen gruplardan faydalanma, öğrendiklerini paylaşma. 8. Kendi öğrenmesini ve çalışmasını değerlendirme. 9. Gerek duyduğunda nasihat ve bilgi alma. 10. Kendisini motive etme ve kendisine güven duyma. 11. Problem çözme becerisi geliştirme. 12. Engel ya da değişikliklerle baş edebilme. 13. Önceki öğrenmelerinden ve deneyimlerinden yararlanma. 14. Öğrendiklerini çeşitli hayat durumlarında uygulama. 15. Öğrenme fırsatlarını arama ve değerlendirme.

Yeterlilikler	Yeterliliklerle ilgili bilgi, beceri ve tutumlar
Sosyal yeterlilikler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Farklı toplum ve çevrelerde (örneğin, iş) kabul edilen davranış kurallarını bilme. 2. Toplum ve kültürle ilgili temel kavramları bilme. 3. Kültürel çeşitliliğin farkında olma ve saygı gösterme. 4. Milli kültürel kimliğini özümseme ve diğer kültürlerle nasıl etkileşim içinde olduğunu kavrama. 6. Tolerans gösterme, empati kurma, dayanışma, iş birliği yapma. 7. Stresten ve çatışmalardan kaçınma. 8. Sosyoekonomik gelişmelere ve kültürler arası iletişime ilgi duyma. 9. Farklı bakış açılarına saygı duyma, ön yargıların üstesinden gelme ve uzlaşmacı bir tutum sergileme. 10. Demokrasi, adalet, eşitlik vatandaşlık, insan hakları, yerel, ulusal, uluslararası kuruluşlar hakkında bilgi sahibi olma. 11. Güncel gelişmeleri takip etme. 12. Ülkesinin tarihi ve dünya tarihi hakkında bilgi sahibi olma. 13. Toplumu ilgilendiren problemlerin çözümü ile ilgilenme. 14. Toplumsal ilişkilerde ve komşuluk ilişkilerinde yapıcı katılım sağlama. 15. Toplumsal uyumu sağlamak için paylaşılan değerleri benimseme ve bunlara saygı duyma. 16. Diğer insanların özeline saygı duyma.
İnisiyatif alma ve girişimcilik	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kişisel, profesyonel ve/veya iş hayatında fırsatların farkına varma. 2. Etik değerleri benimseme. 3. Etkili sunum yapma. 4. Uzlaşmacı olma. 5. Bireysel ve grup olarak çalışma. 6. Kendi güçlü ve zayıf yönlerini tanıma ve sorgulama / değerlendirme. 7. Gerekli olduğunda risk alma. 8. Durum değerlendirmesi yapma. 9. Kişisel, sosyal ve iş hayatında inisiyatif alma ve yenilikçi düşünme. 10. Hedeflere ya da kişisel amaçlara ulaşmada kararlı olma.
Kültürel farkındalık ve ifade	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yerel, ulusal ve uluslararası kültürel mirasın farkında olma. 2. Önemli kültürel çalışmalar ve popüler kültür hakkında bilgi sahibi olma. 3. Kültürel ve dilsel çeşitliliğin farkında olma. 4. Yaşamda estetik faktörlerin önemini kavrama. 5. Sanat eserlerine ve sanat çalışmalarına değer verme ve takdir etme. 6. Kültürel yaşama katılma

6.2.2. DEĞER EĞİTİMİ

Bireyin ulusal ve evrensel değerlere sahip olması, değerler eğitimini edinip özümsemesine bağlıdır. Bu amaçla bireyin bilişsel olarak ahlaki değerlerin bireysel ve toplumsal hayata yapacağı olumlu etkileri fark etmesi, olumlu ve olumsuz değerleri ayırt etmesi, kuralları sorgulaması gerekir. Bu, çevresindeki sosyal problemler veya ihtiyaçlarla grup, kurum ve sosyal örgütleri ilişkilendirmesi, eylemlerinin kendisinde ve çevresinde meydana getirdiği değişiklikleri izlemesi, eylemlerini gerekçelendirmesi, tarihî, millî ve manevi değerleri bilmesi ve benimsemesi, çevresindeki olayları anlamlandırması ve yorumlaması ile mümkündür. Bununla birlikte bireyin ahlaki değerlere önem vermesi, sahip olması ve geliştirmesi, olumlu değerlere uygun davranmaya ve değişik kültürleri tanımaya istekli olması, insanların birlikte yaşamalarını destekleyen değerleri koruma ve geliştirme konusunda sorumluluk üstlenmesi, dostça ve kardeşçe yaşamaya özen göstermesi, insanların ihtiyaçlarına duyarlı olması, duygu, düşünce ve davranışlarını kontrol edebilmesi, duyuşsal becerilerinin gelişimi ile doğrudan ilişkilidir.

Değerler; inanışlar, tarih, aile, kültür ve içinde yaşadıkları toplum tarafından şekillendirilir. Kişinin değerleri; aldığı kararları, yaptığı seçimleri, davranışlarını ve toplum içinde yaşadığı insanlar

üzerindeki etkisini belirler. Okullar ve öğretim programları, sosyal davranış modelleri sağlayarak öğrencilerin değer sistemlerinin gelişiminde önemli rol oynar. Okuldaki etkinlikler aheni ya da örtük olarak öğrencilerin değerlere ilişkin bilgi ve kavrayışlarını, birey ve toplumun bir üyesi olarak belirli değerleri davranışa dönüştürmeleri için gereken becerileri geliştirmelerine yardımcı olur.

Öğretim programlarıyla öğrencilere kazandırılması hedeflenen değerler on ana başlık altında toplanmıştır (Tablo 2). Bu değerler birbirlerinden kopuk değildir ve her biri farklı bir takım değerleri de içinde barındırmaktadır.

Tablo 2. Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Değerler ile Bunlara İlişkin Tutum ve Davranışlar

DEĞERLER	DEĞERLERLE İLİŞKİLİ TUTUM VE DAVRANIŞLAR
ADALET	Adil olma Eşit davranma Paylaşma
DOSTLUK	Diğerkâmlık Güven duyma Sadık olma Vefalı olma Yardımlaşma
DÜRÜSTLÜK	Açık ve anlaşılır olma Doğru sözlü olma Etik davranma Güvenilir olma Sözünde durma

ÖZ DENETİM	Davranışlarını kontrol etme Davranışlarının sorumluluğunu alabilme Öz güven sahibi olma
SABIR	Azimli olma Tahammül etme
SAYGI	Alçakgönüllü olma Başkalarına kendine davranılmasını istediği şekilde davranma Diğer insanların kişiliklerine değer verme
SEVGİ	Aile birliğine önem verme Fedakârlık yapma
SORUMLULUK	Kendine, çevresine, vatanına, ailesine karşı sorumlu olma
VATANSEVERLİK	Çalışkan olma Dayanışma Kurallara ve kanunlara uyma Tarihsel ve doğal mirasa duyarlı olma Toplumunu önemseme
YARDIMSEVERLİK	Cömert olma Fedakâr olma İş birliği yapma Merhametli olma Misafirperver olma Paylaşma

Tablo 2. Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Değerler ile Bunlara İlişkin Tutum ve Davranışlar

Değerlerin, davranışa ve tutuma dönüştürülmesi teşvik edilmeli, öğrencilerde bu değerlere ilişkin farkındalık oluşturulmalıdır. Değerler eğitimi, eğitimin özü ve ruhudur. Ayrı bir program ya da konu alanı olarak görülmemelidir. Bu bakımdan okullar ve öğretmenler bu değerleri öğretim programlarının bütünlüğü bir parçası olarak ele almalı ve uygun yaklaşımları kullanarak öğrencilerine kazandırmalıdır. Öğrenme öğretme sürecinde değerlerin aktarılmasında, tutum ve davranışa dönüştürülmesinde aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir.

| Değer eğitimi, öğretim programlarındaki ifadelerden fazlasıdır.

Değerler, yalnızca öğretim programlarında yer alan ifadeler olmaktan çıkarılmalı, öğrencilere okul içinde ve dışında değerleri pratiğe dönüştürmeleri için uygun ve etkili fırsatlar sağlanmalıdır. Değer eğitimi, öğretmenlerle başlamaktadır. Öğretmen, değerlerin aktarımında model ve kolaylaştırıcı olmalıdır. Öğretmen değerleri belirlemeli, tanımlamalı ve öğrenme ortamı ile öğretim yöntem ve stratejilerini

bunların aktarılmasını sağlayacak şekilde düzenlemelidir. Değer odaklı öğretim yaklaşımı, gerçek hayat durumlarını, simülasyonları ve rol oynamayı içeren deneysel öğrenmeye uygundur. Kavramlar, eylem ya da davranışlarla ilişkilendirilmelidir. Yardım severlik denildiğinde bunun nasıl görüldüğü hakkında da bilgi verilmelidir. Öğrencilerin kendi ve toplum değerlerini keşfetmelerine fırsat sağlanmalıdır.

Değerler, konu anlatımı şeklinde aktarılmamalı ve öğretim programı kazanımlarından kopuk olmamalıdır.

Değerler, öğrencilere kazanımların içerik boyutu (konu) ile ilişkilendirilerek aktarılmalıdır. Konudan kopuk bir şekilde verilen değerlerin özümsemesi zor olacak, anlamlılığını ve kalıcılığını yitirecektir. Öğrenme öğretme sürecinde, değerler aktarılırken konu anlatımından ziyade öğrencilerin akıl yürütme, sorgulama, araştırma, yorum yapma, ilişkilendirme ve değerlendirme becerilerini kullanabileceği çalışmalara yer verilmelidir. Öğrencilerin ahlaki ikilemlerin yer aldığı metinleri, gazete haberlerini okumalarına, çıkarımda bulunabilecekleri soruları cevaplamalarına, tartışmalarına, kendi görüş ve düşüncelerini ifade etmelerine, bu ikilemlerin bireysel ve toplumsal yaşama yansımalarını değerlendirmelerine olanak sağlayan etkinliklere yer verilmelidir.

Öğrencilerin kendilerini güvende hissedecekleri, destekleyici bir öğrenme ortamı oluşturulmalıdır.

Öğrenme öğretme ortamı, öğrencilerde olumlu his ve deneyimler uyandırmalı, kendilerini anlamalarına yardımcı olmalı, sorgulamayı desteklemeli, değerleri keşfettirmeli ve değerlere ilişkin bilgileri uygulamaya dönüştürerek anlamlı kılmalıdır. Sınıfta öğrencilerin kendilerini rahat ve güvende hissetmelerini sağlamak için toplum bilincini geliştiren, karşılıklı sevgi, saygı ve güven ortamı oluşturulmalı; ön yargılı ithamlara, kaba hitaplara ve ayrımcılığa müsaade edilmemelidir.

Değerler aktarılırken bütüncül bir bakış açısı benimsenmelidir.

Toplumsal değerlerin özümsemesi ve aktarılması sadece sınıf ortamı ile sınırlandırılmamalıdır. Değer eğitiminde kapsamlı bir yaklaşım benimsenmeli, aile, okul çalışanları ve toplumdaki insanlar eğitim sürecine dâhil edilmelidir. Değerlerin aktarılmasında tek bir yöntem ve yaklaşıma bağlı kalınmamalı, farklı yöntem ve teknikler bir arada dengeli biçimde kullanılmalıdır.

ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASI

2.1. TEMEL FELSEFE VE GENEL AMAÇLAR

Toplum kurallarına uygun olarak hayat sürmek; kişiler arası ilişkilerde yardımsever, insan haklarına saygılı ve dürüst davranmak, insanların ruhsal ve bedensel yapı itibarıyla sağlıklı olmasına bağlıdır. Günümüzde beden eğitimi ve spor, yetişmekte olan nesillere fikren ve bedenen sağlık kazandıran bir faaliyet alanı olarak kabul edilmektedir. Beden eğitimi ve spor; eğitim programlarının bütüncül bir parçası olması nedeniyle öğrencilerin fiziksel aktiviteler aracılığıyla psikomotor, bilişsel, duyuşsal ve sosyal alanda gelişimine, sosyal yaşantısının içinde sporu hayat tarzı hâline getirmesine, okul dışı serbest

zamanlarını kültürel ve sportif etkinliklerle değerlendirmesine katkıda bulunur.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı ile öğrencinin;

1. Dünyada ve Türkiye'de sporun tarihsel gelişimi hakkında bilgi sahibi olması,
2. Fiziksel etkinliklere katılım yoluyla hareket, bilgi ve becerilerini geliştirmesi ve bu becerileri alışkanlık hâline getirmesi,
3. Türk spor tarihinde başarılı olmuş sporcuları tanıması,
4. Sportif etkinlikler yoluyla spor kültürü edinmesi, spora özgü kuralları, bilgi ve becerileri uygulayabilmesi ve bu becerileri yaşantısında olumlu olarak kullanabilmesi,
5. Engellilerin ve özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin bedensel, sosyal ve ruhsal olarak gelişmesinde sportif etkinliklerin rolünü ve önemini kavraması,
6. Millî bayramların ve kurtuluş günlerinin anlamını, önemini kavraması ve bu kutlamalara katılmaya gönüllü olması,
7. Atatürk'ün ve Türk düşünürlerinin beden eğitimi ve spor ile ilgili düşüncelerini özümsemesi,
8. Spor organizasyonlarına katılım yoluyla spor bilinci gelişmiş sosyal bireyler olarak yetişmesi,
9. Düzenli etkin katılım ile sağlığı güçlendirici bilgi ve becerileri hayatında ve kişisel gelişiminde kullanabilmesi,
10. Beden ve ruh sağlığını olumsuz etkileyen alışkanlık ve bağımlılıklardan uzak durması,
11. Başkalarının varlığını da kabul ederek onlara karşı her zaman dürüst, saygılı "adil oyun" davranışta bulunması ve bunu alışkanlık hâline getirmesi,

Spor alanında faaliyet gösteren meslek grupları hakkında bilgi sahibi olması amaçlanmaktadır.

2.2. ALANA OZGU BECERİLER

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı ile öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler aşağıda sunulmuştur.

- Dayanıklılık
- Çabukluk
- Esneklik
- Hareketlilik
- Koordinasyon
- Kuvvet
- Ritim

2.3. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

1- Hareket yetkinliği öğrenme alanında yer verilen seçili sporla ilgili kazanımlardaki branşlar; atletizm, badminton, basketbol, bisiklet, bocce, boks, dama, dağcılık, dart, eskrim, futbol, futsal, güreş, halter, halk dansları, hentbol, jimnastik, judo, karate, kayak, masa tenisi, modern danslar, oryantiring, okçuluk, satranç, su doku, su sporları, tenis, trekking, voleybol, yüzme vb. olarak belirlenebilir.

2- Her sınıf düzeyinde birden fazla branş seçilmeli; öğrencilerin ilgi ve istekleri, öğrencilerin maksimum seviyede katılımının sağlanması gerekliliği de dikkate alınarak yıllık plan yapılmalıdır.

3- Yapılacak çalışmanın türü ne olursa olsun çalışmaya aktif katılacak eklem ve kas gruplarına yönelik yeterli ısınma (aktif ısınma ağırlıklı olmak üzere) yaptırılmalı, ısınma hareketleri alışkanlık hâline getirilmeli ve asla ihmal edilmemelidir. Çalışmaların sonunda mutlaka soğuma egzersizleri yapılmalıdır.

4- Okul türüne ve okul şartlarına göre zümre öğretmenleri tarafından kazanımların seçilmesinde ve işleniş sıralamasında değişiklik yapılabilir.

5- Öğrencilerin, öğretim yılı başında okul yönetimi tarafından okul hekimi veya sağlık merkezleri ile iş birliği yapılarak sağlık kontrolünden geçirilmesi önerilir.

Öğretmenler, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu gereği okullarda kurulan İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları ile iş birliği yapmalıdır.

2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU

9. SINIF

Öğrenme Alanı	Alt Öğrenme Alanı	Kazanım Sayısı	Süre/Ders Saati	Oran (%)
HAREKET YETKİNLİĞİ	HAREKET BECERİLERİ	8	22	31
	HAREKET KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ	12	26	36
	HAREKET STRATEJİLERİ VE TAKTİKLERİ	2	4	5
AKTİF VE SAĞLIKLI HAYAT	DÜZENLİ FİZİKSEL ETKİNLİK	2	3	4
	FİZİKSEL ETKİNLİK KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ	6	7	10
	KÜLTÜREL BİRİKİMLERİMİZ VE DEĞERLERİMİZ	5	5	7
	SPOR BİLİNCİ VE ORGANİZASYONLARI	6	5	7
TOPLAM		41	72	100

10. SINIF

Öğrenme Alanı	Alt Öğrenme Alanı	Kazanım Sayısı	Süre/Ders Saati	Oran (%)
HAREKET YETKİNLİĞİ	HAREKET BECERİLERİ	9	20	28
	HAREKET KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ	11	25	35
	HAREKET STRATEJİLERİ VE TAKTİKLERİ	2	4	5
AKTİF VE SAĞLIKLI HAYAT	DÜZENLİ FİZİKSEL ETKİNLİK	2	3	4
	FİZİKSEL ETKİNLİK KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ	5	8	11
	KÜLTÜREL BİRİKİMLERİMİZ VE DEĞERLERİMİZ	4	6	8
	SPOR BİLİNCİ VE ORGANİZASYONLARI	6	6	9
TOPLAM		39	72	100

11. SINIF

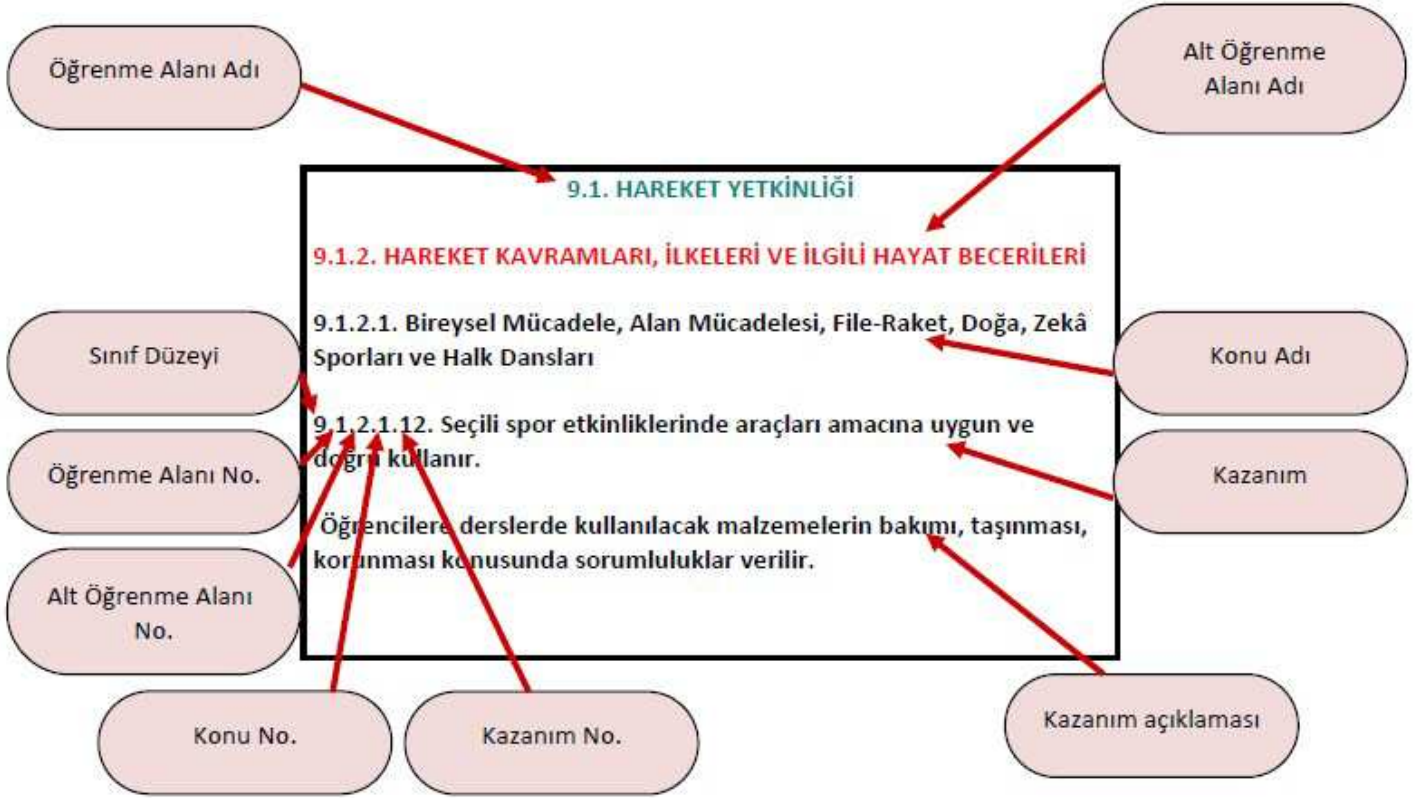
Öğrenme Alanı	Alt Öğrenme Alanı	Kazanım Sayısı	Süre/Ders Saati	Oran (%)
HAREKET YETKİNLİĞİ	HAREKET BECERİLERİ	4	16	22
	HAREKET KAVRAMLARI İLKELERİ İLE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ	11	24	34
	HAREKET STRATEJİLERİ VE TAKTİKLERİ	2	4	5
AKTİF VE SAĞLIKLI HAYAT	DÜZENLİ FİZİKSEL ETKİNLİK	1	4	5
	FİZİKSEL ETKİNLİK KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ	6	10	14
	KÜLTÜREL BİRİKİMLERİMİZ VE DEĞERLERİMİZ	2	6	8
	SPOR BİLİNCİ VE ORGANİZASYONLARI	7	8	12
TOPLAM		33	72	100

12. SINIF

Öğrenme Alanı	Alt Öğrenme Alanı	Kazanım Sayısı	Süre/Ders Saati	Oran (%)
HAREKET YETKİNLİĞİ	HAREKET BECERİLERİ	4	16	23
	HAREKET KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ	11	23	32
	HAREKET STRATEJİLERİ VE TAKTİKLERİ	2	4	5
AKTİF VE SAĞLIKLI HAYAT	DÜZENLİ FİZİKSEL ETKİNLİK	2	5	7
	FİZİKSEL ETKİNLİK KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ	5	10	13
	KÜLTÜREL BİRİKİMLERİMİZ VE DEĞERLERİMİZ	2	6	9
	SPOR BİLİNCİ VE ORGANİZASYONLARI	5	8	11
TOPLAM		31	72	100

ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nda 2 öğrenme alanı ve 7 alt öğrenme alanı bulunmaktadır. Öğretim Programının yapısı şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

3.1. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÖĞRENME ALANI, ALT ÖĞRENME ALANI, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9. SINIF ÖĞRENME ALANI, ALT ÖĞRENME ALANI, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9.1. HAREKET YETKİNLİĞİ

9.1.1. HAREKET BECERİLERİ

9.1.1.1. Serbest Hareketler

9.1.1.1.1. Sporda ısınma ve soğuma egzersizlerinin önemini açıklar.

Isınmanın sakatlanmaları önleyici özelliğine ve performansa olan olumlu etkilerine vurgu yapılır. Soğumanın egzersiz sonrası toparlanmadaki etkisi vurgulanır.

9.1.1.1.2. Sıralanma ve dizilişleri açıklar.

Sıralanma ve dizilişlerin dersin başında, işlenişinde, sonunda ve törenlerde kullanılması hakkında yönlendirme yapılır.

9.1.1.1.3. Temel jimnastik duruşlarını açıklar.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılarak temel jimnastik duruşları ile ilgili araştırma yapılması sağlanır.

9.1.1.1.4. Serbest hareketleri bireysel olarak uygular.

Öğrencilerin değişik şekillerde yürüme, koşma, sıçrama alıştırmalarını bireysel olarak uygulamaları sağlanır.

9.1.1.2. Ritmik Hareketler

9.1.1.2.1. Ritmin önemini ifade eder.

Öğrencilerde dersin içinde yapılan hareketlerin belli bir ritmi olduğu konusunda farkındalık oluşturulur.

9.1.1.2.2. Görsel-işitsel uyarımlarla hareketleri uygular.

Görsel-işitsel uyarımlarla (zil, düdük, ses vb.) harekete geçme çalışmaları yapılır.

9.1.1.2.3. Zamana, dirence ve mesafeye karşı farklı ritim çalışmalarını uygular.

Görsel-işitsel uyarımlarla (zil, düdük, ses vb.) harekete geçme çalışmaları yapılır.

9.1.1.3. Oyun ve Drama

9.1.1.3.1. Oyun ve drama yoluyla kendini ifade etmenin önemini açıklar.

Öğrenciler, kişisel özelliklerinin ortaya çıkartılacağı doğaçlama oyunlara yönlendirilir.

9.1.2. HAREKET KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ

9.1.2.1. Bireysel Mücadele, Alan Mücadelesi, File-Raket, Doğa, Zekâ Sporları ve Halk Dansları

9.1.2.1.1. Seçili spor dalına özgü ısınma hareketlerini uygular.

9.1.1.1.1. *Kazanımı ile ilişkilendirilir.*

9.1.2.1.2. Seçili spor dalına özgü kuralları açıklar.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılarak seçili spor dalı ile ilgili araştırma yapılması sağlanır.

9.1.2.1.3. Seçili spor dalına özgü kuralları uygular.

9.1.2.1.4. Seçili spor dalına özgü hareketleri açıklar.

9.1.2.1.5. Seçili spor dalına özgü temel hareketleri uygular.

9.1.2.1.6. Seçili spor dalına özgü birleşik hareketleri uygular.

9.1.2.1.7. Seçili spor dalına özgü etkinliklerde kendisi ve çevresi ile ilgili güvenlik önlemlerini alır.

Seçili spor dalına özgü etkinliklerde, öğrencilere iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgiler verilir ve güvenlik önlemleri almaları konusunda rehberlik edilir.

9.1.2.1.8. Seçili spor etkinliklerinde kontrollü davranış ve adil oyun ilkelerini açıklar.

9.1.2.1.9. Seçili spor dalına özgü hareket kalıplarını ritim-müzik eşliğinde uygular.

a. *İnsan hayatının rutin hareketlerinin (yürüme, oturma, kalkma, dönme, sıçrama vb.) abartılarak dans hâline getirilmesi istenir.*

b. *Spor etkinliği esnasında yapılan hareketlerin (koşma, atlama, alet kullanma vb.) abartılarak serbest figürler üretilmesi istenir.*

9.1.2.1.10. Seçili spor etkinliklerinde rekabet ve iş birliği içerisinde hareket eder.

9.1.2.1.11. Seçili spor etkinliklerinde kendine güven duygusunun önemini açıklar.

9.1.2.1.12. Seçili spor etkinliklerinde araçları amacına uygun ve doğru kullanır.

Öğrencilere derslerde kullanılacak malzemelerin bakımı, taşınması, korunması konusunda sorumluluklar verilir.

9.1.3. **HAREKET STRATEJİLERİ VE TAKTİKLERİ**

9.1.4. 9.1.3.1 Spor Dallarına Özgü Strateji ve Taktik

9.1.3.1.1. Seçili spor dalına özgü savunma hareketlerini uygular.

9.1.3.1.2. Seçili spor dalına özgü hücum hareketlerini uygular.

9.1.5. **DÜZENLİ FİZİKSEL ETKİNLİK**

9.1.5.1. Hayat Boyu Egzersiz

9.1.5.1.1. Sağlıklı hayatın önemini açıklar.

Düzenli fiziksel etkinlikler yapmanın hayat kalitesine olumlu etkileri hakkında araştırma yapılması ve bu araştırmaların paylaşılması istenir.

9.1.5.1.2. Fiziksel uygunluğu geliştirmek için düzenli fiziksel etkinlikler yapmanın önemini açıklar.

9.1.6. **FİZİKSEL ETKİNLİK KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ**

9.1.6.1. Serbest Zaman Etkinlikleri

9.1.6.1.1. Serbest zaman kavramını açıklar.

Öğrencilerden serbest zaman etkinliklerinin kişisel faydaları hakkında araştırma yapmaları istenir.

9.1.6.2. Fiziksel Gelişim Gözlemi

9.1.6.2.1. Fiziksel gelişimi hakkında bilgi almanın gerekliliğini açıklar.

9.1.6.3. Temel Sağlık Bilgisi

9.1.6.3.1. Sağlıklı beslenme ile fiziksel etkinlik arasındaki ilişkiyi açıklar.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılarak obezite, sağlıklı beslenme ve fiziksel etkinlikler ile ilgili araştırma yapılması sağlanır.

9.1.6.3.2. Temel ilk yardım uygulamalarını açıklar.

Koruma, kurtarma, bildirme kavramları üzerinde durulur.

9.1.6.3.3. Kişisel bakımın ve temizliğin önemini açıklar.

9.1.6.3.4. Spor yaparken uygun giyinmenin sağlık açısından önemini açıklar.

9.1.7. **KÜLTÜREL BİRİKİMLERİMİZ VE DEĞERLERİMİZ**

9.1.7.1. Atatürk ve Spor

9.1.7.1.1. Atatürk'ün sözlerinden hareketle Atatürk'ün spora ve sporcuya verdiği önemi açıklar.

9.1.7.2. Tören ve Kutlamalar

9.1.7.2.1. Tören ve kutlamalarda yapılan okul içi ve okul dışı etkinliklerin önemini açıklar.

9.1.7.2.2. Tören ve kutlamalarda verilen komutları uygular.

9.1.7.3. Türk Spor Tarihi ve Örnek Sporcularımız

9.1.7.3.1. Türk tarihinde yapılan spor türlerini açıklar.

"Tepük, gürz, kılıç-kalkan, avcılık, gökbörü, beyge, cirit, güreş, okçuluk, cündilik" gibi spor türleri üzerinde durulur.

9.1.7.3.2. Türk spor tarihine katkıda bulunmuş şahsiyetleri tanır.

Türk spor tarihine katkıda bulunmuş spor adamları tanıtılır. Spor dallarında başarılı olabilmek için çalışkanlığın, azmin ve kararlılığın gerekliliği vurgulanır.

9.2.4 SPOR BİLİNCİ VE ORGANİZASYONLARI

9.2.4.1. Türkiye'de ve Dünyada Spor

9.2.4.1.1. Sporun tarihsel gelişimini açıklar.

Sporun dünyadaki gelişimi hakkında bilişim teknolojileri kullanılarak araştırma yapılması sağlanır.

9.2.4.1.2. Güncel spor olaylarını takip eder.

9.2.4.2. Spor Ahlakı

9.2.4.2.1. Sporda erdemlilik kavramını açıklar.

9.2.4.2.2. Spor ve ahlak arasındaki ilişkiyi açıklar.

9.2.4.3. Ulusal ve Uluslararası Spor Organizasyonları

9.2.4.3.1. Spor organizasyonunun amacını açıklar.

Spor organizasyonları hakkında bilişim teknolojileri kullanılarak araştırma yapılması sağlanır.

9.2.4.3.2. Olimpiyat oyunlarının tarihsel gelişimini açıklar.

Olimpiyat oyunlarının tarihçesi hakkında bilişim teknolojileri kullanılarak araştırma yapılması sağlanır.

10. SINIF ÖĞRENME ALANI, ALT ÖĞRENME ALANI, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

10.1. HAREKET YETKİNLİĞİ

10.1.1. HAREKET BECERİLERİ

10.1.1.1. Serbest Hareketler

10.1.1.1.1. Sporda ısınma ve soğuma egzersizlerinin temel ilkelerini uygular.

Uyarılar ile ısınmanın belli bir sıra takip etmesi, kolaydan zora olması ve yapılan etkinlikler sonrası aktif soğuma egzersizlerinin yapılması sağlanır.

10.1.1.1.2. Sıralanma ve dizilişlerle ilgili komutları uygular.

10.1.1.1.3. Temel jimnastik duruşlarını uygular.

10.1.1.1.4. Serbest hareketleri eşli olarak uygular.

Öğrencilerin değişik şekillerde yürüme, koşma, sıçrama alıştırmalarını eşli olarak uygulamaları sağlanır.

10.1.1.2. Ritmik Hareketler

10.1.1.2.1. Ritimle hareketleri yapar.

Yürüme, koşma, sıçrama hareketlerini belli bir ritimle yapmaları istenir.

10.1.1.2.2. Fiziksel etkinlikleri ritmik bir şekilde uygular.

Sportif becerilerde kullanılan, ritimlerle ilişkili hareketlere benzer olanların bulunması ve gösterilmesi sağlanır (kayma adımı vb.).

10.1.1.2.3. Zamana, dirence ve mesafeye karşı bireysel hareketleri uygular.

Koordinasyon parkurunda motorik özelliklerin geliştirilmesi sağlanır.

10.1.1.3. Oyun ve Drama

10.1.1.3.1. Oyun ve drama yoluyla kendini ifade eder.

Öğrencilerden kendilerini etkileyen herhangi bir güncel olayı, müzik eşliğinde sadece vücut hareketlerini kullanarak kısa süreli drama örnekleri ile anlatmaya çalışmaları istenir.

10.1.1.3.2. Oyun yoluyla stratejiler geliştirmenin önemini açıklar.

Oyuna başlamadan önce gruplara kendi stratejilerini belirlemeleri için zaman verilir.

10.1.2. HAREKET KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ

10.1.2.1. Bireysel Mücadele, Alan mücadelesi, File-Raket, Doğa, Zekâ Sporları ve Halk Dansları

10.1.2.1.1. Seçili spor dalına özgü ısınma hareketlerini uygular.

10.1.2.1.2. Seçili spor dalına özgü kuralları açıklar.

10.1.2.1.3. Seçili spor dalına özgü kuralları uygular.

10.1.2.1.4. Seçili spor dalına özgü hareketleri açıklar.

10.1.2.1.5. Seçili spor dalına özgü temel hareketleri uygular.

10.1.2.1.6. Seçili spor dalına özgü birleşik hareketleri uygular.

10.1.2.1.7. Seçili spor dalına özgü etkinliklerde kendisi ve çevresi ile ilgili güvenlik önlemleri alır.

Seçili spor dalına özgü etkinliklerde, öğrencilere iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgiler verilir ve güvenlik önlemleri almaları konusunda rehberlik edilir.

10.1.2.1.8. Seçili spor etkinliklerinde dürüstlük ve adil olma ilkelerini açıklar.

10.1.2.1.9. Seçili spor dalına özgü hareket kalıplarını kullanarak farklı kompozisyonlar oluşturur.

10.1.2.1.10. Seçili spor etkinliklerinde arkadaşlık ve dostluk ilkelerine uygun hareket eder. _____

Bireysel farklılıklara karşı saygılı ve anlayışlı davranmanın gerekliliği vurgulanır.

10.1.2.1.11. Seçili spor etkinliklerinde araçları amacına uygun ve doğru kullanır.

Derslerde kullanılacak malzemelerin bakımı, taşınması ve korunması hususunda öğrencilerin bilinçli hareket etmelerinin önemine vurgu yapılır.

10.1.3. HAREKET STRATEJİLERİ VE TAKTİKLERİ

10.1.3.1. Spor Dallarına Özgü Strateji ve Taktik

10.1.3.1.1. Seçili spor dalına özgü savunma hareketlerini uygular.

10.1.3.1.2. Seçili spor dalına özgü hücum hareketlerini uygular.

10.2. AKTİF VE SAĞLIKLI HAYAT

10.2.1. DÜZENLİ FİZİKSEL ETKİNLİK

10.2.1.1. Hayat Boyu Egzersiz

10.2.1.1.1. Sağlıklı hayat için düzenli fiziksel etkinlikler yapar.

10.2.1.1.2. Hayat boyu spor için çevresindeki fırsatları kullanır.

10.2.2. FİZİKSEL ETKİNLİK KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ

10.2.2.1. Serbest Zaman Etkinlikleri

10.2.2.1.1. Serbest zaman ve spor ilişkisini açıklar.

Serbest zamanlarını spor yaparak değerlendirmenin pozitif yönleri üzerinde durulur.

10.2.2.2. Fiziksel Gelişim Gözlemi

10.2.2.2.1. Fiziksel gelişimi hakkında bilgi almak için periyodik olarak testlere katılmanın önemini açıklar.

10.2.2.3. Temel Sağlık Bilgisi

Sağlıklı beslenme ile ilgili bilgilerin doğru bilgi kaynaklarından alınmasının önemini açıklar.

10.2.2.3.1. Spor sakatlanmalarını önlemeye ilişkin ilkeleri uygular.

10.1.2.1.7. *Kazanımı ile ilişkilendirilir.*

10.2.2.3.2. Kişisel bakımını ve temizliğini yapar.

10.2.3. **KÜLTÜREL BİRİKİMLERİMİZ VE DEĞERLERİMİZ**

10.2.3.1. Atatürk ve Spor

10.2.3.1.1. Atatürk'ün sporla ilgili sözlerinden oluşan poster hazırlar.

10.2.3.2. Tören ve Kutlamalar

10.2.3.2.1. Tören ve kutlamalarda yapılan okul içi ve okul dışı etkinlik ve törenlerde görev alır.

10.2.3.3. Türk Spor Tarihi ve Örnek Sporcularımız

10.2.3.3.1. Tarihte kurulan Türk devletlerinde spora verilen önemi açıklar.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılarak tarihte kurulan Türk devletlerinde spora verilen önem ile ilgili araştırma yapılması sağlanır.

10.2.3.3.2. Olimpiyatlarda başarı elde etmiş Türk sporcularını tanır.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılarak olimpiyatlarda başarı elde etmiş Türk sporcuları ile ilgili araştırma yapılması sağlanır.

10.2.4. **SPOR BİLİNCİ VE ORGANİZASYONLARI**

10.2.4.1. Türkiye'de ve Dünyada Spor

10.2.4.1.1. Ulusal sporun tarihsel gelişimini açıklar.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılarak devletin ve özel sektörün ulusal sporumuzun geliştirilmesi için hangi çalışmaları yaptığı ile ilgili araştırma yapılması istenir.

10.2.4.1.2. Spor alanında faaliyet gösteren meslek gruplarını tanır.

Beden eğitimi ve spor öğretmenliği, antrenörlük, spor yöneticiliği gibi meslekler hakkında araştırma yapılması sağlanır.

10.2.4.2. Spor Ahlakı

10.2.4.2.1. Sporda adil oyun kavramını açıklar.

10.2.4.2.2. Sporda ahlaklı olmanın gerekliliğini açıklar.

10.2.4.3. Ulusal ve Uluslararası Spor Organizasyonları

10.2.4.3.1. Yurt içi spor organizasyonlarının amaçlarını açıklar.

10.2.4.3.2. Spor organizasyonlarına katılmanın önemini açıklar.

Öğrenciler okullarda ve ilde yapılacak organizasyonlara katılmaları konusunda teşvik edilir.

11.SINIF ÖĞRENME ALANI, ALT ÖĞRENME ALANI, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9.1. HAREKET YETKİNLİĞİ

9.1.1. HAREKET BECERİLERİ

9.1.1.1. Serbest Hareketler

9.1.1.1.1. Serbest hareketleri grup hâlinde uygular.

Grupları oluştururken güç dengesine dikkat edilmelidir.

9.1.1.2. Ritmik Hareketler

9.1.1.2.1. Fiziksel etkinlikleri koordineli bir şekilde yapar.

Öğrencilerin koordinasyon parkurunda çalışmaları sağlanır.

9.1.1.2.2. Verilen ritme uygun hareketi kompozisyon içerisinde yapar.

Basit bir ritim eşliğinde dört veya sekiz sayılı hareketlerin tüm sınıfla uygulanması sağlanarak bir sonraki aşamada kendi ritim, hareket ve kompozisyonlarını yapmaları istenir.

9.1.1.3. Oyun ve Drama

9.1.1.3.1. Oyun yoluyla stratejiler geliştirerek uygular.

Öğrencilerin oyun içinde gelişen problemleri çözerek yeni stratejileri kurallara bağlı olarak uygulamasına dikkat edilmelidir.

9.1.2. HAREKET KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ

9.1.2.1. Bireysel Mücadele, Alan Mücadelesi, File-Raket, Doğa, Zekâ Sporları ve Halk Dansları

9.1.2.1.1. Seçili spor dalına özgü ısınma hareketlerini uygular.

9.1.2.1.2. Seçili spor dalına özgü kuralları açıklar.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılarak seçili spor dalı ile ilgili araştırma yapılması sağlanır.

9.1.2.1.3. Seçili spor dalına özgü kuralları uygular.

9.1.2.1.4. Seçili spor dalına özgü hareketleri açıklar.

9.1.2.1.5. Seçili spor dalına özgü temel hareketleri uygular.

9.1.2.1.6. Seçili spor dalına özgü birleşik hareketleri uygular.

9.1.2.1.7. Seçili spor dalına özgü etkinliklerde kendisi ve çevresi ile ilgili güvenlik önlemlerini alır.

Seçili spor dalına özgü etkinliklerde, öğrencilere iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgiler verilir ve güvenlik önlemleri almaları konusunda rehberlik edilir.

Seçili spor etkinliklerinde takım ruhu ilkelerini uygular.

9.1.1.1.1. Seçili spor dalına özgü yöresel müzikleri, geleneksel oyunları ve halk danslarını tanır.

Ülkemizin kültür zenginliği ve bu zenginliğe sahip çıkmanın gerekliliği vurgulanır.

9.1.1.1.1.1. Seçili spor etkinliklerinde empati kurarak hareket eder.

9.1.1.1.2. Seçili spor etkinliklerinde araçları amacına uygun ve doğru kullanır.

Derslerde kullanılacak malzemelerin bakımı, taşınması, korunması hususunda öğrencilerin bilinçli hareket etmelerinin önemi vurgulanır.

- 9.1.2. **HAREKET STRATEJİLERİ VE TAKTİKLERİ**
- 9.1.2.1. Spor Dallarına Özgü Strateji ve Taktik
- 9.1.2.1.1. Seçili spor dalına özgü savunma hareketlerini uygular.
- 9.1.2.1.2. Seçili spor dalına özgü hücum hareketlerini uygular.

9.2. **AKTİF VE SAĞLIKLI HAYAT**

9.2.1. **DÜZENLİ FİZİKSEL ETKİNLİK**

- 9.2.1.1. Hayat Boyu Egzersiz
 - 9.2.1.1.1. Fiziksel uygunluğu geliştirmek için düzenli fiziksel etkinlikler yapar.
-

9.2.2. **FİZİKSEL ETKİNLİK KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ**

- 9.2.2.1. Serbest Zaman Etkinlikleri
- 9.2.2.1.1. Serbest zaman etkinliklerinin birey açısından yararlarını açıklar.
Serbest zamanları spor yaparak değerlendirmenin birey açısından pozitif yönleri üzerinde durulur.
- 9.2.2.1.2. Serbest zaman etkinliklerinin sosyal hayata etkisini açıklar.
- 9.2.2.2. Fiziksel Gelişim Gözlemi
- 9.2.2.2.1. Fiziksel gelişimi hakkında bilgi almak için periyodik olarak testlere katılır.
- 9.2.2.2.2. Kendisine uygun fiziksel etkinlik hedefleri belirler.
- 9.2.2.3. Temel Sağlık Bilgisi
- 9.2.2.3.1. Sağlıklı beslenmenin temel ilkelerini açıklar.
- 9.2.2.3.2. Beden ve ruh sağlığını olumsuz etkileyen alışkanlık ve bağımlılıkların zararlarını açıklar.

9.2.3. **KÜLTÜREL BİRİKİMLERİMİZ VE DEĞERLERİMİZ**

- 9.2.3.1. Atatürk ve Spor
- 9.2.3.1.1. Atatürk'ün ilgilendiği spor dallarını tanıtan sunu hazırlar.
Atatürk'ün güreş, yüzme, futbol ve diğer spor dallarına olan ilgisi üzerinde durulur.

9.2.3.2. Tören ve Kutlamalar

Belirli gün ve haftalarla ilgili düzenlenen etkinlik ve törenlere katılır

10.2.5. **SPOR BİLİNCİ VE ORGANİZASYONLARI**

- 10.2.5.1. Türkiye'de ve Dünyada Spor
- 10.2.5.1.1. Sporun toplum üzerindeki etkisini açıklar.
Öğrencilerin tarih boyunca insanların neden spor yaptığı, sporu hangi amaçla kullandığı konularında araştırma yapmaları sağlanır.
- 10.2.5.2. Spor Ahlakı
- 10.2.5.2.1. Doping'in sporcular üzerindeki olumsuz etkilerini açıklar.

Uyarıcı etkisi olan maddelerin aşırı kullanılmasının insan vücuduna olan zararları hakkında bilgi verilir.

10.2.5.2.2. Sporda dürüst olmanın gerekliliğini açıklar.

10.2.5.3. Ulusal ve Uluslararası Spor Organizasyonları

10.2.5.3.1. Uluslararası spor organizasyonlarının amaçlarını açıklar.

10.2.5.3.2. Olimpiyat oyunları ve spor organizasyonlarının ev sahibi ülkeler üzerindeki etkilerini açıklar.

Olimpiyat oyunlarında ve spor organizasyonlarında spor federasyonlarına düşen görevler hakkında araştırma yapılması istenir. Olimpiyat oyunları ve spor organizasyonlarında kullanılan spor tesisleri hakkında araştırma yapılması ve bu araştırmaların paylaşılması sağlanır.

11.2.2.4. Sporda Centilmenlik

11.2.2.4.1. Centilmenlik kavramını açıklar.

11.2.2.4.2. Sporda centilmenliğin gerekliliğini ifade eder.

Sporda şiddet ve saldırganlığı önlemek için alınabilecek tedbirler, sporseverlerin sergilemeleri gereken tutum ve davranışlar hakkında görüş alışverişinde bulunulması sağlanır

12.SINIF ÖĞRENME ALANI, ALT ÖĞRENME ALANI, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9.1. HAREKET YETKİNLİĞİ

9.1.1. HAREKET BECERİLERİ

9.1.1.1. Serbest Hareketler

9.1.1.1.1. Serbest hareketleri aletle uygular.

Aletlerle çalışılırken gerekli güvenlik önlemlerinin alınması sağlanmalıdır.

9.1.1.2. Ritmik Hareketler

9.1.1.2.1. Fiziksel etkinlikler yaparak koordinasyonunu geliştirir.

Temel dans ve step hareketlerini kullanarak el-ayak ve vücut koordinasyonununun gelişmesi sağlanır.

9.1.1.3. Oyun ve Drama

9.1.1.3.1. Eğitsel oyunlar planlar.

Eğitsel oyunun seçilmesi ve planlanmasına öğrencilerle birlikte karar verilir.

9.1.1.3.2. Planladığı eğitsel oyunu uygular.

Eğitsel oyunu yönetme aşamasında sadece rehberlik yapılmalıdır.

9.1.2. HAREKET KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ

9.1.2.1. Bireysel Mücadele, Alan Mücadelesi, File-Raket, Doğa, Zekâ Sporları ve Halk Dansları

9.1.2.1.1. Seçili spor dalına özgü ısınma hareketlerini uygular.

9.1.2.1.2. Seçili spor dalına özgü kuralları açıklar.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılarak seçili spor dalı ile ilgili araştırma yapılması sağlanır.

9.1.2.1.3. Seçili spor dalına özgü kuralları uygular.

- 9.1.2.1.4. Seçili spor dalına özgü hareketleri açıklar.
- 9.1.2.1.5. Seçili spor dalına özgü temel hareketleri uygular.
- 9.1.2.1.6. Seçili spor dalına özgü birleşik hareketleri uygular.
- 9.1.2.1.7. Seçili spor dalına özgü etkinliklerde kendisi ve çevresi ile ilgili güvenlik önlemlerini alır.
Seçili spor dalına özgü etkinliklerde, öğrencilere iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgiler verilir ve güvenlik önlemleri almaları konusunda rehberlik edilir.
- 9.1.2.1.8. Seçili spor etkinliklerini sorumluluk alarak uygular.

Seçili spor etkinliklerinde, seçilecek branşa özgü hareketler uygulanırken öğrencilere görev verilerek öğrencilerin sorumluluk alması sağlanır

- 10.2.5.3.3. Seçili spor dalına özgü müzikleri, geleneksel oyunları ve halk danslarını tanır. _____
Öğrencilere değişik yörelere ait oyunlar oynatılarak farklı kültürler hakkında bilgi sahibi olmaları sağlanır.
- 10.2.5.3.4. Seçili spor etkinliklerini yardımlaşarak uygular.
- 10.2.5.3.5. Seçili spor etkinliklerinde araçları amacına uygun ve doğru kullanır.
Derslerde kullanılacak malzemelerin bakımı, taşınması, korunması hususunda öğrencilerin bilinçli hareket etmelerinin önemine vurgu yapılır.

10.2.6. **HAREKET STRATEJİLERİ VE TAKTİKLERİ**

10.2.7. Spor Dallarına Özgü Strateji ve Taktik

- 12.1.3.1.1. Seçili spor dalına özgü savunma hareketlerini uygular.
- 12.1.3.1.2. Seçili spor dalına özgü hücum hareketlerini uygular.

10.3. **AKTİF VE SAĞLIKLI HAYAT**

10.3.1. **DÜZENLİ FİZİKSEL ETKİNLİK**

10.3.1.1. Hayat Boyu Egzersiz

- 10.3.1.1.1. Bilinçsiz spor yapmanın sağlık açısından zararlarını açıklar.

Sü rantrenman kavramı açıklanarak insan vücuduna etkisi hakkında bilgi verilir.

- 10.3.1.1.2. Hareketsiz hayatın vücut sağlığı açısından zararlarını açıklar.

Teknolojik aletleri kullanırken vücudun doğal durumunda olmamasının ve hareketsiz kalmanın zararları üzerinde durulur.

10.3.2. **FİZİKSEL ETKİNLİK KAVRAMLARI, İLKELERİ VE İLGİLİ HAYAT BECERİLERİ**

10.3.2.1. Serbest Zaman Etkinlikleri

- 10.3.2.1.1. Kendisi için uygun olan serbest zaman etkinliklerine katılır.

10.3.2.2. Fiziksel Gelişim Gözlemi

- 10.3.2.2.1. Fiziksel gelişimi hakkında bilgi almak için periyodik olarak testlere katılır.

- 10.3.2.2.2. Kendisine uygun fiziksel gelişim hedeflerini uygular.

10.3.2.3. Temel Sağlık Bilgisi

10.3.2.3.1. Madde bağımlılığı ve zararlı alışkanlıkların sporcular üzerindeki olumsuz etkilerini açıklar.

10.3.2.3.2. Katıldığı sportif etkinliklerde uygun malzemeleri kullanır.

10.3.3. KÜLTÜREL BİRİKİMLERİMİZ VE DEĞERLERİMİZ

10.3.3.1. Atatürk ve Spor

Cumhuriyet Dönemi'nde Atatürk'ün sporla ilgili aldığı kararları ve spor politikalarını açıklar.

10.3.3.2. Tören ve Kutlamalar

10.3.3.2.1. Tören ve kutlamalarda yapılan okul içi ve okul dışı etkinliklerde sorumluluk alır.

10.3.4. SPOR BİLİNCİ VE ORGANİZASYONLARI

10.3.4.1. Türkiye'de ve Dünyada Spor

10.3.4.1.1. Dünyadaki spor politikalarının ülkemizdeki spor politikasına etkisini açıklar.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılarak dünyadaki spor politikalarının ülkemizdeki spor politikasına etkisi hakkında araştırma yapılması sağlanır.

12.2.4.2.Spor Ahlakı

12.2.4.2.1. Spor kültürü edinilmesi açısından sporda "adil oyunun" önemini açıklar.

12.2.4.3. Ulusal ve Uluslararası Spor Organizasyonları

12.2.4.3.1. Olimpiyat oyunları ve spor organizasyonlarının toplumlar arası etkileşimdeki rolünü değerlendirir.

12.2.4.4. Engelliler ve Spor

12.2.4.4.1. Engelli kavramını açıklar.

Engellilere karşı sabırlı ve saygılı olmanın önemi vurgulanır.

12.2.4.4.2. Engelli sporu kavramını açıklar.

Paralimpik oyunlar hakkında araştırma yapılması sağlanır